

50
Καλές
Πρακτικές
Ευρωπαϊκών
ΟΤΑ

Ράλλης Γκέκας

Ιούλιος
2023

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είναι ευρέως αποδεκτό, από όλους τους φορείς που σχεδιάζουν και υλοποιούν δημόσιες πολιτικές, ότι η μελέτη άλλων παραδειγμάτων και η αξιοποίηση της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί από όσους εφάρμοσαν παρόμοιες πολιτικές, είναι ιδιαίτερα χρήσιμη. Τα οφέλη σχετίζονται με την εξοικονόμηση πόρων και χρόνου αλλά και με την αύξηση των πιθανοτήτων επιτυχίας των πολιτικών, των πρωτοβουλιών ή των έργων που δρομολογούνται.

Η μεταφορά εμπειρίας αποτελεί άλλωστε κεντρικό στόχο των δικτυώσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο πολλών ευρωπαϊκών προγραμμάτων καθώς επίσης και πρωτοβουλιών πολλών συλλογικών φορέων ή Πανεπιστημίων που σχεδιάζουν και λειτουργούν ψηφιακές εφαρμογές ή πλατφόρμες «καλών πρακτικών».

Μια καλή πρακτική είναι «η βέλτιστη μέθοδος επίλυσης συγκεκριμένων προβλημάτων ή επίτευξης συγκεκριμένων στόχων», με την προϋπόθεση, ωστόσο, να μην επαναλαμβάνεται/ εφαρμόζεται επακριβώς, αλλά να προσαρμόζεται στην κάθε περίπτωση ξεχωριστά, έπειτα από κριτική σκέψη και εξισορρόπηση των μοναδικών ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών κάθε ξεχωριστής περίπτωσης.

Η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, θέλοντας να διευκολύνει την αναζήτηση επιτυχημένων παραδειγμάτων από τους ΟΤΑ, συγκέντρωσε, οργάνωσε θεματικά και κατέγραψε πενήντα καλές Πρακτικές Ευρωπαϊκών ΟΤΑ, οι οποίες παρουσιάζονται στην παρούσα έκδοση.

Προσδοκία της Ε.Ε.Τ.Α.Α. είναι να αποτελέσει η συγκεκριμένη έκδοση πηγή έμπνευσης και χρήσιμο εργαλείο για όλους τους ΟΤΑ της χώρας, πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους.

Σπύρος Σπυρίδων

Διευθύνων Σύμβουλος Ε.Ε.Τ.Α.Α.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	7
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	8
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: ΤΟ ΟΦΕΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ	10
A. ΠΡΑΣΙΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ	11
A 1. Varcès, Γαλλία.....	12
Τηλεθέρμανση με καυσόξυλα ιδιοκτησίας πολιτών στο Varcès	12
A 2. Βαλλωνία, Βέλγιο	14
Υποστήριξη των τοπικών αρχών της Βαλλωνίας στο έργο τους για την ενεργειακή μετάβαση.....	14
A 3. Μαδέρας, Πορτογαλία.....	16
PICK UP & RIDE: Η εφαρμογή για την παραλαβή των παιδιών από το σχολείο και τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης κοντά σε σχολεία	16
A 4. Περιφέρεια Ύστι, Τσεχία	17
Εργα ενεργειακής απόδοσης στην περιοχή Ύστι.....	17
B. Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΩΣ ΕΦΑΛΤΗΡΙΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	18
B 1. Cēsis, Λετονία.....	19
Η πολιτιστική στρατηγική του Cēsis	19
B 2. Aarhus, Δανία.....	21
Πόλη των Μουσείων: Επένδυση σε μουσεία νέας γενιάς.....	21
B 3. Δουβλίνο, Ιρλανδία.....	23
Περιοχή Temple Bar: Μεγάλης κλίμακας ανανέωση ενός τουριστικού και πολιτιστικού hot spot.....	23
B 4. Ιάσιο, Ρουμανία.....	26
Εθνική Όπερα της Ρουμανίας: Νέα διαχείριση για την αναζωογόνηση ενός τοπικού πολιτιστικού ιδρύματος.....	26
B 5. Λισαβόνα, Πορτογαλία.....	28
Urban Art Gallery: η τέχνη είναι στους δρόμους.....	28
Γ. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	30
Γ 1. ΒΑΛΕΝΘΙΑ, Ισπανία.....	31
Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Εξυπνου Τουρισμού 2022	31
Γ 2. Γκέτεμποργκ, Σουηδία.....	33
ΒΡΑΒΕΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΕΞΥΠΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2022.....	33
Γ 3. Ελσίνκι, Φινλανδία.....	34
ΠΡΩΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ 2019, Ευρωπαϊκές Πρωτεύουσες του Εξυπνου Τουρισμού	34
Γ 4. Μάλαγα, Ισπανία.....	35
Ευρωπαϊκές Πρωτεύουσες του Εξυπνου Τουρισμού: ΠΡΩΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ 2020	35
Γ 5. ΜΠΟΡΝΤΟ, Γαλλία	36
Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Εξυπνου Τουρισμού 2022	36
Δ. ΕΞΥΠΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ	38
Δ 1. MANCHESTER, Ηνωμένο Βασίλειο	39
Η ηγέτιδα πόλη της Μ. Βρετανίας στην ψηφιακή τεχνολογία.....	39
Δ 2. BIENNE, Αυστρία	41
Υποδομές, ενέργεια και κινητικότητα με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την ανάπτυξη	41
Δ 3. αμστερνταμ, Ολλανδία	44
Μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.....	44
Δ 4. ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ, Δανία	47
Η πρώτη, έως το 2025, ουδέτερη από εκπομπές άνθρακα πρωτεύουσα στον κόσμο	47
Ε. ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ	50
E 1. Nantes Metropole, Γαλλία.....	51

Le Jardin Extraordinaire, η απίστευτη μεταμόρφωση μιας ερημιάς, σε έναν υπέροχο δημόσιο κήπο 3,5 εκταρίων.....	51
E 2. Linköping, Σουηδία.....	53
Paradiset Park	53
E 3. ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΜΠΕΛΦΑΣΤ CONNSWATER COMMUNITY GREENWAY, Β. Ιρλανδία.....	56
Δημιουργία πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων μήκους 16 χιλιομέτρων	56
ε 4. ΓΚΡΙΝΟΥΙΤΣ, Ηνωμένο Βασίλειο.....	58
Πράσινες Στέγες.....	58
ε 5. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ SWANSEA, Ηνωμένο Βασίλειο.....	60
Αναγεννώντας την πόλη για την ευεξία και την αγρία ζωή	60
ΣΤ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ	63
ΣΤ1. Γαλλία.....	64
Τοπικές Στρατηγικές και Πολιτικές Προστασίας και Διατήρησης της Βιοποικιλότητας ...	64
ΣΤ 2. Σκωτία.....	68
Τοπικές Στρατηγικές και Πολιτικές Προστασίας για τη Διατήρηση της Βιοποικιλότητας	68
Ζ. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ	72
Ζ 1. Γιένσεπινγκ, Σουηδία.....	73
Βραβείο Προσβάσιμης πόλης 2021	73
Ζ 2. Γκντίνια, Πολωνία	75
Γκντίνια χωρίς εμπόδια.....	75
Ζ 3. Μπρεμερχάβεν, Γερμανία.....	77
Καινοτομία στην προσβασιμότητα	77
Ζ 4. Πόζναν, Πολωνία.....	79
Προστασία των πλέον ευάλωτων πολιτών.....	79
Ζ 5. Φλωρεντία, Ιταλία.....	81
Πολιτισμός και προσβασιμότητα.....	81
Η. ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	83
Η 1. Γλασκώβη, Ηνωμένο Βασίλειο	84
Πρωτοβουλίες κυκλικής οικονομίας.....	84
Η 2. Βαρκελώνη, Ισπανία.....	86
Ακουστικά (Headphones) δεύτερης ζωής	86
Η 3. Σεβίλλη, Ισπανία.....	87
Βιώσιμες βεράντες.....	87
Η 4. Βαλένθια, Ισπανία.....	88
Βιώσιμη χρήση μεταλλικών πόρων στην επιμετάλλωση.....	88
Η 5. Μαδρίτη, Ισπανία.....	89
Πρόγραμμα «Κυκλικές Θάλασσες». Συλλογή, ευαισθητοποίηση και καινοτομία για την τόνωση της κυκλικής οικονομίας.....	89
Η 6. Σαραγόσα, Ισπανία.....	91
Συνεργασία για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση οικιακής συσκευής.....	91
Θ. ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ	92
Θ 1. Sutton, Ηνωμένο Βασίλειο.....	93
Δήμος φιλικός προς τους ηλικιωμένους	93
Θ 2. Κεντ, Ηνωμένο Βασίλειο	95
Βοήθεια σε ηλικιωμένους που κινδυνεύουν να απομονωθούν	95
Θ 3. BADALONA, ΙΣΠΑΝΙΑ.....	97
Χτίζοντας μια πόλη φιλική προς τους ηλικιωμένους	97
Ι. ΠΟΛΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ	100
I 1. Eastleigh, Ηνωμένο Βασίλειο.....	101
Η δραστηριοποίηση των γυναικών	101
ι 2. KAZINCBARCIKA, ΟΥΓΓΑΡΙΑ	103
Συνεργασία μεταξύ γενεών για την αστική κοινωνική ανανέωση.....	103
I 3. UDINE, ΙΤΑΛΙΑ	105
Το παιχνίδι κάνει την υγιή επιλογή ευχάριστη.....	105

I 4. VASLUI, ΡΟΥΜΑΝΙΑ.....	108
οταν οι αχρησιμοποίητοι και κενοί χώροι μετασχηματίζονται σε κέντρα κοινωνικής ένταξης	108
I 5. Κορνουάλη, Ηνωμένο Βασίλειο	110
Διατηρούμε τα παιδιά υγιή και χαρούμενα.....	110
I 6. Μητροπολιτική περιοχή Μάντσεστερ, Ηνωμένο Βασίλειο	112
Βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας στην ΛΟΑΤ κοινότητα.....	112
Κ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΩΣ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	114
Κ 1. Εσθονία	115
Η διαβαθμιδική συνεργασία και η ισότιμη συμμετοχή της ΤΑ στην προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας	115
Κ 2. Βραδεμβούργο, Γερμανία	117
Προωθώντας την κοινωνική επιχειρηματικότητα και καινοτομία.....	117
Λ. ΤΟΠΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	120
Λ 1. ΛΙΟΥΜΠΛΙΑΝΑ, ΣΛΟΒΕΝΙΑ	121
Να φέρει τους πολίτες πιο κοντά στον δήμαρχο και τις υπηρεσίες της πόλης	121
Λ 2. ΕΛΣΙΝΚΙ, Φιλανδία	123
Νέες αστικές ψηφιακές υπηρεσίες	123
Λ 3. ΝΑΑΣ, ΙΡΛΑΝΔΙΑ	125
Το πρόγραμμα McAuley Place για ηλικιωμένους.....	125
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	128

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι πολυποικίλες, άλλοτε γενικού ενδιαφέροντος και άλλοτε με τοπικές ιδιαιτερότητες. Οι προκλήσεις αυτές έχουν να κάνουν με το περιβάλλον, τις κοινωνικές ανισότητες, τον πολιτισμό, την παραγωγική διαδικασία, την ανάπτυξη, την ποιότητα ζωής του πολίτη. Οι λύσεις είναι πολλές. Ορισμένες όμως από αυτές διαμορφώνουν ένα ιδιαίτερο στρατηγικό και πολιτικό πλαίσιο, συνδυάζονται με καινοτομίες και υψηλή αποτελεσματικότητα, που μπορούν να αποτελέσουν παράδειγμα καλών πρακτικών.

Πολλοί διεθνείς οργανισμοί, όπως ο ΟΗΕ, η ΕΕ, ο ΟΟΣΑ κ.α., αξιοποιούν τις καλές πρακτικές, στην προσπάθεια προώθησης και ανταλλαγής βέλτιστων πολιτικών πρωτοβουλιών μεταξύ ΟΤΑ, προκειμένου να δημιουργηθούν συνέργειες και οι Δήμοι να επωφεληθούν από αυτές τις εμπειρίες. Από όλη αυτή την πλούσια εμπειρία, επιλέχθηκαν να παρουσιαστούν, σε αυτή τη μελέτη, πενήντα (50) καλές πρακτικές Ευρωπαϊκών ΟΤΑ.

Η παρουσίαση των βέλτιστων πρακτικών δίνει τη δυνατότητα στους ΟΤΑ να αναδείξουν την αποτελεσματικότητά τους και, με τον τρόπο αυτό, πιστοποιούν την ετοιμότητα και ικανότητά τους για αποτελεσματικότερη διαχείριση, αλλά κυρίως την αναγκαιότητα ενίσχυσης της αποκέντρωσης.

Κάθε χώρα, κάθε περιφέρεια, κάθε Δήμος μπορεί να έχει τη δική του καλή πρακτική, που είναι συνάρτηση της αποκέντρωσης σε εθνικό επίπεδο, του θεσμικού πλαισίου, της ποιότητας της δημοτικής ηγεσίας, της διοίκησης, της επάρκειας και της ποιότητας του προσωπικού, του επιπέδου συνέργειας, κινητοποίησης και συμμετοχής όλων των τοπικών ομάδων και ενεργών πολιτών. Σημαντική συμβολή της καλής πρακτικής είναι, σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης, αλλά και τη LGA (Βρετανικής ΚΕΔΕ), η μετατροπή της σε εκπαιδευτικό εργαλείο, το οποίο κάθε Δήμος μπορεί να αξιοποιήσει.

Οι καλές πρακτικές δεν πρέπει να εκληφθούν ως «χρυσός κανόνας», δηλαδή στρατηγικές λύσεις που μπορούν να εφαρμοστούν αμέσως και σε όλους τους Δήμους. Είναι πολύ πιθανό σε έναν Δήμο να οδηγούν σε εξαιρετικά αποτελέσματα, ενώ σε άλλον όχι. Ωστόσο, είναι θεμελιώδες να μαθαίνουμε από την εμπειρία των άλλων, να ανταλλάσσουμε πληροφορίες για να εντοπίζουμε διαφορετικές και δημιουργικές λύσεις. Οι λύσεις αυτές δεν μπορεί να είναι μηχανιστική μεταφορά, αλλά δημιουργική εξειδίκευση στις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές ιδιαιτερότητες και,

πάνω από όλα, να συμβάλλουν στον εμπλουτισμό της εμπειρίας.

Δεν είναι τυχαίο ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε κείμενα της, τονίζει ότι χρησιμοποιεί τις καλές πρακτικές για να:

- ⇒ προωθήσει
- ⇒ ενισχύσει
- ⇒ αυξήσει
- ⇒ μεταρρυθμίσει
- ⇒ πληροφορήσει
- ⇒ ενθαρρύνει

τους Ευρωπαϊκούς Δήμους να τις αξιοποιήσουν, ώστε να καταστούν περισσότερο ελκυστικοί και να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής στις πόλεις τους.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρούσα μελέτη παρουσιάζει καλές πρακτικές ή βραβεύσεις Ευρωπαϊκών ΟΤΑ, χωρισμένες σε θεματικές κατηγορίες. Σε κάποιες θεματικές, συμπεριλαμβάνονται και καλές πρακτικές Ελληνικών πόλεων, όπως για παράδειγμα οι παρεμβάσεις του Δήμου Κομοτηνής, για τις οποίες συμπεριελήφθησαν στα βραβεία Ευρωπαϊκής προσβάσιμης πόλης 2021. Πιο εκτεταμένη παρουσίαση των ελληνικών καλών πρακτικών Δήμων προγραμματίζει να παρουσιάσει η Ε.Ε.Τ.Α.Α. στην ηλεκτρονική της σελίδα.

Στη μελέτη, επιλέχθηκε η παρουσίαση καλών πρακτικών που υλοποιήθηκαν με τη συνεργασία όλων των διοικητικών βαθμίδων των Ευρωπαϊκών κρατών. Παρατίθενται δηλαδή εμπειρίες από εθνικά προγράμματα, που υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση (Γαλλία Εσθονία, Σκωτία) αλλά και εμπειρίες, τοπικών προγραμμάτων της Αυτοδιοίκησης, από περιφέρειες της Ευρώπης, όπως το Usti στη Ρουμανία, τη Βαλλωνία στο Βέλγιο ή το Βραδεμβούργο στη Γερμανία. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζουν και οι εμπειρίες από προγράμματα, που έχουν προταθεί και έχουν υλοποιηθεί ή υλοποιούνται, σε επίπεδο μητροπολιτικής περιφέρειας, όπως η περίπτωση της μητροπολιτικής περιφέρειας του Μάντσεστερ, της Βαρκελώνης και της Ναντ στη Γαλλία. Όπως είναι φυσικό, η συντριπτική πλειοψηφία των καλών πρακτικών είναι αφιερωμένη σε Ευρωπαϊκούς Δήμους, καλύπτοντας μία πλούσια γκάμα, που εμπεριέχει πρωτεύουσες, όπως το Παρίσι, η Λισαβόνα, η Βιέννη, το Άμστερνταμ, η Κοπεγχάγη, το Δουβλίνο, η Μαδρίτη, η Λιουμπλιάνα και το Ελσίνκι, αλλά και μικρές πόλεις όπως το Varcès, στη Γαλλία, με πληθυσμό μικρότερο των 10.000 κατοίκων.

Τα αντικείμενα που επιλέχθηκαν να παρουσιαστούν, ως καλές πρακτικές των Ευρωπαϊκών ΟΤΑ, αφορούν τις σύγχρονες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε θέματα όπως: η εξοικονόμηση ενέργειας, ο πολιτισμός ως μοχλός τοπικής ανάπτυξης και ελκυστικότητας, η ψηφιοποίηση ως συμβολή στην ανάπτυξη του τουρισμού, οι «έξυπνες» πόλεις, οι «πράσινες» πόλεις, η ενεργός προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας, η προσβασιμότητα, η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής ώστε οι πόλεις να ανήκουν σε όλους τους πολίτες και σε όλες τις κοινωνικές ομάδες (παιδιά, ΑΜΕΑ, ηλικιωμένους, νέους, γυναίκες, ΛΟΑΤ κ.α.), η ανάπτυξη της κοινωνικής και κυκλικής οικονομίας και η προώθηση της δημοκρατικής συμμετοχής και της Τοπικής Δημοκρατίας.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα συμπεράσματα θα μπορούσαν να ταξινομηθούν σε δύο κατηγορίες:

- ⇒ στα γενικότερα συμπεράσματα που θα φανούν ωφέλιμα στους αιρετούς και στους σχεδιαστές σε κεντρικό επίπεδο, είτε αυτοί ανήκουν σε κεντρικές κυβερνήσεις είτε σε Ενώσεις Δήμων και Περιφερειών και
- ⇒ στα συμπεράσματα που θα εμπλουτίσουν τις εμπειρίες από τοπικές και συγκεκριμένες παρεμβάσεις και θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν αιρετοί και στελέχη της ΤΑ.

α) Στα γενικότερα συμπεράσματα θα μπορούσαμε να εντάξουμε αυτά που αφορούν:

Στο νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο: Είναι πολύ χαρακτηριστικό ότι οι Εσθονικοί Δήμοι, όπως σαφώς αναφέρεται και στη μελέτη του ΟΟΣΑ, δεν θα μπορούσαν να αναλάβουν αυτές τις πρωτοβουλίες για την τοπική ανάπτυξη και την προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, εάν δεν είχε προηγηθεί η διοικητική μεταρρύθμιση και η μεταφορά αρμοδιοτήτων στους Δήμους. Ανάλογες θετικές επιπτώσεις των θεσμικών ελευθεριών παρατηρούμε σε καλές πρακτικές Δήμων όπως του Γκρίνουιτς στην Αγγλία, του Πόζναν στην Πολωνία και του Μπρεμερχάβεν στη Γερμανία. Ο βαθμός αποκέντρωσης ενός κράτους, σε ένα από τα πιο συγκεντρωτικά κράτη τη Ευρώπης, όπως η Ελλάδα, αποτελεί πρόκληση, όχι τόσο η συζήτηση του, αλλά η συγκρότηση μιας ολοκληρωμένης και αποτελεσματικής στρατηγικής, η οποία θα συνδέεται άρρηκτα με την ανάπτυξη.

Στις αρμοδιότητες: Για να μπορέσει ένας Δήμος συγκροτημένα και ολοκληρωμένα να υλοποιήσει μία πρωτοβουλία θα πρέπει να έχει και την αρμοδιότητα. Ως γνωστόν οι Ελληνικοί Δήμοι έχουν τις λιγότερες αρμοδιότητες στην Ευρώπη. Δύσκολα συγκρίνονται με τους Ευρωπαίους ομολόγους τους. Η παρουσίαση των καλών πρακτικών καταδεικνύει ότι σε χώρες που υπάρχει ευρεία κατανομή αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως στην περίπτωση του Βρανδεμβούργου, του Άμστερνταμ, της Κοπεγχάγης κ.α., παρέχεται η δυνατότητα στους Δήμους να αναδείξουν και να αξιοποιήσουν τα τοπικά τους συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Στη διαβαθμιδική συνεργασία: Δεν αποτελεί προτεραιότητα μόνο σε «κεντρικές» τοπικές πολιτικές, όπως στη Γαλλία και στη Σκωτία, αλλά και σε επιμέρους παρεμβάσεις, όπως αυτές στο Usti της Ρουμανίας, της Ναντ στη Γαλλία ή της Βαλλωνίας στο Βέλγιο. Για να μπορέσει όμως να λειτουργήσει, η διαβαθμιδική συνεργασία, όπως διαγράφεται στις εμπειρίες από τη Γαλλία και τη Σκωτία, θα πρέπει να υπάρχει σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων και ευθυνών για κάθε διοικητική βαθμίδα. Η αναγκαιότητα θεσμοθέτησης και αποτελεσματικής λειτουργίας της διαβαθμιδικής συνεργασίας και αποσαφήνισης των αρμοδιοτήτων, στη χώρα μας, τα τελευταία χρόνια, έχει επιβεβαιωθεί με τον πιο τραγικό τρόπο.

Στη διαβούλευση: Η συνεργασία και η πρόσκληση σε όλους τους «παίκτες» της ανάπτυξης απαιτεί εκτεταμένη διαβούλευση και συμμετοχή. Πολύ χαρακτηριστικές είναι οι σχετικές πρωτοβουλίες, που έλαβαν χώρα στη μητροπολιτική περιοχή του Μάντσεστερ, στην Βιέννη και στη Νάας της Ιρλανδίας.

Στη συνέργεια και συνεργασία με όλους τους ενδιαφερομένους: Η διαβαθμιδική συνεργασία έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί, εκτός των άλλων, οι καλές πρακτικές καταδεικνύουν ότι οι Ευρωπαϊκοί Δήμοι γίνονται ολοένα και πιο «ανοικτά» οικονομικά συστήματα. Η Ευρωπαϊκή ΤΑ έχει κατανοήσει ότι στη σημερινή εποχή δεν υπάρχει η «πολυτέλεια» κάποιου να εξαιρούνται. Για το λόγο αυτό, σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις (ενδεικτικά αναφέρονται Ιάσιο Ρουμανίας, Δουβλίνο Ιρλανδίας, Λιουμπλιάνα Σλοβακίας κ.α.), υπάρχει ευρεία συνεργασία με όλους τους τοπικούς, περιφερειακούς και εθνικούς δημόσιους φορείς, αλλά και με επιχειρήσεις, ΜΚΟ, ενεργούς πολίτες, χωρίς πατερναλισμούς και ιεραρχήσεις (Πόζναν, Γιενσεπινγκ, Βαλλωνία κ.α.).

Στην εκπαίδευση: Τέλος, ένα πολύ σημαντικό συμπέρασμα, που είναι κοινό σε όλες τις καλές πρακτικές, αφορά στον ρόλο της εκπαίδευσης, τόσο του γενικού πληθυσμού, όσο και των στελεχών της ΤΑ (Μάντσεστερ κ.α.).

β) Τα συγκεκριμένα συμπεράσματα, που προκύπτουν από τις καλές πρακτικές των Ευρωπαϊκών ΟΤΑ, θα μπορούσαν να ταξινομηθούν ανάλογα με τον σκοπό τον οποίο εξυπηρετούν οι πρακτικές αυτές. Η προσπάθεια ταξινόμησης γίνεται αποκλειστικά για την ευκολία του αναγνώστη, αλλά είναι μάλλον αδόκιμη, αφού οι καλές πρακτικές, συνήθως συνδυάζουν πολύ περισσότερους από έναν στόχο και θεματικούς τομείς.

Στην εξοικονόμηση ενέργειας είναι χαρακτηριστικές οι καλές πρακτικές από το Varges, που, σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, χρησιμοποιεί υπολείμματα ξύλου για τη θέρμανση δημοτικών κτηρίων και κοινωνικών και αθλητικών υποδομών. Μία άλλη ενδιαφέρουσα καλή πρακτική είναι της Μαδέρας που, με βάση μία εφαρμογή κινητών τηλεφώνων, περιόρισε την κυκλοφοριακή κίνηση, τον χρόνο αναμονής και τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, ρυθμίζοντας τον τρόπο και την ώρα που οι γονείς παίρνουν τα παιδιά τους από το σχολείο.

Ο πολιτισμός αποτελεί ένα σπουδαίο εργαλείο για την ποιότητα ζωής και την ελκυστικότητα της πόλης, αλλά παράλληλα μπορεί να καταστεί ένα πολύ σημαντικό αναπτυξιακό εφαλτήριο. Μία καλή πρακτική που ξεχωρίζει είναι αυτή του Άαρχους, που συνδύασε πολιτισμό, υγεία και ποιότητα ζωής, με απτά και μετρήσιμα αποτελέσματα στην τοπική ανάπτυξη, χωρίς να δαπανήσει ο Δήμος ιδιαίτερους πόρους, αλλά εξαντλώντας τον ρυθμιστικό και συντονιστικό του ρόλο. Παράλληλα, στη Λισσαβώνα, μέσω του graffiti και της street art, κατόρθωσαν να αναζωογονήσουν μία υποβαθμισμένη περιοχή και τα θετικά αποτελέσματα να διαχυθούν στο σύνολο της πόλης, με συνέπεια να επηρεάσουν θετικά τη συνολική της εικόνα.

Όταν συνδυάζονται οι ψηφιακές τεχνολογίες με τον τουρισμό, δημιουργείται ένα ισχυρό αναπτυξιακό μίγμα για την πόλη. Από τα παραδείγματα, που αναφέρονται στο σχετικό κεφάλαιο, ξεχωρίζει αυτό της Βαλένθια, που ανακηρύχθηκε η Ευρωπαϊκή έξυπνη τουριστική πόλη για το 2022. Επίσης ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η καλή πρακτική του Γκέτεμποργκ, που τις ψηφιακές του πρωτοβουλίες και επενδύσεις τις χρηματοδοτεί με έκδοση δημοτικών ομολόγων.

Οι «έξυπνες» πόλεις αποτελούν προτεραιότητα της ΕΕ. Η στόχευση π.χ. της Κοπεγχάγης (το 2050 το 50% της κίνησης των πολιτών να γίνεται με ποδήλατο), μπορεί για τα ελληνικά δεδομένα να ακούγεται ουτοπικό, αλλά στηρίζεται σε επενδύσεις και εφαρμογές, που ορισμένες από αυτές ήδη λειτουργούν. Οι αισθητήρες πχ στις ρόδες των ποδηλάτων, που ενημερώνουν τον Δήμο, σε πραγματικό χρόνο, για την κυκλοφοριακή κίνηση ή την κατάσταση του οδοστρώματος, είναι μία απλή και καθόλου ακριβή εφαρμογή.

Οι «πράσινες» πόλεις είναι μία ακόμα στρατηγική προτεραιότητα της ΕΕ. Οι παρεμβάσεις στη Ναντ, που μεταμόρφωσε ένα λατομείο σε πρότυπο πάρκο, αποτελεί μία πολύ καλή πρακτική πράσινης «βαριάς» επένδυσης, που απαιτεί μεγάλους χρηματοδοτικούς πόρους. Το αποτέλεσμα όμως, στο οποίο συνέβαλε το πρόγραμμα αυτό, είναι εντυπωσιακό. Δεν υπάρχει σπίτι στη Ναντ, από το οποίο το πλησιέστερο πάρκο να απέχει περισσότερο από 300 μέτρα. Σημαντική και σαφώς ελάχιστου κόστους, είναι η εμπειρία του Γκρίνουιτς, όπου ο Δήμος, αξιοποιώντας το ρυθμιστικό του ρόλο, έθεσε σε εφαρμογή ένα βραβευμένο σύστημα πράσινων στεγών.

Η διατήρηση και η ενεργός προστασία της βιοποικιλότητας στους Δήμους της Γαλλίας και της Σκωτίας έχουν πολύ ενδιαφέρον. Τα προγράμματα είναι αρκετά δομημένα, με καθαρές αρμοδιότητες και ρόλους. Το ενδιαφέρον είναι ότι καθορίζονται συγκεκριμένοι χρηματοδοτικοί πόροι (φόροι, τέλη, επιχορηγήσεις) και κυρίως ανταποδοτικές παροχές. Μπαίνουμε στον πειρασμό, σε αυτό το σημείο, να αναλογιστούμε το ελάχιστο ποσοστό που παίρνουν, σε σύγκριση με αυτό που δικαιούνται, οι Ελληνικοί Δήμοι, από το Πράσινο Ταμείο,

παρά το γράμμα και το πνεύμα του Νόμου, αλλά και την απόφαση του ΣτΕ, που θεωρεί απαραίτητη τη διατήρηση της τοπικής περιβαλλοντικής ισορροπίας.

Η προσβασιμότητα μιας πόλης δεν αποτελεί απλώς ένδειξη πολιτισμού, αλλά απαραίτητη προϋπόθεση ευνομίας. Μία από τις εντυπωσιακές στρατηγικές, που παρουσιάζονται, είναι του Γιένσεπινγκ στη Σουηδία, που βασίζεται στην αρχή «η πόλη προσαρμόζεται στους πολίτες της και όχι το αντίστροφο». Μία επίσης καλή πρακτική αποτελεί η πόλη της Φλωρεντίας, που αντιμετώπισε ιδιαίτερα προβλήματα, αφού το ιστορικό της κέντρο παραμένει το ίδιο από τον μεσαίωνα και τα πρώτα χρόνια της αναγέννησης. Με έξυπνες εφαρμογές, στα κινητά τηλέφωνα, κατόρθωσε η πόλη να ξεπεράσει τα προβλήματα, να βελτιώσει την προσβασιμότητα για τους κατοίκους και τους επισκέπτες και να τη συνδυάσει αποτελεσματικά με τον πολιτισμό.

Ευάλωτες ομάδες. Η πόλη ανήκει σε όλους τους πολίτες και οι ευάλωτες ομάδες θα πρέπει να τυγχάνουν ιδιαίτερης υποστήριξης. Ενδιαφέρουσα πρακτική είναι αυτή του Sutton, που σε συνεργασία με τους ηλικιωμένους, έθεσε σε λειτουργία ένα πολύ επιτυχημένο πρόγραμμα. Μία επίσης ενδιαφέρουσα πρακτική είναι αυτή της πόλης Kazincbarcika, στην Ουγγαρία, που δίνει λύσεις στους ηλικιωμένους, ώστε να περνούν τον χρόνο τους ενεργά και χρήσιμα, υποστηρίζοντας παράλληλα μειονεκτούντες νέους και οικογένειες.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα και καινοτομία αποτελεί βασικό πυλώνα της αναπτυξιακής πολιτικής των Δήμων στην Εσθονία, όπως και στην περιοχή του Βραδεμβούργου.

Είναι πολύ ενδιαφέρον πως στρατηγικές κυκλικής οικονομίας συνδυάστηκαν με την επιμήκυνση της ζωής του προϊόντος, την κοινωνική οικονομία και τον τουρισμό στην Βαρκελώνη ή την ανακύκλωση και τις πράσινες βεράντες στην Σεβίλλη.

Δημοκρατική συμμετοχή. Η προσπάθεια για διαβούλευση, δημοκρατική συμμετοχή και έλεγχο διαπερνά σχεδόν όλη την Ευρωπαϊκή εμπειρία. Από την εμπειρία της Λιουμπλιάνα, που ακολουθεί μία πιο παραδοσιακή τακτική, μέχρι της Βιέννης και του Ελσίνκι που χρησιμοποιούν ψηφιακές τεχνικές για να τονώσουν τη συμμετοχικότητα, αναδεικνύεται το γεγονός ότι δεν απαιτείται μεγάλο κόστος σε σχέση με τη θετική συμβολή της ψηφιακής τεχνολογίας στη βελτίωση της τοπικής δημοκρατίας.

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: ΤΟ ΟΦΕΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Κωδικοποιώντας τα οφέλη διάχυσης των καλών πρακτικών, θα λέγαμε ότι αυτά αφορούν:

1. Στην διευκόλυνση της ορθολογικότερης λήψης των αποφάσεων
2. Στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της διαχειριστικής ικανότητας του αιρετού και στελεχιακού προσωπικού
3. Στην αύξηση της τεχνογνωσίας και τους τρόπους απόκτησης της
4. Στον περιορισμό του χρηματοδοτικού κόστους και του χρόνου απόκρισης και υλοποίησης
5. Στη δημιουργία εποικοδομητικού διάλογου για δημιουργικές και καινοτόμες ιδέες
6. Στη δημιουργία μιας υποστηρικτικής, διαδημοτικής κοινότητας
7. Στον εντοπισμό και την κάλυψη κενών τεχνογνωσίας
8. Στη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού πλαισίου- κουλτούρας, «on the job» μάθησης

Α. ΠΡΑΣΙΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ

A 1. VARCES, ΓΑΛΛΙΑ

ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗ ΜΕ ΚΑΥΣΟΞΥΛΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ VARCES

Το Varcès είναι ένας Δήμος στο Νομό Isère στη νοτιοανατολική Γαλλία, με πληθυσμό 8.266 κατοίκους. Από τον Ιανουάριο του 2021, ο Δήμος έθεσε σε λειτουργία ένα δίκτυο θέρμανσης με ξύλο, για να τροφοδοτήσει τα δημόσια κτίριά του. Το σύστημα που χρησιμοποιείται αποτρέπει την έκλυση 295 τόνων CO₂ ετησίως (το ισοδύναμο με 1,5 εκατομμύριο χιλιόμετρα, που διανύονται με αυτοκίνητο). Το έργο διευθύνεται από τον Δήμο, σε συνεργασία με την Energ'Y Citoyennes και τη ForestEner, με την υποστήριξη της Περιφέρειας Auvergne-Rhône-Alpes, της ADEME και της Grenoble-Alpes Métropole.

Πάνω από 10.000 m² κτηριακής επιφάνειας θερμαίνονται με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Το λεβητοστάσιο, που κατασκευάστηκε το 2020, περιλαμβάνει δύο λέβητες καύσης ξύλου 250 kW, που τροφοδοτούν με την απαιτούμενη ενέργεια οκτώ δημοτικά κτίρια στο κέντρο της πόλης: δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία, το ταχυδρομείο, το κέντρο αναψυχής, το πολιτιστικό κέντρο, την αίθουσα παραστάσεων, το γυμναστήριο και τα αποδυτήρια του γηπέδου ποδοσφαίρου.

Προηγουμένως, αυτά τα κτίρια τροφοδοτούνταν κυρίως από συσκευές ορυκτών καυσίμων. Η ετήσια κατανάλωση του δικτύου είναι 1,1 GWh. «Κατά τους πρώτους πέντε μήνες, οι δύο λέβητες, με καύση ξύλου, παρείχαν το 97% των αναγκών θέρμανσης και ζεστού νερού των οκτώ κτιρίων. Είναι πολύ περισσότερο από το αναμενόμενο», λέει ο Thierry Lora Ronco, αντιδήμαρχος του Varcès, υπεύθυνος για την οικολογική μετάβαση. Προβλέπει επίσης την εγκατάσταση υδραυλικής διανομής εντός του γυμναστηρίου και του πολιτιστικού κέντρου, όπου στη συνέχεια χρησιμοποιείται ηλεκτρισμός.

Ένα έργο στα μέτρα του πολίτη

Το 2019, συνοδευόμενος από την Τοπική Υπηρεσία Ενέργειας και Κλίματος της Γκρενόμπλ, ο δήμος του Varcès ξεκίνησε διαβούλευση για το σχεδιασμό του δικτύου θέρμανσης με ενέργεια από ξύλο.

Η διαβούλευση αφορούσε και τα κριτήρια για τη χρηματοδότηση, την ενεργειακή και περιβαλλοντική απόδοση.

Για να διασφαλίσει τη συνέργεια και συμμετοχικότητα, ο Δήμος συνεργάζεται με την Energ'y Citoynes, μια εταιρεία που δημιουργήθηκε από κατοίκους της μητροπολιτικής περιοχής της Γκρενόμπλ, με στόχο την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

«Έχουμε φτιάξει ένα σχέδιο επικοινωνίας με τους ενδιαφερόμενους πολίτες και οργανώσαμε εκδηλώσεις για να τους κινητοποιήσουμε», εξηγεί η Fabienne Mahrez, αντιπρόεδρος της Energ'y Citoynes. Αυτή η πολιτική προσέγγιση έχει λάβει την ετικέτα «Κοινόχρηστη ενέργεια», η οποία αντικατοπτρίζει την ποιότητά της.

Ενεργειακό ξύλο

Οι δύο λέβητες καταναλώνουν περίπου 300 τόνους θρυμματισμένου ξύλου ετησίως, το οποίο προμηθεύονται από την ABSRA SAS, η οποία βρίσκεται 40 χλμ. από το Varcès. Το χειμώνα, 35 m³ ξύλου παραδίδονται δύο φορές την εβδομάδα.

Για περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.auvergnerhonealpes-ee.fr/actualites-regionales-et-nationales/actualite/reseau-de-chaaleur-bois-citoyen-varces-isere>, <https://www.auvergnerhonealpes-ee.fr/projets/projet/shrec>

Α 2. ΒΑΛΛΩΝΙΑ, ΒΕΛΓΙΟ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΒΑΛΛΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Η Βαλλωνία είναι μια περιοχή που βρίσκεται στο νότιο τμήμα του Βελγίου, με πληθυσμό 3,644 εκατομμύρια κατοίκους. Η Περιφέρεια της Βαλλωνίας ζήτησε από τους Δήμους, το 2020, να προσλάβουν έναν συντονιστή για τα σχέδια δράσης τους για την ενέργεια και το κλίμα και να πραγματοποιήσουν επενδύσεις, με βάση αυτά τα σχέδια.

Οι τοπικές αρχές διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην ενεργειακή μετάβαση και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Είναι σημαντικοί συντελεστές στην ανάκαμψη «μετά τον Covid» και γενικότερα στις προκλήσεις του αύριο. Η δέσμευση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, πιο ανθεκτική στις κρίσεις, είναι πιο ουσιαστική από ποτέ. Λόγω όμως της φύσης τους και της δυνητικής προστιθέμενης αξίας, για το σύνολο των ενδιαφερομένων σε μια περιοχή, τα ενεργειακά έργα δεν μπορούν πλέον να αναπτυχθούν από τις πολιτικές κάθε τοπικής αρχής ξεχωριστά.

Από το 2012 έως το 2017, η Βαλλωνία υποστήριξε τη δέσμευση των Δήμων στο Σύμφωνο των Δημάρχων, μέσω του Προγράμματος Πολιτικής για το Κλίμα και την Ενέργεια (POLLEC). Το 2017, επισημοποίησε αυτόν τον υποστηρικτικό ρόλο δεσμευόμενη ως περιφερειακός συντονιστής της πρωτοβουλίας Covenant. Αυτός ο ρόλος συνεπάγεται μια σειρά παρεμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής υποστήριξης προς τους Δήμους, αλλά και την ανάπτυξη και εφαρμογή των Σχεδίων Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (SECAPs).

Οι Δήμοι, που δεσμεύονται στο Σύμφωνο των Δημάρχων, πρέπει να υποβάλουν τη SECAP εντός 2 ετών από την υπογραφή της σύμβασης. Μέχρι σήμερα, 170 Δήμοι της Βαλλωνίας έχουν υπογράψει το Σύμφωνο των Δημάρχων και 154 έχουν υποβάλει τη SECAP τους. Εννέα (9) δια/υπερδημοτικοί συντονιστές (επαρχίες, διασκέψεις εκλεγμένων αντιπροσώπων, διαδημοτικές συνεργασίες κ.λ.π.) έχουν επίσης δεσμευτεί, με τη δημιουργία υπηρεσίας υποστήριξης των δήμων, στην εκπόνηση και εφαρμογή των SECAP.

Έρευνα, που πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2020, επισήμανε την αναγκαιότητα τριών προτεραιοτήτων για την εφαρμογή και τη διαχείριση των SECAP:

- i. Οικονομική υποστήριξη για την εφαρμογή της SECAP
- ii. Δέσμευση συντονιστή SECAP
- iii. Συνάρθρωση της SECAP με τα άλλα δημοτικά σχέδια

Για την κάλυψη αυτών των αναγκών, η Περιφέρεια της Βαλλωνίας, το 2020, δημοσίευσε πρόσκληση προς τους Δήμους να προσλάβουν συντονιστή για τα Σχέδια Δράσης για την Ενέργεια και το Κλίμα και να πραγματοποιήσουν επενδύσεις με βάση αυτά τα σχέδια. Τα σχέδια πρέπει να ανταποκρίνονται σε μια βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη προοπτική, καθώς η επίτευξη των στόχων για το κλίμα απαιτεί μια φιλόδοξη προσέγγιση, η οποία θα πρέπει να μεταφραστεί σε συγκεκριμένα έργα το συντομότερο δυνατό.

Το κάλεσμα απευθύνεται σε Δήμους της Βαλλωνίας, καθώς και σε δια/υπερδημοτικές δομές, που ήδη προσφέρουν ή πρόκειται να προσφέρουν υπηρεσία υποστήριξης. Για το σκέλος του ανθρώπινου δυναμικού, η περιφερειακή επιδότηση κυμαίνεται μεταξύ 22.400 ευρώ και 134.400 ευρώ ανάλογα με τον αριθμό των κατοίκων και το εάν ο αιτών είναι Δήμος ή δια/ υπερδημοτική δομή. Η επενδυτική στήριξη κυμαίνεται μεταξύ 50.000 και 200.000 ευρώ, σύμφωνα με τα ίδια κριτήρια και καλύπτει το 75% του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών. Η υποστήριξη ξεκίνησε στις αρχές του 2021.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://energie.wallonie.be/fr/index.html?IDC=6018>

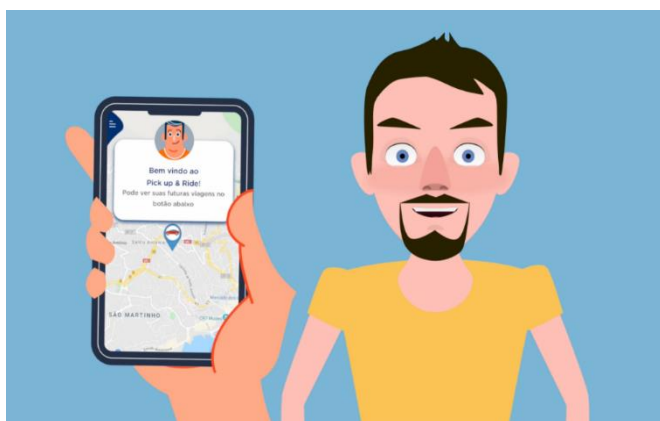
Α 3. ΜΑΔΕΡΑΣ, ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

PICK UP & RIDE: Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΣΥΜΦΟΡΗΣΗΣ ΚΟΝΤΑ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ

Η Μαδέρα είναι νησιωτικό σύμπλεγμα στον Ατλαντικό ωκεανό που ανήκει στην Πορτογαλία, με πληθυσμό 253.945 κατοίκους.

Εφαρμογή pick up & ride

Η εφαρμογή PICK UP & RIDE αναπτύχθηκε με σκοπό να μειώσει την κυκλοφοριακή συμφόρηση κοντά σε σχολεία και να διευκολύνει τους γονείς όταν παίρνουν τα παιδιά τους από το σχολείο.

Η εφαρμογή ενημερώνει το σχολείο για το πόσο κοντά είναι οι γονείς στο σχολείο, με ειδοποίηση άφιξης σε πραγματικό χρόνο. Με τη χρήση ενός απλού tablet και σύνδεση στο διαδίκτυο, το σχολείο ενημερώνεται και μεταφέρει τα μικρότερα παιδιά στο χώρο συνάντησης ή στη λωρίδα Kiss and Ride, εάν υπάρχει, καθώς και στα οχήματα των γονιών τους, με τάξη και ασφάλεια.

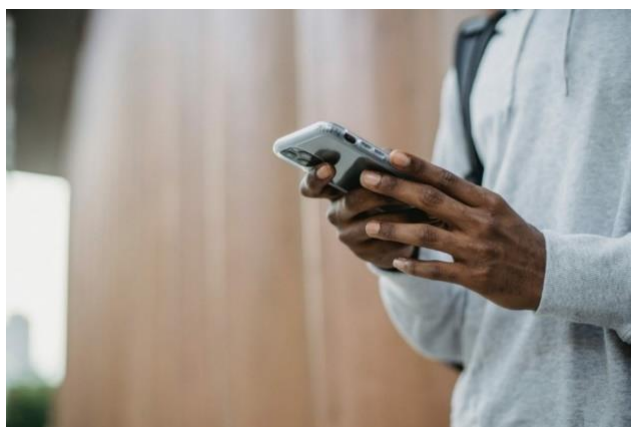
Για μεγαλύτερους μαθητές, που διαθέτουν κινητό τηλέφωνο, η εφαρμογή

έχει μια δεύτερη λειτουργία, όπου η επικοινωνία πραγματοποιείται απευθείας μεταξύ γονέων και παιδιών.

Αυτή η εφαρμογή προέκυψε από την ανάγκη επίλυσης σοβαρών προβλημάτων κυκλοφοριακής συμφόρησης, που αντιμετώπισαν ορισμένα σχολεία, όταν οι γονείς έφερναν τα παιδιά τους με αυτοκίνητο, (π.χ. άτακτη στάθμευση στην περιοχή του σχολείου, κατάληψη πεζοδρομίων, στάσεων λεωφορείων και λωρίδων κυκλοφορίας), θέτοντας έτσι σε κίνδυνο την ασφάλεια όλων και ειδικότερα των πεζών. Η εφαρμογή βοηθά επίσης στη μείωση του χρόνου που αφιερώνουν οι γονείς περιμένοντας στα αυτοκίνητά τους στην περιοχή του σχολείου.

Αν και η εφαρμογή την εποχή που αναπτύχθηκε δεν έλαβε υπόψη την πανδημία, έχει θετική συμμετοχή στα λαμβανόμενα μέτρα προφύλαξης, καθώς επιτρέπει στο σχολείο να μειώσει τη συγκέντρωση γονέων ενώ περιμένουν τα παιδιά τους.

Η εφαρμογή PICK UP & RIDE είναι δωρεάν και είναι διαθέσιμη στα Πορτογαλικά και Αγγλικά. Αυτή τη στιγμή, 13 σχολεία στην περιοχή της Μαδέρας έχουν ήδη εγγραφεί στην εφαρμογή Pick up & Ride, με πολύ θετικά σχόλια από τους χρήστες.

Η εφαρμογή PICK UP & RIDE αναπτύχθηκε από την AREAM – Υπηρεσία για την Ενέργεια και το Περιβάλλον της Αυτόνομης Περιφέρειας της Μαδέρας, στο πλαίσιο του έργου Civitas DESTINATIONS, που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Horizon 2020.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://pr.aream.pt/>

Α 4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ÚSTÍ, ΤΣΕΧΙΑ

ΕΡΓΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ÚSTÍ

Το Ústí nad Labem είναι βορειοανατολική επαρχία της Τσεχίας και ανήκει στη Βοημία. Έχει πληθυσμό 93.028 κατοίκους. Το 2017, η περιφερειακή κυβέρνηση του Ústí nad Labem αποφάσισε να χρησιμοποιήσει τη Σύμβαση Ενεργειακής Απόδοσης (EPC), σε μια εντεινόμενη προσπάθεια για περαιτέρω εξοικονόμηση ενέργειας σε κτίρια και έκτοτε έχουν πραγματοποιηθεί αρκετά έργα ενεργειακής απόδοσης.

Αν και η EPC είναι μια παγκοσμίως γνωστή μέθοδος, εδώ και αρκετές δεκαετίες, μετά το έτος 2000 και κυρίως το 2015, κέρδισε την αναγνώριση στην Τσεχική Δημοκρατία, όταν η έννοια της ενεργειακής υπηρεσίας συμπεριλήφθηκε στην τσεχική νομοθεσία για τη διαχείριση της ενέργειας.

Η πρώτη προσπάθεια πραγματοποιήθηκε, από εξωτερικό εταίρο, στις αρχές του 2018. Η μέθοδος EPC δεν είναι βιώσιμη για μικρές επενδύσεις, λόγω της πολύπλοκης διαδικασίας προετοιμασίας του έργου. Η περιφέρεια του Ústí υπέβαλε πρόταση για ένα σύνολο 20 εγκαταστάσεων, στις οποίες παρέχεται κοινωνική φροντίδα σε ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία. Επιλέχθηκαν οκτώ κτίρια, με βάση το λειτουργικό κόστος και την εγγύτητα των επιλεγμένων κτιρίων.

Μια άλλη EPC, σχετικά με έξι σχολικά κτίρια, πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονα στην πόλη Chomutov και προτάθηκε η εφαρμογή μέτρων και για τα έξι κτίρια. Αυτό επέτρεψε να αυξηθεί ο αριθμός των κτιρίων, με ετήσιο δυναμικό εξοικονόμησης άνω των 20 εκατομμυρίων CZK (περίπου 758.000 €).

Το 2018, η περιφερειακή κυβέρνηση του Ústí έδωσε το πράσινο φως για το έργο. Το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων τριών γύρων ήταν

ένα έργο που έχει τη μεγίστη σχέση απόδοσης μεταξύ επένδυσης και ετήσιας εξοικονόμησης ενέργειας. Για προγραμματισμένη επένδυση 43 εκατ. CZK (περίπου 1,629 εκατ. €) η εγγυημένη εξοικονόμηση ενέργειας, υπερβαίνει τα 60 εκατ. CZK (περίπου 2,273 εκατ. €). Επί του παρόντος, η πλειονότητα των επενδυτικών μέτρων έχει ήδη υλοποιηθεί. Το έργο βραβεύτηκε, ως το δεύτερο καλύτερο έργο του 2020 στην Τσεχική Δημοκρατία, από την Ένωση Παρόχων Ενεργειακών Υπηρεσιών. Η Περιφέρεια Ústí παρουσίασε αυτή την πρωτοβουλία της στα μέσα ενημέρωσης και φιλοξένησε συζητήσεις και εργαστήρια για τη μεταφορά της σχετικής εμπειρίας σε άλλα ενδιαφερόμενα μέλη.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.kr-ustecky.cz/>

Β. Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΩΣ ΕΦΑΛΤΗΡΙΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Β 1. CESIS, ΛΕΤΟΝΙΑ

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ CESIS

Η Cēsis είναι μια μικρή πόλη 17.000 κατοίκων, που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της Λετονίας. Περιβάλλεται από αγροτικές περιοχές και φυσικά πάρκα. Η οικονομία της βασίζεται κυρίως στη γεωργία, το λιανικό εμπόριο και τις μικρές βιομηχανίες (μεταποίηση, μεταφορά). Το πολιτιστικό της προφίλ έχει τις ρίζες του στη μεσαιωνική της κληρονομιά και στα σύγχρονα καλλιτεχνικά έργα. Η πολιτιστική ζωή στη Cēsis είναι εκπληκτικά ζωντανή, παρά το μέγεθος της πόλης και την απομακρυσμένη θέση της.

Οι προκλήσεις της πόλης

- Υποβαθμισμένες, παλιές πολιτιστικές υποδομές (από την εποχή της Σοβιετικής Ένωσης)
- Έλλειψη καταρτισμένων και οραματιστών στελεχών πολιτισμού, με έδρα το Cēsis
- Πολύ περιορισμένος διαθέσιμος προϋπολογισμός για πολιτιστικό μάρκετινγκ.

Η κύρια πρόκληση για τα επόμενα χρόνια είναι ο τρόπος εξισορρόπησης μεταξύ, αφενός

εκδηλώσεων τέχνης υψηλού επιπέδου, προσέλκυσης πολιτιστικού τουρισμού και σχετικών καλλιτεχνών και αφετέρου των αναγκών των ντόπιων κατοίκων, για πολιτισμό περισσότερο τοπικό με κοινωνικές καινοτομίες και ανάπτυξη τοπικών μικρο-μεσαίων δημιουργικών επιχειρήσεων.

Η πολιτιστική στρατηγική του Cesis

Η πολιτιστική στρατηγική της πόλης περιλαμβάνει τρεις στόχους:

- ⇒ Πολιτιστική τουριστική ανάπτυξη: υποστήριξη σχεδίων ανάπτυξης συναυλιών, και συνεργασία με παραγωγούς φεστιβάλ για την προσέλκυση νέου κοινού, όλων των γενεών, από τις γειτονικές χώρες
- ⇒ Ενίσχυση του πολίτη και της ελκυστικότητας της πόλης: αύξηση της ευημερίας και καλύτερευση της ποιότητας ζωής, μέσω της ανάπτυξης ελκυστικού δημόσιου χώρου, ο οποίος περιβάλλεται από πολιτιστική κληρονομιά, ευκαιρίες για δημιουργική μάθηση και παράλληλα, ευνοεί τη συμμετοχή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- ⇒ Ανάπτυξη πολιτισμού και δημιουργικών βιομηχανιών: προώθηση του Cēsis ως ελκυστικού χώρου εργασίας για δημιουργικούς επαγγελματίες και μεγέθυνση των οικονομικών επιπτώσεων αυτών των βιομηχανιών (νέες θέσεις εργασίας, αύξηση του τοπικού ΑΕΠ).

Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής, δημιουργήθηκαν νέες πολιτιστικές υποδομές μεγάλης κλίμακας, προκειμένου να διευκολύνουν, εμπνεύσουν και προσελκύσουν νέα, δημιουργικά, στο χώρο του πολιτισμού, επαγγέλματα σε τοπικό επίπεδο. Δημιουργήθηκε ένας νέος χώρος φιλοξενίας καλλιτεχνών, ένα κέντρο για νέους πολυεσθόμεους και γκαλερί. Δημιουργήθηκε επίσης ένας υποστηρικτικός μηχανισμός, ώστε οι νεοφυείς επιχειρήσεις να διευκολυνθούν να υποβάλουν αίτηση για δημιουργική επιχειρηματικότητα.

Αυτό το σύνολο συντονισμένων ενεργειών οδήγησε νέους δημιουργικούς επαγγελματίες να επιλέξουν το Cēsis, ως τόπο διαβίωσης και εργασίας. Το αποτέλεσμα θεωρείται πολύ θετικό, λαμβανομένου υπόψη ότι ο πληθυσμός της πόλης μειώνονταν.

Προϋπολογισμός και χρηματοδότηση

Ο προϋπολογισμός για την υλοποίηση της πολιτιστικής στρατηγικής του Cēsis ισοδυναμεί με τον συνολικό προϋπολογισμό του Δήμου, για τον πολιτισμό. Για το 2015 το ποσό αυτό ήταν 2,3 εκατ. €, περίπου.

Οφέλη

Η εφαρμογή της στρατηγικής αντιμετώπισε σταδιακά τις προαναφερθείσες προκλήσεις:

- ⇒ αναβαθμίζοντας τις κύριες υποδομές πολιτισμού (μεσαιωνικό κάστρο και εκκλησία, ακουστική αίθουσα συναυλιών, βιβλιοθήκη, κάστρο - μουσείο και πάρκο του κάστρου με υπαίθρια σκηνή), που ανακατασκευάζονται ή αποκαθίστανται
- ⇒ ενισχύοντας τη λειτουργία του ετήσιου Cēsis Art Φεστιβάλ με πολιτιστικές εκδηλώσεις υψηλής ποιότητας και τη φήμη της Cēsis, ως καλλιτεχνικού και πολιτιστικού χώρου, σε εθνικό επίπεδο και της ελκυστικότητας της Cēsis, ως χώρου εργασίας για επαγγελματίες του πολιτισμού.
- ⇒ αυξάνοντας την ελκυστικότητα της Cēsis ως τουριστικό προορισμό (ο αριθμός των τουριστών έχει αυξηθεί κατά 60% τα τελευταία πέντε χρόνια και το Cēsis Art Festival επεκτείνεται σε νέες τοποθεσίες στο αστικό τοπίο).

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.cesis.lv/lv/>, <http://culture.cesis.lv/en/>

B 2. AARHUS, ΔΑΝΙΑ

ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ: ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΑ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

Το Aarhus είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Δανίας, με 325.000 κατοίκους, στους οποίους μπορεί να προστεθεί και ένα εκατομμύριο ακόμη κατοίκων, που ζουν στην περιοχή της Κεντρικής Δανίας. Τα τελευταία χρόνια, το Aarhus επιδιώκει να καταστεί διεθνές κέντρο γνώσης. Ένας μεγάλος αριθμός διεθνών επιχειρήσεων ιδρύουν ή επεκτείνουν τις

δραστηριότητές τους στο Aarhus. Επίσης, το Πανεπιστήμιο του Aarhus έχει καταταχθεί μεταξύ των κορυφαίων 100 πανεπιστημίων, σε παγκόσμια κλίμακα. Όλο και περισσότεροι «διεθνείς» υπάλληλοι, ερευνητές και φοιτητές έρχονται στο Aarhus. Το Aarhus έχει επίσης τον υψηλότερο βαθμό εξειδίκευσης στην αρχιτεκτονική και το σχέδιο, σε επίπεδο χώρας.

Οι τέχνες και ο πολιτισμός αποτελούν ουσιαστικούς συντελεστές της διαδικασίας αλλαγής της πόλης. Θεωρούνται ως μοχλοί της οικονομικής ανάπτυξης, που συμβάλλουν στην προσέλκυση νέων πολιτών, εταιρειών και τουριστών. Στο στρατηγικό έγγραφο «Πολιτιστική Πολιτική 2014-2016, Όραμα», οι τέχνες, ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα τοποθετούνται στο επίκεντρο της ταυτότητας της πόλης.

Η πολιτιστική πολιτική συντονίζεται στενά με άλλες δημοτικές πολιτικές, όπως π.χ την επιχειρηματική ανάπτυξη, την αστική ανάπτυξη, τον αθλητισμό και την αναψυχή, τα παιδιά και τους νέους, την υγεία, καθώς και τις δημοτικές βιβλιοθήκες ή τις υπηρεσίες προς τους δημότες.

Πόλη των μουσείων

Ο τομέας των μουσείων αποτελεί βασικό πολιτιστικό επίκεντρο του Δήμου του Aarhus. Τα τελευταία 12 χρόνια, έχουν πραγματοποιηθεί επενδύσεις σε κτίρια και ανακαίνιση μουσείων. Τρία μουσεία συνέβαλαν στο να δοθεί στο Aarhus ηγετική θέση ως τουριστικός προορισμός στη Δανία:

- Den Gamle By - The Old Town Museum (www.dengamleby.dk). Είναι ένα εθνικό υπαίθριο μουσείο της αστικής ιστορίας και πολιτισμού. Δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να βιώσουν πώς ήταν να ζεις και να εργάζεσαι σε μια πόλη της Δανίας τα παλιά χρόνια.
- ARoS - Μουσείο Τέχνης Aarhus (www.en.aros.dk). Είναι ένα νέο μουσείο τέχνης στο Aarhus και ένα από τα μεγαλύτερα μουσεία της βόρειας Ευρώπης. Προβάλλει μεγάλες ειδικές εκθέσεις και διεθνείς εγκαταστάσεις τέχνης, καθώς και τις δικές του συλλογές τέχνης, από τον 19ο αιώνα.
- Μουσείο Moesgaard (www.moesgaardmuseum.dk). Ένα ολοκαίνουργιο μουσείο, που εστιάζει στην προϊστορία και την εθνογραφία. Παρουσιάζει μια συλλογή από ανατομικά μέλη και ακριβείς ανακατασκευές του ανθρώπινου είδους. Χρησιμοποιεί καινοτόμες αφηγήσεις και σκηνικά με φως, ήχους και κινούμενα σχέδια.

Η δημοτική αρχή δεν έχει διαθέσει επιπλέον οικονομικούς πόρους, αλλά έπαιξε, ωστόσο, βασικό ρόλο στην υποστήριξη της ανάπτυξης τοπικών μουσείων. Λειτουργήσε ως μεσολαβητής μεταξύ των εκπροσώπων των μουσείων και των πολιτικών και βοήθησε στο συντονισμό κοινών δραστηριοτήτων.

Προϋπολογισμός και χρηματοδότηση

Τα τρία μουσεία χρηματοδοτούνται κατά ένα ποσοστό από το κράτος και τον Δήμο, ένα άλλο από τα έσοδά τους και τέλος, από την οικονομική ενίσχυση από χορηγούς, ιδιωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις.

Οφέλη

Το 2014 το ARoS προσέλκυσε 536.000 επισκέπτες, το παλιό Μουσείο της πόλης 499.000 και το Moesgaard 95.000 (μεταξύ 10 Οκτωβρίου και 31 Δεκεμβρίου). Κάθε τρίτος τουρίστας στο Aarhus είναι πολιτιστικός τουρίστας και τα τρία μεγάλα μουσεία είναι οι κύριοι μοχλοί της ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού. Το Aarhus είναι μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες πόλεις της Ευρώπης, όσον αφορά τον τουρισμό.

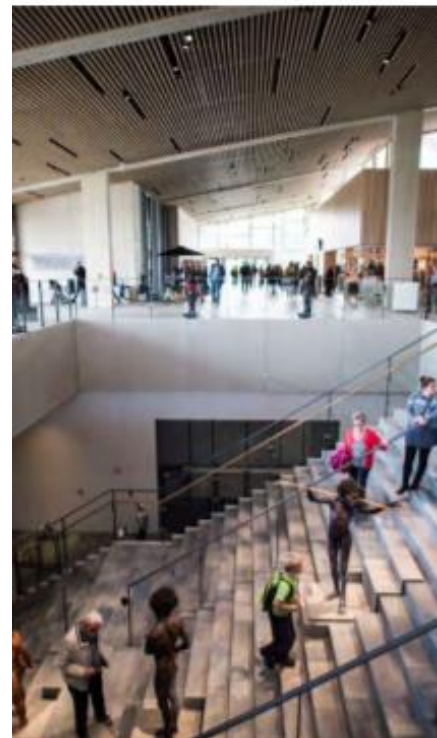
Τα τρία βασικά μουσεία είχαν επιτυχία στην εξασφάλιση μεγάλων επιχορηγήσεων από ιδρύματα, που αξιοποιήθηκαν για την κατασκευή κτιρίων, εγκαταστάσεων και εκθέσεων. Είχαν επίσης σημαντική αύξηση των εσόδων τους από εισιτήρια.

Επιπλέον, έμμεσες οικονομικές επιπτώσεις προέκυψαν τόσο από τοπικούς όσο και από διεθνείς επισκέπτες, που οδήγησαν σε αυξημένα έσοδα στον κλάδο της επιχειρηματικής φιλοξενίας.

Συμπεράσματα

Δεν είναι οι χρηματοδοτικοί πόροι το παν. Η πόλη μπορεί να υποστηρίξει τον τοπικό πολιτισμό με διάφορους τρόπους:

- ⇒ Διευκολύνοντας συναντήσεις μεταξύ διαφορετικών παραγόντων, οι οποίοι εμπλέκονται
- ⇒ Λειτουργώντας ως μεσολαβητής και ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ τοπικών, δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, όπως οι τουριστικές επιχειρήσεις
- ⇒ Συντονίζοντας την κοινή επικοινωνία και τις εκστρατείες προβολής και προώθησης όλων των εμπλεκόμενων.

Για περισσότερες πληροφορίες: <http://www.aarhus2017.dk/en/>

Β 3. ΔΟΥΒΛΙΝΟ, ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΠΕΡΙΟΧΗ TEMPLE BAR: ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΕΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ HOT SPOT

Το Δουβλίνο είναι η πρωτεύουσα και η μεγαλύτερη πόλη της Ιρλανδίας. Πέρα από την εντυπωσιακή της ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά, είναι ακαδημαϊκό και καλλιτεχνικό κέντρο (μουσεία, θέατρα) με έντονη πολιτιστική και ψυχαγωγική ζωή (φεστιβάλ, συναυλίες, «δημιουργικές περιοχές» και εκδηλώσεις).

Περιοχή Temple Bar

Το Temple Bar είναι μια ιστορική συνοικία, του μεσαιωνικού κέντρου του Δουβλίνου, που κινδύνευσε τη δεκαετία του 1990, λόγω της δημιουργίας νέων βιομηχανιών. Η περιοχή Temple Bar, ωστόσο, αναδείχθηκε με βάση τον πολιτισμό και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και με δράσεις σε άλλους τομείς, όπως η αστική ανάπτυξη, ο τουρισμός και η δημιουργική επιχειρηματικότητα. Με αυτή την ολιστική προσέγγιση, η περιοχή του Temple Bar έγινε σημείο αναφοράς για την ανάπτυξη, με γνώμονα τον πολιτισμό.

Η διαδικασία αναζωογόνησης της περιοχής ξεκίνησε από μια πρωτοβουλία της πόλης του Δουβλίνου, η οποία κάλεσε καλλιτεχνικούς και πολιτιστικούς συλλόγους της περιοχής να συνεργαστούν με στόχο την αποκατάσταση και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Η παρέμβαση της πόλης επικεντρώθηκε αρχικά στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ σε δεύτερη φάση επικεντρώθηκε στις πολιτιστικές δραστηριότητες με στόχο την περαιτέρω βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής για τους πολίτες, επισκέπτες και τις δημιουργικές επιχειρήσεις. Μετά από δέκα (10) χρόνια ανάπτυξης, η περιοχή του Temple Bar εισήλθε σε μια φάση διαχείρισης, όπου εξισορροπούν οι ανάγκες του πολιτισμού, με τους τομείς του τουρισμού, του λιανικού εμπορίου και της κατοικίας.

Η περιοχή φιλοξενεί πλέον μια απaráμιλλη συγκέντρωση πολιτιστικών χώρων και οργανισμών συμπεριλαμβανομένων:

- Temple Bar Gallery, για εικαστικούς καλλιτέχνες, που φιλοξενεί ένα πρόγραμμα ομιλιών, εκδηλώσεων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, που προσελκύουν επισκέπτες και κοινότητες καλλιτεχνών και δημιουργών τέχνης. Φιλοξενεί επίσης περισσότερα από 30 στούντιο καλλιτεχνών

- Κιβωτός, ένα πολιτιστικό κέντρο αφιερωμένο στην εκπαίδευση των παιδιών σε όλους τους καλλιτεχνικούς τομείς: θέατρο, μουσική, λογοτεχνία, τέχνη, κινηματογράφος, χορός κ.α.
- Ιρλανδικό Ινστιτούτο Κινηματογράφου, για την προώθηση του Ιρλανδικού κινηματογράφου, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών για την διατήρηση και συντήρηση των films.

Αυτή η συγκέντρωση κορυφαίων πολιτιστικών οργανισμών σχηματίζει ένα δημιουργικό σύμπλεγμα, σε ολόκληρη την περιοχή, με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη τις τοπικές αρχές, και τους δημιουργικούς οργανισμούς.

Βασικές προκλήσεις

Σήμερα, η βασική πρόκληση είναι η διατήρηση της αυθεντικότητας της συνοικίας, λόγω της μεγάλης εισροής τουριστών. Ειδικότερα ζητήματα που προκύπτουν αφορούν :

- στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς
- στην ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων σε μια ιστορική γειτονιά
- στην αύξηση της ακίνητης περιουσίας και των τιμών σε όλη την περιοχή.

Προϋπολογισμός και προέλευση των κεφαλαίων

Η χρηματοδότηση των παρεμβάσεων έγινε κυρίως από το Πιλοτικό Σχέδιο Urban. Συνολικά, ποσό 255 εκατ. ευρώ εξασφαλίστηκε από τα διαρθρωτικά ταμεία, καθ' όλη τη διάρκεια του έργου αναζωογόνησης. Αυτή η χρηματοδότηση προκάλεσε επίσης σημαντική μόχλευση δημόσιων και ιδιωτικών κεφαλαίων.

Οφέλη

- Ο αριθμός των πολιτιστικών και δημιουργικών επιχειρήσεων στην περιοχή αυξήθηκε από 31 το 1993 σε 80 το 2011, τα συνολικά έσοδα από 10 εκατ. ευρώ σε 700 εκατ. Ευρώ (συνολικός κύκλος εργασιών) και ο αριθμός των ατόμων που απασχολούνται από 240 σε 700 άτομα περίπου.

- Τουλάχιστον 140 νέες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων 108 μονάδων λιανικής, έχουν ιδρυθεί και έχουν δημιουργήσει περίπου 1.900 μακροπρόθεσμες θέσεις εργασίας στον κλάδο του πολιτισμού και των υπηρεσιών, μαζί με 3.000 προσωρινές θέσεις εργασίας.
- Η συνοικία προσελκύει πλέον 40.000 επισκέπτες καθημερινά σε περιόδους αιχμής. Πάνω από 500.000 άτομα παρακολούθησαν πολιτιστικές εκδηλώσεις στο Temple Bar το 2011, συμπεριλαμβανομένων 17.000 ατόμων, που συμμετείχαν σε ένα ευρύ φάσμα εργαστηρίων, μαθημάτων και ομιλιών, που δίνονται από τους καλλιτέχνες και τους δημιουργούς στο κέντρο της Πολιτιστικής Συνοικίας.
- Στο πλαίσιο του προγράμματος κατασκευάστηκαν 133 διαμερίσματα κατοικιών, 63 νέες μονάδες λιανικής και επτά ξενοδοχεία.

Παράγοντες επιτυχίας

- ⇒ Η συνεχής βελτίωση της τοπικής στρατηγικής για την επίτευξη της σωστής ισορροπίας μεταξύ πολύ διαφορετικών ενδιαφερόμενων φορέων (από καλλιτεχνικούς οργανισμούς έως δημιουργικές επιχειρήσεις σε λιανικό εμπόριο και μπαρ/εστιατόρια) και την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων
- ⇒ Ο συνδυασμός δημιουργικών βιομηχανιών και επιχειρήσεων «νυχτερινής οικονομίας», που οδήγησε τελικά στην επιτυχημένη ανάπτυξη «24ωρης δραστηριότητας» στην περιοχή
- ⇒ Η καλλιτεχνική παρέμβαση ως μέσο για την αναζωογόνηση μιας εγκαταλελειμμένης περιοχής.

Εμπόδια

- ⇒ Η επίτευξη αρχιτεκτονικής και πολεοδομικής συνοχής μεταξύ των νέων κτιρίων και του υπάρχοντος ιστορικού πολεοδομικού καμβά
- ⇒ Η αντίσταση της αρχικής καλλιτεχνικής κοινότητας της περιοχής στην ανάπτυξη του τουρισμού και των επιχειρήσεων
- ⇒ Η προβληματική τοποθεσία των παμπ και εστιατορίων σε ορισμένους δρόμους κοντά σε οικιστικές μονάδες.

Επιδιώξεις

Η ανάπτυξη ενός σχεδίου για το μέλλον της περιοχής, είναι ιδιαίτερα σημαντική. Στόχος είναι το έργο να περάσει στις νέες γενιές, συμπεριλαμβανομένης της τεχνογνωσίας και των δεξιοτήτων, ώστε να καταστεί βιώσιμο.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.dublin.info/temple-bar/>

Β 4. ΙΑΣΙΟ, ΡΟΥΜΑΝΙΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΟΠΕΡΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ: ΝΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΕΝΟΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ.

Με 310.000 κατοίκους, το Ιάσιο είναι η τέταρτη μεγαλύτερη πόλη της Ρουμανίας και η μεγαλύτερη αστική περιοχή της βορειοανατολικής Ρουμανίας. Φιλοξενεί πέντε δημόσια Πανεπιστήμια, συμπεριλαμβανομένου και του παλαιότερου πανεπιστημίου της χώρας, με περίπου 75.000 φοιτητές (25% του πληθυσμού). Αυτό προσδίδει στην πόλη, παράλληλα με τις πολιτιστικές της παραδόσεις, έναν ζωντανό χαρακτήρα.

Ρουμανική Εθνική Όπερα του Ιασίου

Η Ρουμανική Εθνική Όπερα του Ιασίου αποτελεί την αιχμή του δόρατος της πολιτιστικής προσφοράς του Ιασίου, πυροδοτώντας μία νέα δυναμική σε τοπικό επίπεδο.

Παρά το δύσκολο οικονομικό πλαίσιο και την έλλειψη χρηματοδότησης των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, η Όπερα

λειτουργεί ως παράδειγμα πολιτιστικού ιδρύματος, που αναζωογονείται, βρίσκοντας μια θέση στη σύγχρονη αστική κοινότητα.

Το 2011, για την αντιμετώπιση της σχετικής παρακμής και έλλειψης προβολής της Όπερας, η πόλη του Ιασίου αποφάσισε να αναδιαμορφώσει τη διαχείρισή της, με στόχο η Όπερα να καταστεί μέρος της ταυτότητας, της εικόνας και της ζωής της πόλης. Για το λόγο αυτό δημοσίευσε πρόσκληση για την επιλογή νέου διαχειριστή, με τετραετή θητεία.

Η νέα στρατηγική διαχείρισης περιλάμβανε τη δημιουργία χώρων για το προσωπικό, την ανάπτυξη ποιοτικών συνεργασιών με τις τοπικές αρχές, ιδρύματα και σχολές τέχνης, όπως επίσης και την ευαισθητοποίηση, μέσω της προβολής και προώθησης. Τέτοιες ενέργειες στόχευαν να φέρουν την Όπερα στο προσκήνιο για να προσελκύσουν συνεργάτες μέσω ενημέρωσης, να προωθήσουν την προβολή των παραστάσεων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, ώστε να αυξηθεί το ενδιαφέρον της επιχειρηματικής κοινότητας για τις δραστηριότητες της Όπερας.

Η όπερα παρουσιάστηκε με επιτυχία και «έξω» από το παραδοσιακό της κτίριο, προσελκύοντας ένα ευρύτερο κοινό (ιδιαίτερα νέους). Παραστάσεις οργανώθηκαν στους δρόμους, στην έναρξη και το κλείσιμο της θεατρικής σεζόν. Η Όπερα εμφανίστηκε επίσης σε Μουσεία, στο τοπικό πανεπιστήμιο κ.α.

Μετά από όλα αυτά, η Όπερα κατέγραψε σημαντική αύξηση του ενδιαφέροντος των τοπικών επιχειρήσεων για τις δραστηριότητές της. Πράγματι, χάρη στην επιτυχία της όλο και περισσότερα καταστήματα της πόλης φαίνεται να ενδιαφέρονται για χορηγίες στις παραγωγές και στις εκδηλώσεις της.

Προϋπολογισμός και χρηματοδότηση

Ως ίδρυμα υπαγόμενο στο Υπουργείο Πολιτισμού και Εθνικής Κληρονομιάς, παρέχεται στην Όπερα ετήσια επιχορήγηση που καλύπτει το 93,56% των οργανωτικών της εξόδων. Το 5,72% του

προϋπολογισμού προέρχεται από τα ίδια έσοδα της Όπερας (πώληση εισιτηρίων) και το 0,72% παρέχεται από ιδιωτικούς πόρους.

Το Δημοτικό Συμβούλιο συνεισφέρει με πρόσθετη χρηματοδότηση.

Προκλήσεις

Η τοποθεσία του Ιασίου, 400 χλμ. από την πρωτεύουσα Βουκουρέστι και οι περιορισμένες διεθνείς συνδέσεις, εμποδίζουν την πρόσβαση στην Όπερα και καθιστούν δύσκολη την προσέλκυση συνεργατών από άλλα μέρη της χώρας ή από το εξωτερικό.

Πρόσθετα εμπόδια στη διαδικασία αναζωογόνησης της Ρουμανικής Εθνικής Όπερας του Ιασίου προήλθαν από τους περιορισμούς των υποδομών. Πράγματι, η Όπερα φιλοξενείται από το Εθνικό Θέατρο Vasile Alecsandri, το παλαιότερο θέατρο στη Ρουμανία. Στο ιστορικό αυτό κτίριο πραγματοποιούνται συνεχείς εργασίες ανακαίνισης από το 2006, εμποδίζοντας την Όπερα να έχει τη δική της σκηνή για

μεγάλο χρονικό διάστημα.

Μια άλλη πρόκληση είναι η έλλειψη καλλιτεχνικού προσωπικού με επαγγελματική κατάρτιση, καθώς οι περισσότεροι Ρουμάνοι καταξιωμένοι καλλιτέχνες προτιμούν τη διεθνή καριέρα στο εξωτερικό.

Τα αναπτυξιακά σχέδια της Όπερας και οι διεθνείς συνεργασίες εμποδίζονται σημαντικά και από περικοπές στις δημόσιες δαπάνες.

Οφέλη

Από το 2011, η Όπερα έχει αποκτήσει εθνική και διεθνή αναγνώριση και προβολή. Έχει παρουσιάσει 109 παραστάσεις, ενώ είναι χαρακτηριστικό ότι στις πρεμιέρες των περισσότερων από αυτές, έχουν εξαντληθεί τα εισιτήρια. Η προσέλκυση θεατών είναι κατά 25% περίπου μεγαλύτερη από τη προβλεπόμενη.

Ο αριθμός και η αυξανόμενη δυναμική και η ποιότητα των συνεργασιών της Όπερας με τοπικούς πολιτιστικούς φορείς, τα τελευταία χρόνια, αποτελούν μία θετική εξέλιξη στις σχέσεις της με την τοπική κοινωνία. Η καλή εικόνα της όπερας αντικατοπτρίζεται σε πολλά άρθρα, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εμφανίσεις στα τοπικά και τα εθνικά μέσα ενημέρωσης, κλπ..

Σύμφωνα με πρόσφατες δημοσκοπήσεις, το 79% των κατοίκων του Ιασίου θεωρεί ότι είναι ο σημαντικότερος πολιτιστικός θεσμός στην πόλη και το 97% του πληθυσμού εκτιμά τις προτεινόμενες εκδηλώσεις και δραστηριότητες.

Συμπεράσματα

- Δημιουργία γόνιμων συνεργασιών και βιώσιμων εταιρικών σχέσεων με ιδρύματα και καλλιτέχνες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο
- Σωστός οικονομικός σχεδιασμός για την παράκαμψη των οικονομικών δυσκολιών που αντιμετωπίζει η περιοχή
- Επένδυση στην επικοινωνία και το branding,

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.operaiasi.ro/>

Β 5. ΛΙΣΑΒΟΝΑ, ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

URBAN ART GALLERY: Η ΤΕΧΝΗ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

Η Λισαβόνα είναι μια ποικιλόμορφη, κοσμοπολίτικη πόλη στη νότια Ευρώπη. Τα τελευταία χρόνια έχει επηρεαστεί σοβαρά από την κρίση. Ο πολιτισμός και οι πολιτιστικές πολιτικές έχουν, εύλογα, αναδειχθεί ως μέσα για την καταπολέμηση της κρίσης, ως καταλύτες τόσο για την οικονομική ανάκαμψη όσο και για τον μετριασμό των αρνητικών κοινωνικών επιπτώσεων. Ο πολιτισμός έχει μια εγκάρσια διάσταση, που καλύπτει πολλούς τομείς πολιτικής και επηρεάζει θετικά τα αποτελέσματα άλλων διαφορετικών μορφών παρέμβασης στην πόλη.

Στόχοι

Οι στρατηγικοί στόχοι που τέθηκαν από το δημοτικό συμβούλιο είναι:

- ⇒ Εφαρμογή πολιτικής εγγύτητας με τους πολίτες, βελτιώνοντας τη σχέση της πόλης με τους κατοίκους της
- ⇒ Προώθηση μιας διαπολιτισμικής και φιλόξενης πόλης, που υποδέχεται, ενσωματώνει και δίνει τις προϋποθέσεις για πολιτιστική έκφραση στις διάφορες κοινότητες που κατοικούν στην πόλη
- ⇒ Θεσμοθέτηση και προώθηση μιας έντονης πολιτιστικής ζωής, με την αναβάθμιση της ποιότητας και την εδραίωση πολιτιστικών φορέων και πολιτιστικού έργου
- ⇒ Ανάπτυξη μιας δομημένης πολιτικής για τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς
- ⇒ Προβολή της Λισαβόνας ως ανταγωνιστικής πόλης, ανοιχτής στην καινοτομία.

Το πρόγραμμα «Urban Art Gallery»

Η Urban Art Gallery (GAU) είναι μια αστική παρέμβαση- έργο που ξεκίνησε από το Τμήμα Πολιτισμού του Δήμου της Λισαβόνας. Με συγκεκριμένο ρυθμιστικό πλαίσιο, προωθεί και διευκολύνει τη χρήση του δημόσιου χώρου, ως μέσου για γκράφιτι και street art.

Η GAU γεννήθηκε το 2008, ως μέρος ενός σχεδίου αποκατάστασης, το οποίο αποφάσισε να εφαρμόσει το Δημοτικό Συμβούλιο της Λισαβόνας Bairro Alto, σε μια περιοχή κατοικημένη από τον 16ο αιώνα, πολύ υποβαθμισμένη από βανδαλισμούς, περιβαλλοντική ρύπανση και θόρυβο. Μεταξύ άλλων δράσεων, το δημοτικό συμβούλιο επένδυσε στη δημιουργία ενός χώρου αφιερωμένου στην τέχνη του δρόμου, αναγνωρίζοντας την σημασία της. Μετά την επιτυχία αυτής της τοπικής δράσης, το έργο επεκτάθηκε σε ολόκληρη την πόλη.

Το GAU συνδυάζει τη ρητή αναγνώριση μιας μορφής καλλιτεχνικής έκφρασης, που είναι συνήθως έξω από επίσημα κυκλώματα (και συχνά στα όρια της νομιμότητας), με το σεβασμό και την αναγνώριση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την ανάγκη αναβάθμισης της ποιότητας των αστικών χώρων. Για την εφαρμογή αυτής της στρατηγικής απαιτείται διαβούλευση με την καλλιτεχνική κοινότητα, με αντικείμενο το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις χρήσεις του δημόσιου χώρου και τις αισθητικές παρεμβάσεις σε αυτόν.

Η παρέμβαση της GAU συνίσταται αφενός μεν στην παροχή υποστηρικτικών εργαλείων απογραφής, έρευνας, δημοσιεύσεων και διάδοσης του περιεχομένου της παρέμβασης, αφετέρου δε στην ευαισθητοποίηση του κοινού και στην ανάπτυξη στρατηγικής διεθνοποίησης, που θα

ενσωματώνει τη GAU σε ευρωπαϊκά δίκτυα αστικής δημιουργικότητας και ανταλλαγές καλλιτεχνών.

Αλλά το GAU έχει και ευρύτερη διάσταση. Το έργο έχει συλληφθεί ως εργαλείο κοινωνικής παρέμβασης για τον μετριασμό των συγκρούσεων, μέσω του πολιτισμού. Απαιτεί την ευθύνη των πολιτών ως προς την αισθητική και την ταυτότητα της πόλης, διευκολύνει τη συμμετοχή των πολιτών στη ζωή, χωρίς αποκλεισμούς, βιώνει και προάγει τις αξίες της δημοκρατικής συμμετοχής.

Προϋπολογισμός και χρηματοδότηση

Η χρηματοδότηση του έργου έγινε κατά 50% από το Δήμο και κατά 50% από ιδιωτικούς χορηγούς.

Οφέλη

Η προφανής επίδραση του προγράμματος συνίσταται στην ανάπτυξη της τέχνης στους δρόμους της Λισαβόνας, καθώς και στην εκτίμηση και αναγνώρισή της. Υπάρχουν πάνω από 400 τεκμηριωμένα έργα τέχνης του δρόμου. Το πρόγραμμα διεξάγει επίσης καμπάνιες ευαισθητοποίησης, μέσω μιας εξαμηνιαίας δημοσίευσης. Η πόλη έχει καταστεί η έκτη καλύτερη στον κόσμο για την αστική της τέχνη, σύμφωνα με εξειδικευμένες δημοσιεύσεις.

Με την υλοποίηση του προγράμματος, ενεργοποιήθηκε επίσης η συζήτηση, όσον αφορά στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά.

Η μοναδικότητα της πρότασης έχει προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο στα γενικά μέσα ενημέρωσης όσο και στα πιο εξειδικευμένα στην τέχνη, τη ζωή της πόλης ή την αστική δυναμική. Έχει επηρεάσει επίσης την εικόνα της πόλης και την ικανότητά της να προσελκύει τουρίστες.

Τέλος, το πρόγραμμα έχει θετικά αποτελέσματα για τις αστικές επιχειρήσεις, που σχετίζονται με την τέχνη (γκαλερί, περιήγηση και εργαστήρια street art).

Συμπεράσματα

Το GAU είναι ένα πρόγραμμα που εύκολα διαχέεται, γιατί δεν απαιτεί μεγάλο εξοπλισμό ή εξελιγμένη υποδομή. Απαιτεί μόνο προσβασιμότητα σε αστικούς καλλιτέχνες και ένα φιλικό κοινωνικό περιβάλλον.

Η πρωτοβουλία αρχικά περιορίστηκε σε πολύ συγκεκριμένο χώρο. Η επιτυχία εξαρτήθηκε από την εμπιστοσύνη των αστικών καλλιτεχνών, οι οποίοι εντόπισαν μια παγκόσμια ευκαιρία στην αστική καλλιτεχνική σκηνή.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://artsandculture.google.com/partner/galeria-de-arte-urbana>

Γ. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Γ 1. ΒΑΛΕΝΘΙΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΕΞΥΠΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2022

Μια πόλη παγκόσμιας κληρονομιάς της Unesco

Η Βαλένθια βρίσκεται στη νοτιοανατολική ακτή της Ισπανίας και είναι η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της, με περισσότερους από 791.000 κατοίκους. Η πόλη υποδέχεται 2,2 εκατομμύρια επισκέπτες κάθε χρόνο, διαθέτει πρωτοποριακή αρχιτεκτονική, μια φουτουριστική πόλη Τεχνών και Επιστημών και φιλοξενεί πολλές δημιουργικές εκδηλώσεις, όπως τα κινηματογραφικά βραβεία Goyas ή το γκαλά φαγητού Michelin. Ο τουριστικός τομέας της, απασχολεί πάνω από 30.000 επαγγελματίες και αναπτύσσει καινοτόμες πρακτικές.

Βιώσιμη πόλη με κλιματική συνείδηση

Η πόλη της Βαλένθια διαθέτει σύστημα για τη μέτρηση και την πιστοποίηση του αποτυπώματος άνθρακα της τουριστικής της δραστηριότητας. Είναι η πρώτη ευρωπαϊκή πόλη που έλαβε διπλή πιστοποίηση ITU (ΟΗΕ) και ISO για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Πόλεων. Συνεργάζεται στενά με το PREDIF (Κρατική Πλατφόρμα Αντιπροσώπων Ατόμων με Φυσική Αναπηρία) και με πενήντα δύο (52) τουριστικούς φορείς και εταιρείες. Όσον αφορά στον τομέα της αστικής κινητικότητας και στην φροντίδα για ΑμΕΑ, οι περιηγήσεις που διοργανώνονται στην πόλη είναι ευρέως προσβάσιμες σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα, καθώς και διαθέσιμες σε πολλές γλώσσες. Τα γραφεία τουριστικής ενημέρωσης προσφέρουν, επίσης, μεταφράσεις με το σύστημα braille και εικονογράμματα και αξιοποιούν διαδραστική πλατφόρμα InfoTourist και το σύστημα Visualfy, που στέλνει οπτικές ειδοποιήσεις στις συσκευές των χρηστών.

Η Βαλένθια στοχεύει να γίνει ουδέτερη, ως προς τις εκπομπές άνθρακα, έως το 2030. Το Δημοτικό Συμβούλιο της Βαλένθια παρακολουθεί ενεργά την κοινωνική βιωσιμότητα της τουριστικής δραστηριότητας (έλεγχος παράτυπων καταλυμάτων, εγκατάσταση αισθητήρων σε χώρους αναψυχής για τη ρύθμιση του θορύβου, τακτικές έρευνες του κοινού κ.α.). Εκτός από την

πρόβλεψη και τη μείωση του κοινωνικού αντίκτυπου του τουρισμού, το Δημοτικό Συμβούλιο επιδιώκει τη συμμετοχή κατοίκων και άλλων παραγόντων στην τουριστική διακυβέρνηση. Γι' αυτόν τον λόγο προώθησε ένα αντιπροσωπευτικό όργανο, το Δημοτικό Συμβούλιο Τουρισμού, με

60 εκπροσώπους από τους κλάδους του τουρισμού.

Τα απaráμιλλα οικονομικά οφέλη του ψηφιακού τουρισμού

Η Βαλένθια ενσωματώνει πολλές έξυπνες πρακτικές και συλλέγει πληροφορίες, προκειμένου να αναπτύξει και να βελτιώσει την τουριστική εμπειρία της πόλης. Έχει αξιοποιήσει ψηφιακούς πόρους για να ενισχύσει την ανάδειξη της ιστορίας και των παραδόσεων της και συνεχίζει να ενδιαφέρεται για τη βιωσιμότητα και την προστασία του φυσικού της περιβάλλοντος. Η τουριστική βιομηχανία συμβάλλει κατά 3,6 δις € στην οικονομία της Βαλένθια, ενώ οι νέες στρατηγικές της στοχεύουν να αυξήσουν αυτό το ποσό. Η υποστήριξή της για την ψηφιοποίηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων του τουρισμού αποδείχθηκε επίσης καρποφόρα. Το 2019 το ηλεκτρονικό κατάστημα τουρισμού της Βαλένθια είχε τζίρο 4,5 εκατομμύρια ευρώ.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.valencia.es>

Γ 2. ΓΚΕΤΕΜΠΟΡΓΚ, ΣΟΥΗΔΙΑ

ΒΡΑΒΕΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΕΞΥΠΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2022

Το Γκέτεμποργκ βρίσκεται στη δυτική ακτή της Σουηδίας κι έχει πληθυσμό 519.399 κατοίκους.

Τόσο οι πολίτες όσο και οι επισκέπτες του μπορούν να επωφεληθούν από το γεγονός ότι η πόλη φιλοδοξεί, με όλες τις ψηφιακές πρωτοβουλίες της, να επιτύχει ίση πρόσβαση για όλους, οικονομικά προσιτή τεχνολογία, αποτελεσματικό μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και την προώθηση Συμπράξεων Δημόσιου Και Ιδιωτικού

Τομέα. Ο σχεδιασμός της άνοιξε τον δρόμο για εκτεταμένη κάλυψη 4G, έξυπνα δίκτυα κυκλοφορίας και ηλεκτρικής ενέργειας, προσβάσιμα και ανοιχτά κυβερνητικά δεδομένα, συστήματα δημόσιων μεταφορών προσανατολισμένα στο μέλλον και αποκλειστικές, για την προστασία του περιβάλλοντος, ηλεκτρονικές πλατφόρμες.

Μια πόλη ανοιχτή σε όλα τα κανάλια

Οι αρχές της πόλης, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς της τουριστικής βιομηχανίας, χρησιμοποιούν όλα τα ψηφιακά κανάλια για τη βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών. Αυτό επιτυγχάνεται με τη διάθεση υλικού, μέσω των πιο δημοφιλών πλατφορμών κρατήσεων, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και την υποστήριξη των influencers. Επιπλέον, ο ιστότοπος της πόλης αποτελεί μια ενιαία υπηρεσία για όλα όσα πρέπει να γνωρίζουν οι επισκέπτες για την πόλη.

Πρωτοπόρος στη βιωσιμότητα

Το Γκέτεμποργκ έχει επίσης εφαρμόσει μέτρα μεγάλης εμβέλειας, για να διασφαλίσει ότι οι μελλοντικές γενιές μπορούν να συνεχίσουν να απολαμβάνουν την πόλη. Η πόλη ήταν πρωτοπόρος στην έκδοση πράσινων ομολόγων και ήταν μία από τις πρώτες πόλεις που έθεσαν στόχους εκπομπών, με βάση

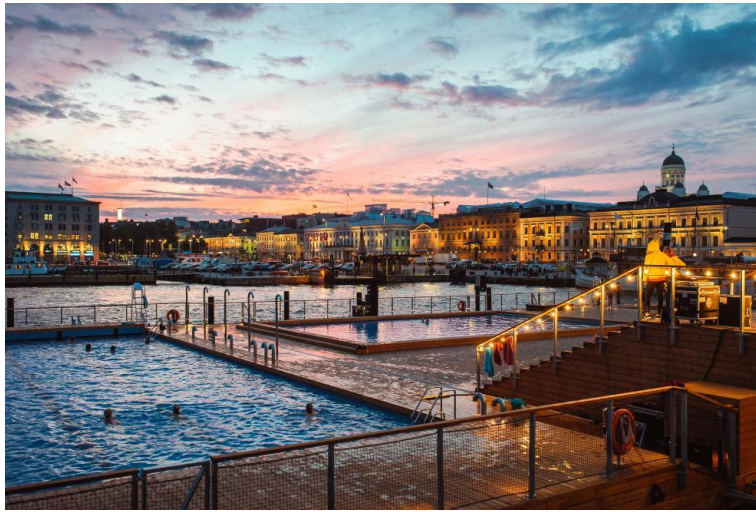
την κατανάλωση. Το 92% των ξενοδοχείων της πόλης και το 100% των εγκαταστάσεων συνεδριάσεων έχουν πλέον περιβαλλοντική πιστοποίηση και οι εκδηλώσεις, που λαμβάνουν χώρα στην πόλη, επωφελούνται από τον «Event Impact Calculator» (EIC), ένα εργαλείο που προέκυψε ως αποτέλεσμα τοπικών συνεργασιών τεχνολογίας και επιστήμης. Ο EIC προβλέπει πιθανές περιβαλλοντικές εξελίξεις, και υποστηρίζει τους διοργανωτές στην εκτίμηση των εκδηλώσεων από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη. Λόγω αυτών των πρωτοβουλιών, τα τελευταία τρία χρόνια, το Γκέτεμποργκ έχει χαρακτηριστεί ως ο πιο βιώσιμος προορισμός στον κόσμο, βάσει του Παγκόσμιου Δείκτη Αειφορίας Προορισμού.

Για περισσότερες πληροφορίες: www.goteborgco.se/en/, www.goteborg.com

Γ 3. ΕΛΣΙΝΚΙ, ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

ΠΡΩΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ 2019, ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ ΤΟΥ ΕΞΥΠΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

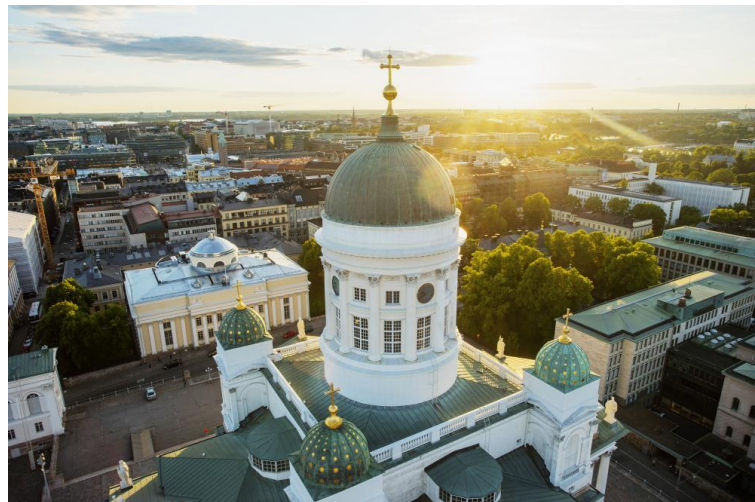
Το Ελσίνκι είναι η πρωτεύουσα της Φινλανδίας, με 460 χρόνια ιστορίας. Η περιοχή έχει πληθυσμό περίπου 975.000 κατοίκους. Το Ελσίνκι είναι μια σύγχρονη πόλη με αναπτυσσόμενη «έξυπνη» τουριστική βιομηχανία. Με την πολιτική της ανοιχτής προσέγγισής του στα δημόσια δεδομένα, διαθέσιμα δωρεάν για όλους από το 2009, το Ελσίνκι έχει γίνει εστία καινοτομίας και ανάπτυξης λογισμικού.

Το Ελσίνκι έχει 460 χρόνια ιστορίας

Το 2017, οι επισκέπτες στην πρωτεύουσα της Φινλανδίας έφτασαν σε αριθμούς ρεκόρ. Περισσότερα από 4,5 εκατομμύρια άτομα την επέλεξαν ως προορισμό, που συνδυάζει την υψηλή τεχνολογία με τις τέχνες και τον πολιτισμό, όλα σε μια συμπαγή και ζωντανή πόλη.

Έξυπνοι τρόποι για να μετακινηθείτε στην πόλη

Το έξυπνο σύστημα δημόσιων συγκοινωνιών της πόλης συνέβαλε στην αύξηση της ικανοποίησης των χρηστών, τα τελευταία δύο χρόνια. Ένα σύστημα «Uber boat» και λεωφορείων χωρίς οδηγό δοκιμάζονται σε ανοιχτούς δρόμους. Το Ελσίνκι κατετάγη δεύτερο στα Accessible City Awards, το 2015. Οι πολύγλωσσοι «Βοηθοί του Ελσίνκι» υπάρχουν στα κύρια αξιοθέατα για να προσφέρουν βοήθεια. Οι επισκέπτες μπορούν να ανακαλύψουν μερικά από τα 143

μέτρα-δράσεις, που θα βοηθήσουν το Ελσίνκι να γίνει, έως το 2035, ουδέτερο από εκπομπές άνθρακα. Ο Οδικός Χάρτης του Ελσίνκι αποτρέπει τον συνωστισμό και υποστηρίζει τις τοπικές επιχειρήσεις, καθώς καθοδηγεί τους τουρίστες στην πόλη, ενώ το 75% των δωματίων των ξενοδοχείων είναι πιστοποιημένα, φιλικά προς το περιβάλλον. Το Ελσίνκι αυξάνει επίσης το ποσοστό μετακινήσεων με τη χρήση ποδηλάτου, ηλεκτρικών αυτοκινήτων και τρένων στην πόλη.

Μια καινοτόμος προσέγγιση στον πολιτιστικό τουρισμό

Μία από τις μεγαλύτερες επιτυχίες είναι ο ιστότοπος MyHelsinki.fi, μια πλατφόρμα υπηρεσιών, χωρίς διαφημίσεις, που περιλαμβάνει συστάσεις από ντόπιους, που γνωρίζουν καλύτερα την πόλη τους.

Για περισσότερες πληροφορίες: myhelsinki.fi

Γ 4. ΜΑΛΑΓΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ ΤΟΥ ΕΞΥΠΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ: ΠΡΩΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ 2020

Η Μάλαγα βρίσκεται στην δυτική άκρη της Μεσογείου και στη νότια ακτή της Ιβηρικής χερσονήσου, γύρω στα 100 χιλιόμετρα ανατολικά του στενού του Γιβραλτάρ. Ο πληθυσμός της ανέρχεται στους 569.005 κατοίκους.

Η Μάλαγα παρεμβαίνει σε όλους τους τομείς των αρμοδιοτήτων της

Η Μάλαγα ενσωματώνει τις έννοιες της βιωσιμότητας, της καινοτομίας και του πολιτισμού στα στρατηγικά της σχέδια, εδώ και πολλά χρόνια. Υπάρχει συνεχής αλληλεπίδραση μεταξύ των επισκεπτών και των τουριστικών υπηρεσιών του Δήμου, έτσι ώστε να

προσφέρονται νέες υπηρεσίες, που θα καλύπτουν τις ανάγκες των επισκεπτών.

Οι πρωτοβουλίες της πόλης καλύπτουν όλους τους τομείς. Με στόχο την βιωσιμότητα, έχει εγκαταστήσει δημόσιο φωτισμό LED, προσφέρει πάνω από 20 σταθμούς ενοικίασης ποδηλάτων και έχει δημιουργήσει ποδηλατόδρομους, που καλύπτουν πάνω από 40 χιλιόμετρα. Η πόλη έχει εγκαταστήσει έξυπνα συστήματα ποτίσματος για πάρκα και κήπους, προκειμένου να εξοικονομήσει νερό και έχει εκπονήσει ένα Τομεακό Σχέδιο για την Ποιότητα του Αέρα, για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, την παρακολούθηση των επιπέδων γύρης και τη βελτίωση της ποιότητας του θορύβου. Η Μάλαγα έχει επίσης αναβαθμίσει τον εξοπλισμό καθαρισμού δρόμων και εφαρμόζει σχέδιο για τον καλύτερο διαχωρισμό των απορριμμάτων στο κέντρο της πόλης.

Φυσικό περιβάλλον

Όσον αφορά τη φύση, η Μάλαγα έχει πολλά να προσφέρει. Η πόλη διαθέτει σχεδόν 50 εκτάρια προστατευόμενων φυσικών περιοχών, 60 εκτάρια βοτανικών κήπων, περισσότερα από 400 εκτάρια πρασίνου και 5 παραλίες. Η Μάλαγα αναβάθμισε πολλούς από τους φυσικούς της χώρους, όπως τους υγροτόπους της, δημιουργώντας ιδανικά σημεία για παρατήρηση πουλιών και περιπάτους στη φύση.

Από τις ηλιόλουστες παραλίες σε μια πόλη πολιτισμού

Η Μάλαγα είναι κυριολεκτικά μια πόλη μουσείων. Μέσα σε μόλις δύο δεκαετίες, η πόλη έχει αυξήσει τα μουσεία της από 4 σε 37 και, παράλληλα, ο εκθεσιακός χώρος της πόλης αυξήθηκε από 400m² σε 35.000m². Πολλά παλιά κτίρια και ο περιβάλλον χώρος τους μετατράπηκαν σε ζωντανούς, πολιτιστικούς χώρους, όπως το παλιό καπνεργοστάσιο της Μάλαγα και η γειτονιά Tabacalera ή η καλλιτεχνική συνοικία της πόλης, το Σόχο. Η Μάλαγα έχει μετατραπεί με επιτυχία από μια πόλη γνωστή για τις ηλιόλουστες παραλίες της, σε μια πόλη τέχνης και πολιτισμού.

Για περισσότερες πληροφορίες: www.malagaturismo.com/es/site/smarttourism

Γ 5. ΜΠΟΡΝΤΟ, ΓΑΛΛΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΕΞΥΠΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2022

Με έκταση 112.000 εκταρίων, είναι η μεγαλύτερη και παλαιότερη περιοχή στον κόσμο, που φημίζεται για τα εκλεκτά κρασιά της. Φιλοξενεί 65 ονομασίες, 7.000 οινοποιούς, 300 αντιπροσωπείες κρασιού και περίπου 100 μεσίτες, με μέση παραγωγή 5 εκατομμυρίων εκατόλιτρων ετησίως.

Φιλική προς το περιβάλλον και καινοτόμος πόλη

Το Μπορντό είναι μια κοσμοπολίτικη πόλη, με περισσότερους από 257.000 κατοίκους, όπου συναντώνται άνθρωποι και πολιτισμοί. Είναι ένας τόπος δημιουργικότητας και μια πύλη προς τη Νοτιοδυτική Γαλλία. Αν και πρόκειται για μια πόλη που η ιστορία της φτάνει μέχρι τον 18ο αιώνα, είναι συγχρόνως φιλική προς το περιβάλλον και καινοτόμος. Η πρωτεύουσα της Gironde, το Μπορντό, με τα κρασιά του, αποτελεί τη μεγαλύτερη περιοχή παγκοσμίως, με 347 μνημεία, σύμφωνα με τον κατάλογο της UNESCO και θεωρείται επίσης πρωτοπόρος για την αστική της ανάπλαση.

Πρωτοποριακός βιώσιμος οινοτουρισμός

Το Μπορντό αποτελεί τη μεγαλύτερη οινοπαραγωγική περιοχή στον κόσμο με 7.000 κτήματα - αμπελώνες και βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της δημιουργίας της ιδέας του «οινοτουρισμού». Δύο εκατομμύρια «τουρίστες κρασιού» επισκέφτηκαν τους αμπελώνες του Μπορντό το 2018. Τα κυριότερα σημεία περιλαμβάνουν το La Cité du Vin και το Φεστιβάλ Κρασιού του Μπορντό. Πάνω από το 65% της επιφάνειας των αμπελώνων του Μπορντό έχει λάβει πιστοποίηση για την περιβαλλοντική μέριμνα. Ειδικός οδηγός έχει δημιουργηθεί από το Τουριστικό Γραφείο του Μπορντό για άτομα με αναπηρία, ο οποίος περιέχει λίστα με όλες τις υπηρεσίες και τις δραστηριότητες, που είναι διαθέσιμες σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα.

Από στρατώνες σε καταπράσινο καταφύγιο

Το Μπορντό χρησιμοποιεί τους υπάρχοντες πόρους του και τους επαναπροσδιορίζει, για να προωθήσει τις έξυπνες τουριστικές πρακτικές του. Ένα παράδειγμα είναι το «Οικοσύστημα του Δαρβίνου», το οποίο είναι μια συλλογικότητα προσανατολισμένη προς μια πράσινη οικονομία. Αυτός ο πρώην στρατώνας φιλοξενεί ένα αστικό αγρόκτημα και το μεγαλύτερο εστιατόριο βιολογικών προϊόντων στη Γαλλία, με στόχο έναν τρόπο «διαφορετικής κατανάλωσης». Είναι ένας τόπος διαφορετικότητας και καινοτομίας, όπου υπάρχουν skateparks, μια υπαίθρια γκαλερί για καλλιτέχνες γκράφιτι, καθώς και χώροι συνεργασίας με επιχειρηματίες, που εργάζονται στην πράσινη οικονομία.

Το τουριστικό γραφείο της πόλης έχει δώσει έμφαση και στις ηλεκτρονικές πλατφόρμες, για την προώθηση του περιεχομένου του. Η δημιουργία του CityPass, το 2014, δίνει στους επισκέπτες δωρεάν πρόσβαση σε πάνω από τριάντα πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις. Περιλαμβάνεται επίσης περιήγηση στην πόλη, καθώς και απεριόριστη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς. Το λιμάνι του Μπορντό δεσμεύτηκε, το 2019, με μια «Χάρτα Πράσινης Κρουαζιέρας», να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, να εξαλείψει τα απόβλητα και να περιορίσει την ηχητική ρύπανση.

Τόπος διαφορετικότητας και βιωσιμότητας

Όλοι οι επισκέπτες, που περνούν από το Μπορντό, ζουν την εμπειρία της πόλης, την ιστορία, την αρχιτεκτονική, αποκτούν βασικές γνώσεις για το κρασί και γίνονται κοινωνοί παλιών ιστοριών. Για όσους επιθυμούν να αξιοποιήσουν στο έπακρο τη διαμονή τους, το Bordeaux CityPass έχει αποδειχθεί το καλύτερο εργαλείο.

Αρκετές εκατοντάδες κτήματα - αμπελώνες, γνωστά ως Châteaux, είναι ανοιχτά για επίσκεψη σε όλη την περιοχή, προτείνοντας κλασικές περιηγήσεις, θεματικές ξεναγήσεις, μαθήματα γευσιγνωσίας, ευκαιρίες για φαγητό ή διασκεδαστικές δραστηριότητες. Ένα σχετικό πάσο είναι διαθέσιμο για 24, 48 ή 72 συνεχόμενες ώρες, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων υπηρεσιών πόλης:

- La Cité du Vin
- Les Bassins de Lumières
- Απεριόριστη πρόσβαση σε τραμ, λεωφορείο, ποτάμι
- 20 μουσεία και μνημεία
- 1 ξενάγηση

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.visiter-bordeaux.com>

Δ. ΕΞΥΠΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Δ 1. MANCHESTER, ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Η ΗΓΕΤΙΔΑ ΠΟΛΗ ΤΗΣ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Η ψηφιακή στρατηγική

Το Μάντσεστερ, στα βορειοδυτικά της Αγγλίας, έχει πληθυσμό 553.230 κατοίκους. Είναι μια πόλη με πλούσια βιομηχανική ιστορία, η οποία έχει αλλάξει ριζικά τα τελευταία 25 χρόνια. Από τον κύριο προσανατολισμό προς τη μεταποίηση και την βιομηχανία (υφαντουργία), έχει μεταβεί σε μια οικονομία υπηρεσιών. Οι αλλαγές στηρίχθηκαν σε μια οικονομία έντασης γνώσης, δημιουργική και καινοτόμο. Η Ψηφιακή Στρατηγική του Μάντσεστερ, είχε ως στόχους:

- ⇒ να ενεργοποιήσει ολόκληρη την τοπική κοινωνία και να προσελκύσει, εκ νέου, το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των πολιτών, μέσω της ψηφιακής ένταξης
- ⇒ να δημιουργήσει ευκαιρίες απασχόλησης, μέσω της ανάπτυξης δεξιοτήτων και της εκπαίδευσης
- ⇒ να προωθήσει δημιουργικές και καινοτόμες ψηφιακές υπηρεσίες, επενδύοντας στην επόμενη γενιά
- ⇒ να επενδύσει στις ψηφιακές υποδομές, μέσω της ψηφιακής καινοτομίας.

Το σύμπλεγμα πληροφορικής, στην πόλη του Μάντσεστερ και στην ευρύτερη περιοχή, διαθέτει περισσότερες από 8.000 εταιρείες, που απασχολούν 50.000 άτομα. Η ανάπτυξη του κλάδου της πληροφορικής αυξήθηκε κατά 50% τα τελευταία δέκα χρόνια, ποσοστό πέντε φορές μεγαλύτερο από τον εθνικό μέσο όρο.

Καθοριστικοί παράγοντες εφαρμογής της στρατηγικής

Για να αναπτύξει και να εφαρμόσει την Ψηφιακή Στρατηγική της, η πόλη δημιούργησε την εταιρία «Μάντσεστερ Digital Development Agency» (MDDA). Η προσέγγιση της MDDA συνίσταται στη δημιουργία εταιρικών σχέσεων μεταξύ δημοσίου, επιχειρήσεων, βιομηχανίας, ακαδημαϊκών και πολιτών.

Οι βασικοί καθοριστικοί παράγοντες για την υλοποίηση της στρατηγικής Έξυπνης Πόλης του Μάντσεστερ είναι:

- η ηγεσία της πόλης
- οι επενδύσεις σε νέες ψηφιακές υποδομές και υπηρεσίες
- τα υποδειγματικά έργα, η ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και έμπνευσης μεταξύ των τοπικών ενδιαφερομένων.

Το MDDA είχε επιτυχίες σε αρκετούς τομείς, που μπορούν να διαχυθούν και να εφαρμοστούν και σε άλλες πόλεις. Η σημαντικότερη από αυτές έχει να κάνει με την ενεργό και μακροπρόθεσμη

συμμετοχή των τοπικών ενδιαφερομένων στη φάση ανάπτυξης και υλοποίησης της Έξυπνης Πόλης.

Λύσεις που αναπτύχθηκαν στο Smart City Manchester

α. Eastserve Project – Eastserve Living Lab

Στο πλαίσιο των στρατηγικών ανάπτυξης της Έξυπνης Πόλης του Μάντσεστερ, η «ψηφιακή ένταξη» των πολιτών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο. Η εκπαίδευση των πολιτών θεωρείται βασικό στοιχείο για την προώθηση ενός περιβάλλοντος Έξυπνης Πόλης. Για το σκοπό αυτό ιδρύθηκε μια ζωντανή εργαστηριακή κοινότητα - δίκτυο, το Eastserve Project, στο Ανατολικό Μάντσεστερ για την ψηφιακή ένταξη των πολιτών, που είχε σημαντική επιρροή στην ψηφιοποίηση του Μάντσεστερ.

Στην περιοχή του Ανατολικού Μάντσεστερ, η οποία είχε ποσοστό ανεργίας τριπλάσιο από τον μέσο όρο της πόλης, η δημιουργία του Eastserve Living Lab (ένα ζωντανό εργαστήριο που λειτουργεί από το 2001 μέχρι σήμερα, σε διάφορες μορφές), βοήθησε στην εγκατάσταση ευρυζωνικών συνδέσεων και στη βελτίωση της ευρυζωνικής συνδεσιμότητας και δραστηριότητας. Το σκεπτικό για την δημιουργία αυτών των επενδύσεων είναι ότι οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να είναι καταλύτης για τη μείωση της εγκληματικότητας, τη βελτίωση του επιπέδου υγείας και εκπαίδευσης και, ως εκ τούτου, να συμβάλλουν στους στόχους της Ευρώπης 2020 για την απασχόληση, την εκπαίδευση και τη φτώχεια.

Το Eastserve Living Lab συνέβαλε στην αυξημένη ψηφιακή ένταξη στο Ανατολικό Μάντσεστερ. Η διείσδυση του ευρυζωνικού διαδικτύου στις κατοικίες πολλαπλασιάστηκε. Σύμφωνα με μελέτες αξιολόγησης, τα αποτελέσματα του εργαστηρίου ήταν ευρύτερα. Οι κάτοικοι π.χ. είχαν μεγαλύτερη πληροφόρηση των ευκαιριών εργασίας, περισσότερες πιθανότητες να συμμετάσχουν στην εκπαίδευση και παροχή υποστήριξης για όσους ήθελαν να ξεκινήσουν μια επιχείρηση.

β. Το Σύστημα Διαχείρισης Ενέργειας Digital Home Environment

Το Digital Home Environment Energy Management System (DEHEMS) αναπτύχθηκε με τη συνεργασία του Δημοτικού Συμβουλίου του Μάντσεστερ με εταιρους όπως MME, Πανεπιστήμια και άλλους Δήμους από όλη την Ευρώπη. Το DEHEMS είναι ένα σύστημα έξυπνων μετρητών, που επιτρέπει τη μέτρηση και ανατροφοδότηση, της ενεργειακής απόδοσης και της συνολικής κατανάλωσης. Το σύστημα χρησιμοποιεί μέτρηση ισχύος σε πραγματικό χρόνο και παρέχει ανατροφοδότηση σε χρήστες, ενσωματώνοντας πτυχές της ανθρώπινης συμπεριφοράς. Το DEHEMS δοκιμάστηκε σε πιλοτικό επίπεδο στο Μάντσεστερ, στο οποίο συμμετείχαν περίπου 250 νοικοκυριά.

Τα πρώτα αποτελέσματα του DEHEMS έδειξαν ότι η χρήση έξυπνων μετρητών έχει άμεσο αντίκτυπο στην κατανάλωση ενέργειας. Στην πιλοτική φάση, ο αντίκτυπος στην εξοικονόμηση ενέργειας ήταν 20%, συμβάλλοντας έτσι και στη μείωση της χρήσης ενέργειας, αλλά και των εκπομπών CO₂. Γενικά, με την άνοδο των τιμών της ενέργειας, η χρήση έξυπνων μετρήσεων και η γνώση της συμπεριφοράς των καταναλωτών, μπορεί να είναι πολύ σημαντική, καθώς μπορεί να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση των καταναλωτών για την κατανάλωση ενέργειας και μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών CO₂.

Για περισσότερες πληροφορίες: http://www.manchester.gov.uk/news/article/6237/manchester_unveils_ambitious_plans_for_a_digital_city,

Δ 2. ΒΙΕΝΝΗ, ΑΥΣΤΡΙΑ

ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ο πληθυσμός της Βιέννης, πρωτεύουσας της Αυστρίας, ανέρχεται σε 1.897.491. Το 2011 κατατάχθηκε ως η νούμερο ένα Έξυπνη Πόλη στον κόσμο και το 2012 κατέλαβε την τέταρτη θέση στην Ευρωπαϊκή λίστα των Έξυπνων Πόλεων.

Το έργο «Smart City Vienna»

Το έργο «Έξυπνη Πόλη» της Αυστριακής πρωτεύουσας υλοποιείται με ευθύνη της δημοτικής αρχής. Προκειμένου να μειωθεί η κατανάλωση ενέργειας και οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, χωρίς περιορισμούς στην ποιότητα ζωής, η πόλη εκσυγχρονίζεται συνεχώς. Το έργο είναι μακροπρόθεσμο και καλύπτει όλους τους τομείς της ζωής, της εργασίας και των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων. Περιλαμβάνει παρεμβάσεις σε θέματα υποδομών, ενέργειας, αστικών αναπλάσεων, κινητικότητας και, γενικά, αστικής ανάπτυξης. Οι κύριοι στόχοι του έργου είναι:

- ⇒ η σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων και, μακροπρόθεσμα, η δημιουργία μιας πόλης μηδενικών εκπομπών
- ⇒ η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας
- ⇒ η αύξηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές
- ⇒ η ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού, σχετικά με την υπεύθυνη χρήση των πόρων
- ⇒ η ενίσχυση του ρόλου των πολιτών
- ⇒ η προώθηση συστημάτων πολυτροπικών μεταφορών, με τη βελτίωση του δικτύου δημόσιων μεταφορών, η ενίσχυση της δικτύωσης μεταξύ μεμονωμένων μεταφορών και η σημαντική μείωση της ατομικής μηχανοκίνητης μεταφοράς.

Το όραμα: να αποτελέσει η Βιέννη πρότυπο ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πόλης και κορυφαίο ευρωπαϊκό κέντρο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, σε διεθνές επίπεδο.

Η διαβούλευση ως παράγοντας επιτυχίας της Smart City Vienna

Η πρωτοβουλία Smart City Vienna ξεκίνησε από τον δήμαρχο της Βιέννης τον Μάρτιο του 2011. Ο ίδιος τόνισε ότι «οι Έξυπνες Πόλεις είναι αυτές που θα επιτρέψουν στην πόλη να καταστεί ανταγωνιστική διεθνώς και να εξασφαλίσουν καλή ποιότητα ζωής για τις επόμενες γενιές». Ένα από τα βασικά στοιχεία της πρωτοβουλίας Smart City ήταν η διαβούλευση, στην πορεία της οποίας όλοι οι ενδιαφερόμενοι κλήθηκαν να συμμετάσχουν, είτε σε ομάδες γενικής διαβούλευσης, είτε σε ομάδες που εστιάζουν σε συγκεκριμένα θέματα. Τα έξι θέματα που αποτέλεσαν αντικείμενο διαβούλευσης (μέσω σχετικής πλατφόρμας) είναι: η πληθυσμιακή ανάπτυξη, το περιβάλλον, η διοίκηση, η οικονομία, η ενέργεια και η κινητικότητα.

Οι αρχές της διαχείρισης του έργου

Για τη διαχείριση του έργου Smart City Vienna είναι υπεύθυνη η διεύθυνση του Δήμου για το Σχεδιασμό και την Πολεοδομική Ανάπτυξη. Βασική μέριμνα αποτελεί η διασφάλιση της μακροπρόθεσμης εφαρμογής του με βάση αρχές σχεδιασμού όπως:

- η βιωσιμότητα
- η συμμετοχή
- η ποικιλομορφία
- η αποδοτικότητα πόρων
- η ολοκληρωμένη περιφερειακή ανάπτυξη και
- η οικονομική ανάπτυξη.

Ο αναλυτικός οδικός χάρτης προβλέπει την ευρεία συμμετοχή των ενδιαφερομένων και περιλαμβάνει ενότητες για την ανάπτυξη της πόλης, την κινητικότητα, στόχους νέων κατασκευών και ανακαίνισης, ενεργειακές υποδομές και περιορισμό της κατανάλωσης ενέργειας.

Λύσεις που αναπτύχθηκαν

α. Λύση κινητικότητας «eMorail»

Το έργο επίδειξης, στοχεύει στη σύνταξη ενός σχεδίου που θα αντιμετωπίζει το ζήτημα της κινητικότητας με τρόπο καινοτόμο, οικονομικά αποδοτικό και φιλικό προς το περιβάλλον. Υλοποιείται στις πόλεις της Βιέννης και του Γκκρατς. Βασικά στοιχεία του έργου είναι η προσφορά ολοκληρωμένων υπηρεσιών μεταφοράς και κοινής χρήσης ηλεκτρονικών αυτοκινήτων και ηλεκτρονικών ποδηλάτων. Οι επιβάτες θα πρέπει να έχουν εισιτήριο για τους Ομοσπονδιακούς Σιδηροδρόμους της Αυστρίας, καθώς και δυνατότητα χρήσης ηλεκτρονικού οχήματος στον τόπο διαμονής και προορισμού τους. Το eMorail προσφέρει μία εφαρμογή έξυπνου «smart» τηλεφώνου, η οποία διευκολύνει την κινητικότητα των χρηστών της. Ορισμένες από τις δυνατότητες που δίνει είναι η ενοικίαση ενός οχήματος, η παροχή πληροφοριών σχετικά με καθυστερήσεις τρένων, η δυνατότητα οδήγησης χιλιομέτρων χωρίς φόρτιση του αυτοκινήτου ή του ποδηλάτου και ο έλεγχος στην υπολειπόμενη πίστωση.

Μια πρόσθετη εφαρμογή, η e-bike, παρέχει έναν χάρτη με σταθμούς ηλεκτρονικών ποδηλάτων και με ένδειξη του επόμενου σταθμού. Περιλαμβάνονται επιπλέον πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα ηλεκτρονικών ποδηλάτων.

Βασικός στόχος της παρέμβασης είναι «η προώθηση των ηλεκτρικών οχημάτων ως συμπληρωματική μορφή κινητικότητας, που μπορεί να συνδυαστεί με τα μέσα μαζικής μεταφοράς». Οι μετακινούμενοι μπορεί να μην χρειάζεται πλέον να διαθέτουν αυτοκίνητο. Η άνεση και το οικονομικό όφελος, είναι προϋποθέσεις για τους μετακινούμενους, ώστε να αλλάξουν τις δικές τους συνήθειες. Για το λόγο αυτό η φιλικότητα προς τον χρήστη, η επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων, ο συντονισμός μεταξύ τεχνολογικών παραγόντων, η καταγραφή δεδομένων, η τιμολόγηση, η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και η συντήρηση ενός στόλου οχημάτων αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την επιτυχία αυτής της λύσης.

Η λύση φαίνεται να είναι επεκτάσιμη και σε άλλες πόλεις, ειδικά εκείνες με παρόμοια δομή με τη Βιέννη.

β. Ολοκληρωμένη έννοια κινητικότητας «SMILE»

Η Smart Mobility Info and Ticketing System, είναι μία πλατφόρμα που στοχεύει να καλύψει όλες τις υπηρεσίες δημόσιας και ατομικής κινητικότητας στους χρήστες, παρέχοντας ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με τις διάφορες επιλογές, για τη μετάβαση από το σημείο Α στο Β. Αναπτύχθηκε ως ένα κοινό ερευνητικό έργο από δύο αστικές επιχειρήσεις (εταιρεία κοινής ωφέλειας Wiener Stadtwerke και δημόσια μέσα μεταφοράς, φορέας εκμετάλλευσης Wiener Linien) και τους Ομοσπονδιακούς Σιδηροδρόμους της Αυστρίας (ÖBB).

Το έργο στοχεύει να συμβάλλει στη διαρθρωτική αλλαγή του τομέα των μεταφορών, δημιουργώντας τον «κρίκο που λείπει» μεταξύ των μέσων μαζικής μεταφοράς και των ηλεκτρονικών ατομικών μεταφορών. Οι ανάγκες των πελατών τοποθετούνται στην καρδιά της πλατφόρμας SMILE. Ιδιαίτερη προσοχή έχει δοθεί για να διασφαλιστεί ότι η διεπαφή είναι φιλική προς τον χρήστη. Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας για την επιτυχία του SMILE είναι ότι υλοποιείται με τη συνεργασία των δύο εταιρειών μαζικής μεταφοράς στην Αυστρία.

Προμηθευτές σχετικών υπηρεσιών κινητικότητας, όπως κοινή χρήση e-car, κοινή χρήση ηλεκτρονικών ποδηλάτων, χώροι στάθμευσης, μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν την πλατφόρμα για την παροχή των υπηρεσιών τους. Με αυτές τις πρόσθετες υπηρεσίες η πλατφόρμα γίνεται πιο ελκυστική για τους χρήστες.

Οι πελάτες επιλέγουν μια κατάλληλη σύνδεση από το Α στο Β, κάνουν κράτηση εισιτηρίου ηλεκτρονικά, για όλα τα απαραίτητα μεταφορικά μέσα και η πληρωμή πραγματοποιείται ηλεκτρονικά. Αυτή η έννοια του «stop shopping» παρέχει υψηλό βαθμό φιλικότητας προς τον χρήστη.

Το έργο διαθέτει επεκτασιμότητα για περαιτέρω έργα σε άλλες πόλεις. Παρέχει τη βάση για άλλες έξυπνες λύσεις και επιχειρηματικά μοντέλα.

Η ίδια η πλατφόρμα κινητικότητας μπορεί να βοηθήσει στην επίτευξη του περιορισμού της χρήσης μέσων ατομικής κινητικότητας. Η έννοια της κινητικότητας στοχεύει στην επίτευξη εξοικονόμησης χρόνου και ενέργειας και παράλληλα στον περιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, με τη μείωση του όγκου της κυκλοφορίας.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://smartcity.wien.at/site/en/das-projekt/ziele>

Δ 3. ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ, ΟΛΛΑΝΔΙΑ

ΜΕΙΩΣΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΑΕΡΙΩΝ ΤΟΥ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ

Το Άμστερνταμ, πρωτεύουσα της Ολλανδίας, έχει πληθυσμό περίπου 800.000 κατοίκους.

Στόχοι της πόλης για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή

- Κλιματικά ουδέτερη συμπεριφορά των δημοτικών κτηρίων και επιχειρησιακών δομών έως το 2015
- 40% μείωση των εκπομπών CO₂ το 2025, σε σχέση με τα επίπεδα του 1990
- 75% μείωση των εκπομπών CO₂ έως το 2040.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, δημιούργησε την πλατφόρμα Amsterdam Smart City (ASC), που αποτελεί συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων, δημοτικών αρχών, ερευνητικών ιδρυμάτων και των πολιτών του Άμστερνταμ. Στόχος της πλατφόρμας είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση Έργων Smart City, στο Άμστερνταμ. Το 2013, αυτή η πλατφόρμα εξελίχθηκε σε συνεργασία με πάνω από 70 συνεργάτες, που συμμετέχουν σε 37 διαφορετικά έργα Smart City. Τα έργα καλύπτουν ένα εύρος θεμάτων που χαρακτηρίζουν μια Έξυπνη Πόλη, συμπεριλαμβανομένων των λύσεων ενεργειακής μετάβασης, λύσεων Smart Mobility και ανοιχτής συνδεσιμότητας.

Ο κύριος στόχος της πλατφόρμας ASC είναι να βοηθήσει στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής για την Ενέργεια του 2040 και στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο Άμστερνταμ.

Στα πρώτα χρόνια λειτουργίας της, τα έργα της ASC προβλέφθηκε να δημιουργήσουν εξοικονόμηση 12,7 κιλτοτώνων CO₂ ανά έτος, η οποία αντιπροσωπεύει μείωση κατά 0,5% των συνολικών εκπομπών CO₂ στο Άμστερνταμ. Επειδή τα περισσότερα έργα ήταν μικρής κλίμακας, η άμεση εξοικονόμηση που προέκυψε από αυτά ήταν περιορισμένη. Τα περισσότερα έργα Smart City, που αναπτύχθηκαν στο ASC, αφορούσαν συστήματα διαχείρισης ενέργειας για επιχειρήσεις. Αυτά τα έργα έτειναν να έχουν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο, κυρίως επειδή τα πραγματοποιούν επιχειρήσεις πιο ευαίσθητες στο ενεργειακό κόστος από τους καταναλωτές. Σύμφωνα με πρόσφατο άρθρο στο The Economist, μια από τις επιτυχίες του έργου ASC είναι ότι δεν κατέληξε σε ένα γενικό σχέδιο, αλλά χρησιμοποιεί έναν συνδυασμό θεσμών και υποδομών, που βοηθά τις

επιχειρήσεις και τους πολίτες στην ανάπτυξη και δοκιμή πράσινων έργων. Η φιλοσοφία του ASC δεν είναι οι (τεχνικές) λύσεις, αλλά η συνεργασία, η συνδημιουργία και η σύμπραξη των ενδιαφερομένων, εντός της πόλης της Άμστερνταμ.

Οικονομικά

Το αρχικό έργο ASC είχε προϋπολογισμό 3,4 εκατ. ευρώ και υποστηρίχθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (40%), από ιδιωτική χρηματοδότηση (40%) και από κρατική χρηματοδότηση (20%). Τα πιο θετικά αποτελέσματα προέκυψαν από έργα όπου πραγματοποιήθηκε ο μετασχηματισμός από «γκρίζο» σε «πράσινο» ηλεκτρισμό.

Λύσεις που αναπτύχθηκαν στο Smart City Amsterdam

α. Κλιματική οδός

Το «Klimaatstraat» είναι μια ολιστική ιδέα για εμπορικούς δρόμους που περιλαμβάνει: δημόσιους χώρους, logistics και επιχειρηματικούς χώρους. Αυτή η ιδέα συνδυάζει περιβαλλοντικές και υλικοτεχνικές πρωτοβουλίες στον δημόσιο χώρο, καθώς και βιώσιμες πρωτοβουλίες εντός των σημερινών επιχειρήσεων.

Οι στόχοι του έργου Klimaatstraat, όπως ορίζονται από το Smart Stories, περιλαμβάνουν τη μείωση των εκπομπών CO₂. Αυτό επιδιώκεται μέσω ενός συνδυασμού πρωτοβουλιών βιωσιμότητας (βιώσιμη επιμελητεία αποβλήτων, ενεργειακές οθόνες, φωτισμός LED, έξυπνοι μετρητές και συστήματα διαχείρισης ενέργειας) και αλλαγών της συμπεριφοράς των χρηστών.

Τα αποτελέσματα του έργου Klimaatstraat, κατά την πιλοτική φάση, ήταν η εξοικονόμηση ενέργειας 661 τόνων CO₂ ετησίως. Ωστόσο, η αναμενόμενη εξοικονόμηση πόρων του έργου Klimaatstraat, μετά την επέκτασή του και σε άλλους δρόμους στο Άμστερνταμ, αναμένεται να φθάσει τους 35 κιλοτόνους CO₂ ετησίως.

Οι Smart Stories αναφέρουν ότι ο κύριος παράγοντας επιτυχίας του Klimaatstreet Project ήταν η παρουσία ενός τοπικού οραματιστή πρωτοπόρου, που υπηρετεί, ως επικεφαλής (leader), το έργο. Ένας άλλος βασικός παράγοντας επιτυχίας ήταν η υποστήριξη της πρωτοβουλίας από μία μικρή πιλοτική ομάδα και στη συνέχεια η διάχυση των ωφελημάτων και σε άλλες ομάδες, με αποτέλεσμα την πλήρη υιοθέτηση. Αυτή η μικρή ομάδα χρησίμευσε ως πρεσβευτής για το έργο και προώθησε τα οφέλη του, υποστηρίζοντας έτσι την αποδοχή του έργου από άλλους επιχειρηματίες.

Αυτού του είδους τα έργα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με την Έξυπνη Πόλη, τους στόχους βιωσιμότητας και τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας.

Το έργο Klimaatstreet χρηματοδοτήθηκε εν μέρει από την δημοτική αρχή. Η αξιολόγηση του έργου, αναφέρει ότι το κόστος του δεν αντιστάθμιζε τα οφέλη για τη μείωση των εκπομπών CO₂. Ωστόσο, το έργο κρίθηκε, επιτυχές επειδή δίνει τη δυνατότητα διάχυσης των αποτελεσμάτων του και ευαισθητοποίησης των πολιτών και των τοπικών ενδιαφερομένων.

β. Έξυπνα συστήματα διαχείρισης κτιρίων (ITO Tower Project)

Το Έργο «Σύστημα Διαχείρισης Έξυπνων Κτιρίων» είχε ως στόχο τη μείωση της χρήσης ενέργειας και λειτουργικών δαπανών σε κτίρια γραφείων. Υλοποιήθηκε, πιλοτικά, στην έδρα του Accenture στην Ολλανδία, όπου αναπτύχθηκαν διάφορες λύσεις διαχείρισης Smart Energy. Ο κύριος στόχος ήταν η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας μέσω συλλογής, ανάλυσης και οπτικοποίησης δεδομένων, σχετικά με την ποσότητα ενέργειας που καταναλώνεται και εφαρμογή στρατηγικών εξοικονόμησης ενέργειας, με βάση αυτά τα δεδομένα.

Το πιλοτικό έργο του συστήματος διαχείρισης έξυπνου κτιρίου, περιελάμβανε την εγκατάσταση έξυπνων βυσμάτων και LED φωτισμού. Τα έξυπνα βύσματα μπορούν να μετρήσουν τη χρήση

ενέργειας μέσα στην πρίζα και απενεργοποιούν αυτόματα τις ηλεκτρονικές συσκευές. Το δεύτερο αφορά στην εγκατάσταση φωτισμού LED στους ορόφους των γραφείων.

Η εξοικονόμηση ενέργειας, που προκύπτει από την αυτοματοποίηση των έξυπνων βυσμάτων, η οποία σε συνδυασμό με το σβήσιμο του φωτισμού και των συσκευών εκτός ωρών γραφείου, μείωσε την κατανάλωση ρεύματος κατά 18%. Η αντικατάσταση των λαμπτήρων με λαμπτήρες LED είχε ακόμη μεγαλύτερο αντίκτυπο. Αντικαταστάθηκαν 300 λαμπτήρες με αποτέλεσμα ετήσια εξοικονόμηση 47 MWh, η οποία είναι συγκρίσιμη με τη συνολική ετήσια κατανάλωση ενέργειας 15 νοικοκυριών. Ένας από τους βασικούς παράγοντες επιτυχίας αυτού του πιλοτικού έργου ήταν η καθιέρωση μιας επιχειρηματικής τακτικής, που όχι μόνο το έκανε μια ενδιαφέρουσα επένδυση, για τον ιδιοκτήτη του κτιρίου, αλλά και ενθάρρυνε τον ενοικιαστή.

γ. Εργαστήριο Υγείας

Το Health Lab είναι ένα δίκτυο εργαστηρίων στην περιοχή του Άμστερνταμ γύρω από το οποίο συγκεντρώνονται ερευνητές, κυβερνητικοί θεσμοί, επαγγελματίες και χρήστες υγειονομικής περίθαλψης, στο οποίο αναπτύσσονται καινοτόμες λύσεις υγειονομικής περίθαλψης. Το πρόγραμμα ξεκίνησε από διάφορους ερευνητικούς, επιχειρηματικούς και κυβερνητικούς εταίρους. Εστιάζει στην αποτελεσματικότητα της τεχνολογικής καινοτομίας στον τομέα της υγείας. Οι τελικοί χρήστες διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο.

Οι τρεις στόχοι του Health Lab είναι:

- ⇒ να δημιουργήσει μια πλατφόρμα, όπου όλοι οι εμπλεκόμενοι μπορούν να συναντηθούν, να συζητήσουν και να μοιραστούν τις εξελίξεις νέων λύσεων στο τομέα της υγείας, αλλά και της κοινωνικής φροντίδας
- ⇒ να υποστηρίξει και να τονώσει τη δημιουργία πολλών ζωντανών εργαστηρίων όπου νέες λύσεις μπορούν να δοκιμαστούν και να βελτιωθούν, με τη συμμετοχή και των χρηστών
- ⇒ να δημιουργήσει νέα προγράμματα σπουδών στον τομέα της υγείας, με επίκεντρο την εφαρμογή αυτών των λύσεων.

Η προσέγγιση του Health Lab ήταν να αναθέσει κεντρικό ρόλο στους τελικούς χρήστες. Η έκθεση αξιολόγησης, που συντάσσεται από την Κοινοπραξία Health Lab, εξηγεί ότι τα ανοιχτά εργαστήρια διαβίωσης, με συνεχή εμπλοκή του τελικού χρήστη, οδηγούν στην ανάπτυξη λύσεων και λειτουργούν πολύ αποτελεσματικά.

Το πρόγραμμα εργαστηρίου παρέχει τη δυνατότητα στους ηλικιωμένους να ζουν περισσότερο στο δικό τους «έξυπνο» σπίτι. Η ίδια έκθεση εντοπίζει δύο ενδιαφέροντες παράγοντες, που συμβάλλουν στην επιτυχία του Εργαστηρίου Υγείας:

- i. η χρήση μιας διεπιστημονικής ομάδας και
- ii. η συμμετοχή του τελικού χρήστη στη διαδικασία ανάπτυξης λύσεων.

Δεν υπάρχουν άμεσα διαθέσιμες συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τις οικονομικές και χρηματοοικονομικές πτυχές του προγράμματος. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η βελτίωση της υγείας των πολιτών της ΕΕ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των στόχων της Ευρώπης 2020, διότι τονώνει την έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://amsterdamsmartcity.com/>

Δ 4. ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ, ΔΑΝΙΑ

Η ΠΡΩΤΗ, ΕΩΣ ΤΟ 2025, ΟΥΔΕΤΕΡΗ ΑΠΟ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΑΝΘΡΑΚΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Η Κοπεγχάγη είναι η πρωτεύουσα της Δανίας με πληθυσμό 1.336.982 κατοίκους. Η πόλη της Κοπεγχάγης πραγματοποιεί μια σειρά από έργα Έξυπνης Πόλης. Σε μια μετα-ανάλυση, ο Boyd Cohen κατέταξε την Κοπεγχάγη στην όγδοη θέση στη λίστα των «Έξυπνων» Πόλεων στον κόσμο ενώ σε ευρωπαϊκό επίπεδο, την κατέταξε ως την πιο έξυπνη πόλη στην Ευρώπη.

Περιγραφή της έξυπνης πόλης Κοπεγχάγης

Το όραμα της πόλης είναι να γίνει η πρώτη ουδέτερη από εκπομπές άνθρακα πρωτεύουσα στον κόσμο έως το 2025. Ως εκ τούτου, εφαρμόζει μια σειρά από νέες και καινοτόμες λύσεις στους τομείς των μεταφορών, των αποβλήτων, του νερού, της θέρμανσης και των εναλλακτικών πηγών ενέργειας, προκειμένου να υποστηριχθεί αυτός ο στόχος.

Δοκιμάζοντας αυτές τις λύσεις, η πόλη ελπίζει να καταστεί πιο πράσινη και πιο έξυπνη, να προσελκύσει καινοτόμες εταιρείες, οι οποίες με τη σειρά τους θα συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη.

Παράγοντες επιτυχίας

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η Κοπεγχάγη στοχεύει να γίνει ουδέτερη, ως προς τις εκπομπές άνθρακα, έως το 2025. Ταυτόχρονα, επιδιώκει την ανάπτυξη και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της. Το όραμα αυτό επιδιώκεται μέσω σαφών στόχων σε διάφορους τομείς. Για παράδειγμα, η Κοπεγχάγη έχει ως στόχο να αυξήσει, από 35% το 2011 σε 50% έως το 2050, τον αριθμό των ατόμων που πηγαίνουν με ποδήλατο στην εργασία τους και στην εκπαίδευση. Παράλληλα, στοχεύει στη μείωση της κατά κεφαλή ημερήσιας κατανάλωσης νερού από 100 λίτρα την ημέρα σε 90 λίτρα, το 2025.

Η αύξηση της «ευφυΐας» μιας πόλης επιτρέπει καλύτερη συνδεσιμότητα μεταξύ των ενδιαφερομένων και επομένως αυξάνει την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό να αναπτυχθούν νέα και ολοκληρωμένα επιχειρηματικά μοντέλα. Ως εκ τούτου, οι πολίτες και οι επιχειρηματικοί κύκλοι θα πρέπει να συμμετέχουν στις σχετικές διαδικασίες. Για παράδειγμα, η εισαγωγή και χρήση ηλεκτρικών οχημάτων παράγει οφέλη τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τον δημόσιο τομέα, με εξοικονόμηση ενέργειας και λιγότερη ατμοσφαιρική ρύπανση.

Ο σχεδιασμός και ο συντονισμός διαφορετικών έργων φαίνεται να είναι καλά οργανωμένος. Ο δήμαρχος της Κοπεγχάγης επιδιώκει ενεργά τις συνεργασίες και τη μεταφορά γνώσης από και προς άλλες πόλεις.

Λύσεις που αναπτύχθηκαν

Η πόλη της Κοπεγχάγης έχει αναπτύξει μια σειρά από συγκεκριμένα έργα, τα οποία περιγράφονται και αξιολογούνται ως πιθανές λύσεις.

α. Ποδηλασία

Η Κοπεγχάγη διαθέτει ένα εκτεταμένο δίκτυο ποδηλατοδρόμων, το οποίο εξακολουθεί να επεκτείνεται. Το 2011, το 35% των μετακινούμενων πολιτών πήγαινε στη δουλειά με ποδήλατο. Ο πολεοδομικός σχεδιασμός απαιτεί υποδομές, για το ποδήλατο, ως κρίσιμη παράμετρο της έννοιας της κυκλοφορίας της πόλης. Κυκλικές γραμμές είναι κατασκευασμένες με τρόπο που να μειώνεται ο χρόνος και να βελτιώνεται η ασφάλεια. Αυτό επιτυγχάνεται και με την εγκατάσταση συγκεκριμένων φωτεινών σηματοδοτών για ποδήλατα. Τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα, οι διαδρομές πολλαπλών λωρίδων θα επιτρέψουν στους ποδηλάτες να προσαρμόζουν τη ταχύτητά τους.

Στην αναζήτηση λύσεων χαρακτηριστικό είναι ένα έργο που ονομάζεται The Copenhagen Wheel. Αυτό επιτρέπει στα ποδήλατα να γίνουν «έξυπνα», εξοπλίζοντάς τα με αισθητήρες στους τροχούς τους. Αυτοί οι αισθητήρες μετρούν περιβαλλοντικά δεδομένα, όπως ηχορρύπανση, κυκλοφοριακή συμφόρηση και οδικές συνθήκες. Τα δεδομένα που συλλέγονται αποστέλλονται ανώνυμα στις αρμόδιες υπηρεσίες της πόλης, προκειμένου να αναλυθούν οι περιβαλλοντικοί παράγοντες και να μετρηθεί ο αντίκτυπος της κυκλοφορίας στις υποδομές της πόλης. Επιπλέον, τα δεδομένα μπορεί να τροφοδοτούν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων όταν, στην πολιτική ατζέντα, υπάρχουν περιβαλλοντικά θέματα ή ζητήματα μεταφορών.

Η ποδηλατική λύση είναι ενσωματωμένη στην ευρύτερη έννοια της βελτίωσης της κυκλοφορίας στην πόλη, όπως για παράδειγμα, με την εύκολη μετάβαση από τα ποδήλατα στα μέσα μαζικής μεταφοράς και την παροχή επαρκών θέσεων στάθμευσης για ποδήλατα. Οι μετρητές ποδηλάτων, κατά μήκος των ποδηλατοδρόμων ενισχύουν το μήνυμα ότι οι ποδηλάτες αποτελούν σημαντικό κυκλοφοριακό παράγοντα, στην Κοπεγχάγη. Ταυτόχρονα οι μετρητές παρέχουν δεδομένα, σε πραγματικό χρόνο, στην πόλη της Κοπεγχάγης. Αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάλυση της ροής κυκλοφορίας.

Μέχρι το 2025 η πόλη σκοπεύει να μειώσει το χρόνο ταξιδιού για τους ποδηλάτες κατά 15% και παράλληλα να επιτύχει μείωση των ατυχημάτων κατά 70%, σε σύγκριση με επίπεδα του 2005. Η ποδηλασία αναγνωρίζεται ως πολύ δημοφιλής τρόπος μεταφοράς. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι το 63% των Δανών βουλευτών μετακινούνται στο κοινοβούλιο με ποδήλατο.

Μια αξιολόγηση των δραστηριοτήτων, που ονομάζεται «Λογαριασμός Ποδηλάτου», πραγματοποιείται ανά διετία για να αξιολογηθούν οι επιτυχίες ή όχι της πόλης έναντι των ποδηλατικών στόχων της. Η αξιολόγηση αυτή παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για βελτιώσεις στην ποδηλατική υποδομή και βοηθά στον εντοπισμό περιοχών για βελτίωση. Για παράδειγμα, η πιο πρόσφατη αξιολόγηση έδειξε ότι τα τελευταία χρόνια το αίσθημα ασφάλειας των ποδηλατών αυξήθηκε από 25% σε 76%. Στην αξιολόγηση αυτή, πολύ σημαντική είναι η συμμετοχή των πολιτών. Με τον τρόπο αυτό, οι επενδύσεις σε υποδομές ποδηλασίας βασίζονται στις ανάγκες των πολιτών και μπορούν να χαρακτηριστούν ως ευρέως αποδεκτές.

Η ποδηλασία έχει πολλά οφέλη και σχετικά χαμηλό κόστος.

Περιβαλλοντικά και υγειονομικά οφέλη:

- μειωμένος θόρυβος
- μειωμένη ατμοσφαιρική ρύπανση
- μειωμένες εκπομπές CO₂
- υγιέστεροι πολίτες, με μείωση του κόστους υγειονομικής περίθαλψης, με εκτιμώμενο όφελος 0,77 ευρώ ανά χιλιόμετρο ποδηλασίας,

Οικονομικά οφέλη:

- δημιουργία θέσεων εργασίας
- βελτιωμένη ζωή στην πόλη
- τρόπος μεταφοράς χαμηλού κόστους

- μειωμένος χρόνος ταξιδιού και ελαχιστοποίηση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, που οδηγεί σε αύξηση της οικονομίας και της παραγωγικότητας (88% των ποδηλατών χρησιμοποιούν αυτόν τον τρόπο μεταφοράς, επειδή είναι ο ταχύτερος ή πιο βολικός τρόπος για να φτάσουν στη δουλειά τους).

Από την άλλη πλευρά, το ετήσιο κόστος επένδυσης σε υποδομές ποδηλασίας στην Κοπεγχάγη εκτιμάται σε 10–15 εκατομμύρια ευρώ ετησίως, που ισοδυναμεί με το 20% έως 25% του ετήσιου οδικού προϋπολογισμού. Οι υποδομές περιελάμβαναν νέες γέφυρες, νέες κυκλικές πίστες, νέες πράσινες ποδηλατικές διαδρομές και βελτιωμένη στάθμευση ποδηλάτων. Συνολικά, τα οφέλη πιστεύεται ότι υπερτερούν των σχετικών δαπανών. Η αύξηση της χρήσης ποδηλάτων φαίνεται να έχει θετικό αποτέλεσμα κόστους-οφέλους, ακόμη και βραχυπρόθεσμα. Η επένδυση σε υποδομές και η βελτίωση του ποδηλατικού περιβάλλοντος, μπορεί επίσης να προσφέρει μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες λύσεις για μια Έξυπνη Πόλη.

β. Ολοκληρωμένα μέσα μαζικής μεταφοράς

Η πόλη της Κοπεγχάγης έχει δημιουργήσει ένα σύστημα δημόσιας συγκοινωνίας, που προσπαθεί να ελαχιστοποιήσει τις μετακινήσεις με ιδιωτικά οχήματα και να συνδέσει διαφορετικούς τρόπους μεταφοράς με βέλτιστο τρόπο. Οι συνδυασμένες μετακινήσεις με λεωφορεία, τρένα μετρό και ποδήλατα είναι μέρος μιας ολοκληρωμένης ιδέας. Στάσεις λεωφορείων και εγκαταστάσεις ποδηλάτων έχουν κατασκευαστεί κοντά σε σιδηροδρομικούς σταθμούς για να παρέχουν ομαλή μεταφορά. Τα ποδήλατα μπαίνουν δωρεάν στα τρένα και μπορούν επίσης να μεταφερθούν με λεωφορεία.

Επιπροσθέτως, σε τρένα και λεωφορεία παρέχεται δωρεάν internet. Η τεχνολογία GPS επιτρέπει στους ελεγκτές κυκλοφορίας να διατηρούν τους σηματοδότες πράσινους εάν πλησιάζουν λεωφορεία. Ως αποτέλεσμα βελτιώθηκε η προσβασιμότητα και η ταχύτητα των λεωφορείων. Στο μέλλον, η πόλη σκοπεύει να αυξήσει τις δράσεις για τη βελτίωση της ροής της κυκλοφορίας, μέσω της έξυπνης διαχείρισης, με τη χρήση νέων τεχνολογιών, μειώνοντας έτσι και τις εκπομπές CO₂.

Οι κύριοι στόχοι της πόλης, για το 2025, είναι:

- Το 75% όλων των ταξιδιών στην Κοπεγχάγη να γίνονται με τα πόδια, με ποδήλατο ή με δημόσια μέσα μεταφοράς
- Το 50% των μετακινήσεων προς τη δουλειά ή το σχολείο να γίνονται με ποδήλατο
- 20% περισσότεροι επιβάτες να χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς
- Τα μέσα μαζικής μεταφοράς να είναι ουδέτερα από άνθρακα
- Το 20–30% όλων των ελαφρών οχημάτων να κινούνται με νέα καύσιμα, όπως ηλεκτρική ενέργεια, υδρογόνο, βιοαέριο ή βιοαιθανόλη
- Το 30–40% όλων των βαρέων οχημάτων να κινούνται με νέα καύσιμα.

Η λειτουργία του συστήματος λεωφορείων στην Κοπεγχάγη κοστίζει 930 εκατομμύρια DKK (125 εκατομμύρια ευρώ) ετησίως, εκ των οποίων η ίδια η πόλη καταβάλλει 400 εκατομμύρια DKK (54 εκατομμύρια ευρώ). Η πόλη χρειάζεται έναν προϋπολογισμό περίπου 290 εκατομμύρια DKK (39 εκατομμύρια ευρώ) για την επίτευξη ουδετερότητας άνθρακα στις δημόσιες μεταφορές, έως το 2025. Τα οφέλη είναι η μείωση των εκπομπών άνθρακα, μέσω του σχεδιασμού και της διαχείρισης κυκλοφορίας, έτσι ώστε οι ποδηλάτες, οι επιβάτες λεωφορείων και οι οδηγοί αυτοκινήτων να μπορούν να χρησιμοποιούν ένα βέλτιστο ολοκληρωμένο σύστημα. Ο χρόνος ταξιδιού με λεωφορείο θα διαρκεί μόνο το 90% του σημερινού.

Ο Δήμος ελπίζει, επίσης, να επιτύχει μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης και των χαμένων ωρών. Οι ώρες που χάνονται, λόγω της κυκλοφοριακής συμφόρησης, κοστίζουν σήμερα 0,76 δισ. Ευρώ, ετησίως, για την Πρωτεύουσα της Δανίας.

Για περισσότερες πληροφορίες: <http://senseable.mit.edu/copenhagenwheel/index.html>

Ε. ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Ε 1. NANTES METROPOLE, ΓΑΛΛΙΑ

LE JARDIN EXTRAORDINAIRE, Η ΑΠΙΣΤΕΥΤΗ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΜΙΑΣ ΕΡΗΜΙΑΣ, ΣΕ ΕΝΑΝ ΥΠΕΡΟΧΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΗΠΟ 3,5 ΕΚΤΑΡΙΩΝ

Η μητροπολιτική περιοχή της Νάντης ανήκει στην περιφέρεια της δυτικής Γαλλίας και έχει πληθυσμό 636.013 κατοίκους.

Συνοπτική περιγραφή του έργου

Ενα παλιό λατομείο πέτρας στη Νάντη έχει μετατραπεί σε έναν εξαιρετικό και καταπράσινο κήπο. Ένας καταρράκτης 25 μέτρων καλύπτει το πρόσωπο του γκρεμού. Μια απίστευτα πλούσια φυτική παλέτα (φτέρη, αιωνόβιος κισσός, μπανανιές κ.α.) δημιουργεί μια εξωτική

ατμόσφαιρα προσαρμοσμένη στο προϋπάρχον μικροκλίμα της περιοχής.

Με τον τρόπο αυτό μια εγκαταλελειμμένη περιοχή έχει καταστεί ένας από τους πιο ελκυστικούς κήπους της περιφέρειας. Συνδέεται με τη συνοικία Chantenay, μέσω ενός πεζόδρομου, με 7 πανοραμικά πλατύσκαλα που προσφέρουν εκπληκτική θέα στην πόλη και στο ίδιο το λατομείο. Αυτός ο νέος κήπος είναι ένα παράδειγμα του πως τα φυτά και τα τοπία, ιδιαίτερου φυσικού κάλους, μπορούν να κάνουν τις πόλεις μας πιο ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή, πιο ελκυστικές και καλύτερα μέρη για να ζήσουμε.

Κοινωνική συνοχή

Ο κήπος συνδέει το μουσείο του Ιουλίου Βερν με τον ποταμό Λίγηρα. Αποτελεί επίσης έναν σύνδεσμο (δραστηριοτήτων και οικοτόπων), μεταξύ των διαφορετικών περιόδων ίδρυσης της Νάντης. Το Jardin Extraordinaire αποτελεί επίσης μέρος του μελλοντικού «Green Star», το οποίο σύντομα θα συνδέσει όλα τα πάρκα, τους κήπους και τους χώρους πρασίνου, στη Νάντη. Βασικός στόχος της «πράσινης πολιτικής» της Νάντης ήταν, εδώ και πολλά χρόνια, η βελτίωση της πρόσβασης στο δομημένο και φυσικό περιβάλλον, για όλους τους κατοίκους της, ιδιαίτερα τους πιο ευάλωτους. Οποιοσδήποτε ζει στη Νάντη βρίσκεται τώρα λιγότερο από 300 μέτρα μακριά από μια καταπράσινη περιοχή, γεγονός που εξηγεί, εν μέρει, την αίσθηση όλων των κατοίκων ότι έχουν μια καλή ποιότητα ζωής.

Τελευταίο, αλλά εξίσου σημαντικό, είναι ότι το Jardin Extraordinaire κάνει τους κατοίκους της Νάντης περήφανους για την πόλη τους. Μοιράζονται αυτή την εμπειρία ομορφιάς και θαυμασμού. Βιώνουν την ιστορική και πολιτιστική τους κληρονομιά, αντιλαμβανόμενοι, στην πραγματική ζωή, το μαγικό σύμπαν του Ιουλίου Βερν.

Οικονομική συμβολή

Εδώ και χρόνια, η Νάντη προωθεί ενεργά τη δημιουργία «πράσινης» ταυτότητας. Τα πάρκα και οι κήποι είναι, από καιρό, ισχυρό χαρακτηριστικό της πόλης. Το Jardin Extraordinaire προστίθεται, ως σημαντικό νέο πλεονέκτημα στην τουριστική προσφορά της Νάντης, ενισχύει την προβολή του ποιοτικού επιπέδου διαβίωσης στην πόλη, την οικονομία και την πολιτιστική της εικόνα.

Αποκαθιστώντας ένα ξεχασμένο και εγκαταλελειμμένο μέρος, η πόλη απέκτησε έναν από τους πιο ελκυστικούς κήπους της, που προσελκύει λάτρεις των κήπων και συμβάλλει στο να καταστεί η Νάντη θεματικός ταξιδιωτικός προορισμός και παράγοντας κοινωνικής, τουριστικής και οικονομικής ελκυστικότητας.

Κλίμα

Ο κήπος παίζει σημαντικό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή, προσφέροντας ιδανικές συνθήκες για αναψυχή και για άθληση. Είναι ένα νησί φρεσκάδας στην πόλη. Αποκλίσεις αρκετών βαθμών Κελσίου μετρώνται μεταξύ της καρδιάς του κήπου και του πεζοδρομίου στην άλλη πλευρά του φράχτη του.

Συνολικός σχεδιασμός, αστικό πλαίσιο και αναπτυξιακοί στόχοι.

Ο κήπος σχεδιάστηκε ως ένας μοναδικός ανοιχτός χώρος, που λειτουργεί ως αστικός οικότοπος, σε όλες τις κλίμακες του χώρου. Ανάμεσα σε γρανίτη και νερό, μεταξύ πλαγιάς και κοιλάδας, μεταξύ επάνω και κάτω, μεταξύ ανάντη και κατόντη, μεταξύ δραστηριοτήτων και ενδιατημάτων, μεταξύ των διαφορετικών εποχών της συγκρότησης της πόλης, μεταξύ της ερημιάς και της αυθόρμητης βλάστησης του λατομείου και της πλατείας Schwob, μεταξύ διαφορετικών βαθμίδων υγρασίας (από πολύ ξηρές έως υδάτινες), μεταξύ των ποικιλόμορφων πάρκων και πλατειών που τον ενσωματώνουν.

Ο κήπος αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου στρατηγικού σχεδιασμού για την αξιοποίηση της περιοχής. Κατά το πρώτο στάδιο δημιουργήθηκε πεζόδρομος στο επάνω μέρος του λόφου. Αυτός συνδέει το Belvedere με τοποθεσίες που προϋπήρχαν ή έχουν δημιουργηθεί από την αρχή στο Butte Sainte Anne (το μουσείο Ιουλίου Βερν, το Belvedere Kawamata, η πλατεία Maurice Schwob). Πρόκειται για ένα πραγματικό belvedere, που προσφέρει μια εξαιρετική θέα στον κήπο και στις όχθες του Λίγηρα.

Σε αυτή τη μοναδική τοποθεσία θα δημιουργηθεί το μελλοντικό μνημειώδες «Heron tree», που θα αποτελέσει την καρδιά ενός θεματικού κήπου, μελετημένου και ενσωματωμένου στον γενικό προβληματισμό και μελέτη, που διεξάγεται σε ολόκληρη την περιοχή Bas Chantenay. Το αναπτυξιακό αυτό έργο σχεδιάστηκε γύρω από τρεις διαδρομές: την πλαγιά του λόφου, την πεδιάδα και το ποτάμι. Το λατομείο είναι ένα από τα σημεία διασταύρωσης

αυτών των τριών διαδρομών. Στο σημείο συνάντησης δύο γεωμορφολογικών μνημείων, που αποτελούν το αυλάκι και τον ποταμό Λίγηρα, η τοποθεσία προσφέρει μια εξαιρετική θέα και ο επισκέπτης εστιάζει στα υλικά, το μικροκλίμα, την ιστορία της. Το έργο αποκαλύπτει, συνεχίζει και ενισχύει αυτά τα χαρακτηριστικά, στην υπηρεσία ενός νέου δημόσιου χώρου για τους κατοίκους της Νάντης.

Η διάσταση της καινοτομίας

Πολύ συχνά, οι χώροι πρασίνου σχεδιάζονται μετά το αστικό έργο. Για πρώτη φορά, ένα νέο μεγάλο αστικό έργο ξεκινά με τη δημιουργία ενός νέου κήπου. Με αυτόν τον νέο κήπο, καταβάλλεται προσπάθεια η φύση να ζήσει και να επιβιώσει στην καρδιά της πόλης.

Ολόκληρη η τοποθεσία ήταν επίσης μια εξαιρετική τεχνική πρόκληση, καθώς συνυπήρχαν: μια εξαιρετική γεωγραφική περιοχή, έδαφος γρανιτών, εξελιγμένο σύστημα διαχείρισης υδατικών πόρων και ασυνήθιστη βιοποικιλότητα.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.nantes-tourisme.com/en/park-and-garden/extraordinary-garden>, <https://jardins.nantes.fr/N/Jardin/Parcs-Jardins/Plus/2114/Jardin-Extraordinaire.asp>

Ε 2. LINKÖPINGS, ΣΟΥΗΔΙΑ

PARADISET PARK

Το Linköping είναι πόλη στη νότια Σουηδία, με 108.640 κατοίκους.

Σύντομη περιγραφή

Το 2013, ο Δήμος του Linköping αποφάσισε να σχεδιάσει το πάρκο «Paradiset» στο Vallastaden. Σε μια πρώην γεωργική περιοχή, δημιουργήθηκε ένα πάρκο, που αποτελεί τη σύνδεση μεταξύ του δασικού-φυσικού καταφυγίου στον βορρά και της νέας οικιστικής περιοχής Vallastaden στο νότο.

Ο σχεδιασμός χώρων πρασίνου παίζει σημαντικό ρόλο στην προστασία και την παροχή ποιοτικού περιβάλλοντος, τόσο σε νεόδμητες όσο και σε υπάρχουσες περιοχές. Το Paradiset έχει γίνει ένα νέο πάρκο γεμάτο ζωή και είναι πόλος έλξης για ολόκληρο το Linköping. Το πάρκο προσφέρει αναψυχή, χώρους παιχνιδιού, κοινωνικούς χώρους, κοινόχρηστους οπωρώνες και αγροτεμάχια καλλιέργειας. Παράλληλα, παρέχεται η δυνατότητα για ενδιαφέρουσες συνέργειες, με έμφαση στην κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ των ανθρώπων.

Το πάρκο περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία χώρων πρασίνου, που δημιουργούν συνθήκες βιοποικιλότητας, χλωδείς ανοιχτές τάφρους για τη διαχείριση των ομβρίων υδάτων, λίμνες όμβριων υδάτων, οπωρώνες, αγροτεμάχια, συστάδες φυλλοβόλων δέντρων και λιβάδια.

Κοινωνική συνοχή

Το Paradiset έχει γίνει ένας σημαντικός καταπράσινος χώρος επίσκεψης, τόσο για όσους μένουν κοντά στο Vallastaden όσο και για τους κατοίκους του Linköping, που χρησιμοποιούν το πάρκο για εκδρομές.

Στο πάρκο συνυπάρχουν δημόσιοι και ιδιωτικοί χώροι που καλλιεργούνται, σαφώς οριοθετημένοι μεταξύ τους. Ο δημόσιος χώρος προσφέρεται για κοινωνικές συναναστροφές (χώρος μπάρμπεκιου, χώρος παιχνιδιού, πίστα χορού και προβλήτα δίπλα στη λίμνη). Ένα σύστημα διαδρόμων και μονοπατιών καθιστά επίσης σαφές ότι ολόκληρο το πάρκο είναι εκεί για να «εξερευνηθεί».

Στην καρδιά του πάρκου βρίσκεται η πίστα/σκηνή χορού. Εκεί διοργανώνονται μικρότερες συναυλίες, γιορτές μεσοκαλοκαιριου ή γιορτές θερισμού και χριστουγεννιάτικες αγορές. Το στοιχείο της καλλιέργειας έχει δώσει στο πάρκο τον χαρακτήρα του και το καθιστά ζωντανό καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Οικονομική διάσταση

Οι φυτεύσεις υψηλής ποιότητας αυξάνουν την αξία των ακινήτων της περιοχής. Σύμφωνα με διεθνείς μελέτες, οι περισσότεροι άνθρωποι προτιμούν να ζουν σε περιβάλλοντα με χλωρίδα. Το Paradiset έχει συμβάλει στην κατάταξη του Vallastaden ως ελκυστικής, δημοφιλούς και εύρυθμης συνοικίας στο Λινκόπινγκ.

Η κλιματική διάσταση

Η επιλογή των υλικών, οι τεχνικές λύσεις και ο σχεδιασμός του πάρκου έχουν λάβει υπόψη τις αρχές της αειφορίας. Όλες οι επιφάνειες στο πάρκο έχουν υδατοδιαπερατό υλικό, για παράδειγμα χαλίκι, σε όλους τους διαδρόμους. Όλες οι κατασκευές έχουν γίνει από πεύκο. Τα σπυροφόρα δέντρα και τα αγροτεμάχια συμβάλλουν στη δυνατότητα παραγωγής τροφίμων τοπικής καλλιέργειας. Τα λιβάδια και τα σπυροφόρα δέντρα του πάρκου συντηρούν τα γονιμοποιητικά έντομα.

Η διαχείριση των όμβριων υδάτων ήταν μια σημαντική πτυχή του έργου και οι προϋπάρχουσες συνθήκες της τοποθεσίας ήταν η βάση της τρέχουσας λύσης. Η υπάρχουσα λίμνη στο ανατολικό τμήμα του πάρκου έχει επεκταθεί. Έχει σκαφτεί ένα σύστημα νέων ανοιχτών τάφρων, με μικρότερες πλευρικές τάφρους, που οδηγούν στο μεγαλύτερο κεντρικό χαντάκι. Αυτό με τη σειρά του οδηγεί το νερό στη λίμνη. Οι τάφροι και η λίμνη συμβάλλουν στην ύπαρξη μιας πλουσιότερης ζωικής και φυτικής ζωής. Αποτελούν επίσης ένα παράδειγμα βιώσιμης διαχείρισης του βρόχινου

νερού σ' ένα πάρκο.

Οι ευκαιρίες για τους επισκέπτες

Το πάρκο έγινε αποδεκτό τόσο από όσους ζουν στο Vallastaden όσο και από άλλους κατοίκους του Linköping, που επισκέπτονται το πάρκο. Το ευδιάκριτο εξωτερικό όριο του πάρκου, σε συνδυασμό με τον δυναμικό και ζωντανό εσωτερικό χώρο, κάνει το Paradiset ένα εύρωστο και πλούσιο πάρκο, έτοιμο να αντέξει στη δοκιμασία του χρόνου.

Οι κοινωνικές συναναστροφές μπορούν να γίνουν σε διάφορα σημεία: στην προβλήτα δίπλα στη λίμνη, στον χώρο μπάρμπεκιου, με καθίσματα που καλύπτονται από οροφή, στους χώρους παιχνιδιού, στην πίστα χορού και στους φιλόξενους λόφους με γρασίδι. Το διπλανό νηπιαγωγείο χρησιμοποιεί το πάρκο για κοντινές εξόδους. Το στοιχείο της καλλιέργειας έχει προσδώσει στο πάρκο έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα προσφέροντας ζωή και ποικιλία καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου

Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον (ολιστική, κυκλική προσέγγιση)

Μια σημαντική πτυχή, κατά το σχεδιασμό του Paradiset, ήταν η δημιουργία πολλών διαφορετικών ενδιατημάτων βλάστησης και, κατά συνέπεια, η δημιουργία πλούσιας βιοποικιλότητας. Στο χώρο υπήρχε μια μικρή λιμνούλα. Η λιμνούλα μεγεθύνθηκε, οι πλαγιές φυτεύτηκαν με ποώδη βλάστηση και ένα σύστημα ανοιχτών τάφρων οδηγεί το νερό της βροχής στη λίμνη. Οι τάφροι και η λίμνη συμβάλλουν στην παρουσία ποικίλων ειδών ζωής, ζώων και φυτών. Προς όφελος των γονιμοποιητικών εντόμων, έχουν δημιουργηθεί λιβάδια, ως εναλλακτική λύση για το κομμένο γρασίδι και αρκετοί οπωρώνες με μήλα, αχλάδια, δαμάσκηνα και κερασιές φυτεύονται σε όλο το πάρκο.

Ένας μεγάλος αριθμός διαφορετικών ειδών δέντρων έχουν φυτευτεί για να αυξηθεί η ποικιλομορφία και έτσι να γίνουν πιο ανθεκτικά στις ασθένειες. Πολλά είδη επιλέχθηκαν για να προωθήσουν περαιτέρω τη βιοποικιλότητα, όπως τα δέντρα που παρέχουν σπόρους, μούρα και ξηρούς καρπούς και έτσι προάγουν την ορνιθοπανίδα. Μερικά παραδείγματα είναι η οξιά, η φουντουκιά και η βελανιδιά.

Η καινοτομία του έργου

Το Paradiset είναι ένα πάρκο καλλιέργειας, που δείχνει τον δρόμο για νέους τρόπους σχεδιασμού των πάρκων. Ο σχεδιασμός αυτός προάγει τη βιοποικιλότητα και συμβάλλει στην κοινωνική συνοχή. Το απλό και φυσικό περιεχόμενο του Paradiset αποτελεί επιδέξιο χειρισμό των βασικών εργαλείων της αρχιτεκτονικής τοπίου: φυτά, νερό και τοπογραφία. Το πάρκο είναι ένας μοναδικός συνδυασμός δημόσιου χώρου και ιδιωτικών εκτάσεων.

Επιπλέον, το πάρκο αποτέλεσε μια τέλεια ανάσα ζωής κατά την περίοδο του Covid-19. Οι συναντήσεις και η κοινωνική ζωή μπορούν να πραγματοποιηθούν έξω και υπάρχουν πολλοί ασφαλείς και καλά σχεδιασμένοι χώροι για κοινωνικές συναντήσεις, όπως ο χώρος μπάρμπεκιου, οι χώροι παιχνιδιού, η πίστα χορού και η προβλήτα δίπλα στη λίμνη.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://thegreencities.eu/candidate-sweden-2021/>

E 3. ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΜΠΕΛΦΑΣΤ CONNSWATER COMMUNITY GREENWAY, Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΕΖΟΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΩΝ ΜΗΚΟΥΣ 16 ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΩΝ

Το Μπέλφαστ είναι η πρωτεύουσα και, ταυτόχρονα, η μεγαλύτερη πόλη της Βόρειας Ιρλανδίας, με πληθυσμό 641.638 κατοίκους. Το έργο υλοποιήθηκε στο ανατολικό Μπέλφαστ.

Συνοπτική περιγραφή και στόχος του έργου

Το έργο περιλαμβάνει τη δημιουργία πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων μήκους 16 χιλιομέτρων, με αποτέλεσμα ένα γραμμικό πάρκο 9 χιλιομέτρων, που συνδυάζεται με επενδύσεις πράσινων υποδομών σε αντιπλημμυρικά έργα. Το έργο, εκτός των άλλων, στοχεύει στην προώθηση της υγείας και της σωματικής δραστηριότητας-ευεξίας των κατοίκων.

Χρονοδιάγραμμα

Ο σχεδιασμός και η προκατασκευή διήρκεσαν από το 2007 έως το 2013. Οι εργασίες της Φάσης 1 και το έργο αξιολόγησης της μελέτης ξεκίνησαν το 2013. Η κατασκευή ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2017. Το Greenway άνοιξε επίσημα τον Σεπτέμβριο του 2017, συνοδευόμενο από την τελική έκθεση αξιολόγησης.

Ποιο πρόβλημα αντιμετώπισε;

Οι ποταμοί Connswater, Knock και Loop είχαν παραμεληθεί εδώ και καιρό, μετά από μία περίοδο ξαφνικών πλημμυρών. Η οικολογική κατάσταση των ποταμών ήταν κακή. Το Ανατολικό Μπέλφαστ, επιπλέον, έχει χαρακτηριστεί ως μια περιοχή υψηλών κοινωνικών αναγκών με ιδιαίτερα υγειονομικά προβλήματα, εργατικό δυναμικό χαμηλών δεξιοτήτων, φτωχό οικιστικό περιβάλλον και υποβαθμισμένη ποιότητα ζωής.

Πώς το έκανε;

Το Connswater Community Gateway (CCG) είναι ένα σύνθετο έργο μεγάλης κλίμακας, όπου συνεργάζονται πολλοί εταίροι και έχει θέσει πολλαπλούς στόχους. Η προσέγγιση «Πράσινων Υποδομών» ενσωματώνει στόχους για την υγεία, τη βιοποικιλότητα, την οικονομική αναγέννηση και την αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων.

Η συμμετοχή της κοινότητας ήταν σημαντικό στοιχείο του έργου. Ξεκίνησε δύο χρόνια πριν την έναρξη των εργασιών της φάσης 1. Η ομάδα του έργου οργάνωσε 452 εκδηλώσεις συνολικά και το έργο παρουσιάστηκε σε ένα ευρύ κοινό. Τα άτομα που συμμετείχαν σε διάφορες δραστηριότητες των μέσων ενημέρωσης, έφτασαν τα 7,2 εκατομμύρια, με 13.000 ακόλουθους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η ενεργοποίηση του εθελοντισμού ήταν μια άλλη βασική πτυχή. Οι εθελοντές παρείχαν 6.780 ώρες πολύτιμης εργασίας, αξίας άνω των £45.000.

Τμήματα του έργου παραδόθηκαν, στην κοινότητα, σταδιακά και όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Γέφυρες, μονοπάτια και πάρκα άνοιγαν καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.

Το έργο αξιολογήθηκε με βάση περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια. Αυτό επέτρεψε στην ομάδα του έργου να προσεγγίσει τα επιθυμητά αποτελέσματα και να

βελτιστοποιήσει τη σχέση ποιότητας/τιμής. Η μελέτη PARC (Physical Activity and the Regeneration of Connswater) χρησιμοποίησε την έρευνα «πριν και μετά». Αξιολόγησε την ευεργετική επίδραση του έργου στους κατοίκους. Αξιολόγησε επίσης τη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας και την κοινωνική απόδοση της επένδυσης του έργου.

Ποιος ωφελήθηκε και πώς

Το έργο έχει θετικά οφέλη για τους κατοίκους (υγεία και ποιότητα ζωής). Η πράσινη διαδρομή αξιοποιείται από 40.000 άτομα. Για τη δημιουργία του έργου συμμετείχαν 30.000 άτομα, 300 ομάδες και 3.000 μαθητές από 32 σχολεία, ενώ 300 άτομα απέκτησαν απασχόληση εξαιτίας του έργου. Το Σχέδιο Αντιμετώπισης Πλημμυρικών φαινομένων προστατεύει 1.700 ακίνητα.

Πόσο κόστισε και πώς χρηματοδοτήθηκε

Η χρηματοδότηση του έργου ήταν £40 εκατ. Τα 23,6 εκατομμύρια λίρες από το Big Lottery Funds, 4 εκατομμύρια λίρες από το Δημοτικό Συμβούλιο του Μπέλφαστ, 3,7 εκατομμύρια λίρες από το Υπουργείο Κοινοτήτων Βορείου Ιρλανδίας και 8,7 εκατομμύρια λίρες από το Υπουργείο Υποδομών. Η Εθνική Πρωτοβουλία Έρευνας για την Πρόληψη παρείχε 1,1 εκατ. £ για τη μελέτη αξιολόγησης PARC.

Οφέλη

Το έργο δημιούργησε πολλούς χώρους και εγκαταστάσεις πράσινης υποδομής: 16 χλμ. μονοπάτια ποδηλασίας και πεζοπορίας, 16 εκτάρια προσβάσιμου χώρου πρασίνου, 8 μονοπάτια τουρισμού και πολιτιστικής κληρονομιάς, 27 γέφυρες, εγκαταστάσεις παιχνιδιών και δημόσιας τέχνης. Δημιούργησε επίσης την υψηλού προφίλ C.S. Lewis Square. Διπλάσιοι πλέον άνθρωποι χρησιμοποιούν την περιοχή.

Η πράσινη διαδρομή προσελκύει πλέον κόσμο και εκτός της περιοχής, καθώς και τουρίστες από το εξωτερικό, τονώνοντας την τοπική οικονομία. Η κοινότητα Connswater Greenway έλαβε πολλά βραβεία υψηλού επιπέδου, συμπεριλαμβανομένου του βραβείου Green Flag και του British Construction Industry Award.

Το Connswater Community Greenway Trust (CCGT) έχει ως στόχο να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη κληρονομιά και τη βιωσιμότητα του CCG. Το CCGT και το Δημοτικό

Συμβούλιο του Μπέλφαστ παρέχουν ένα σαρανταετές πρόγραμμα διαχείρισης.

Δυσκολίες

Τρεις στόχοι που σχετίζονται με την υγεία δεν επιτεύχθηκαν επαρκώς.

Η αλλαγή της ανθρώπινης στάσης και συμπεριφοράς είναι δύσκολη και μπορεί να πάρει πολύ χρόνο. Η αποτελεσματική επικοινωνία, η δέσμευση της κοινότητας και η συνεχής προβολή και προώθηση, είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση των επενδύσεων σε υποδομές και την ενθάρρυνση της σωματικής δραστηριότητας.

Συνολικά, μόνο 6 από τους 34 πολύ φιλόδοξους στόχους δεν επιτεύχθηκαν.

Μια διαμάχη ενός έτους, που αφορούσε εργολάβους, καθυστέρησε την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών. Αυτή η εμπειρία θα βοηθήσει στην καλύτερη υλοποίηση μελλοντικών πολύπλοκων έργων πολλών εταίρων, στα οποία θα συμμετέχουν αρκετοί χρηματοδότες.

Για περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.communitygreenway.co.uk/reports-and-research/parc-study/research-findings/papers>

Ε 4. ΓΚΡΙΝΟΥΙΤΣ, ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΣΤΕΓΕΣ

Το Γκρίνουιτς βρίσκεται νοτιοανατολικά του Λονδίνου και έχει πληθυσμό 13.287 κατοίκους.

Στόχος

Δημιουργία ενός προσβάσιμου κήπου 3.500 m² στον τελευταίο όροφο εμπορικού κτιρίου.

Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο

Χρονοδιάγραμμα

Μια γνωστή εταιρεία επίπλων ανακοίνωσε τα σχέδιά της για την κατασκευή ενός νέου καταστήματος το 2013. Η κατασκευή στο εργοτάξιο ξεκίνησε 4 χρόνια αργότερα, τον Νοέμβριο του 2017.

Το κατάστημα άνοιξε τον Φεβρουάριο του 2019. Η εγκατάσταση της πράσινης στέγης ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2018. Το roof garden άνοιξε, για το κοινό, τον Μάρτιο του 2019.

Τοποθεσία

Millennium Retail Park, Γκρίνουιτς,

Ποιο πρόβλημα αντιμετώπισε

Υπάρχει ένα σημαντικό πρόβλημα με την ατμοσφαιρική ρύπανση στο Γκρίνουιτς. Το 2008, η ατμοσφαιρική ρύπανση με μικρο-σωματίδια προκάλεσε 150 θανάτους. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ηνωμένου Βασιλείου, το κόστος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, για τους κατοίκους της περιοχής, υπολογίζεται σε 53 εκατομμύρια £ ετησίως.

Πώς πραγματοποιήθηκε

Το κατάστημα ανταποκρίνεται κατά πολλούς τρόπους στην έννοια της βιωσιμότητας. Η δημιουργία οικοτόπου, για την άγρια ζωή, ήταν βασικός μοχλός για τον σχεδιασμό της πράσινης στέγης. Η πράσινη στέγη και το roof garden περιέχουν ένα χώρο με αγριολούλουδα. Οι σωροί κορμών στην οροφή και τα κουτιά πουλιών και νυχτερίδων στην περιοχή του κήπου, ενισχύουν την καταλληλότητα του περιβάλλοντος για την άγρια ζωή. Επιπρόσθετα, μπροστά

από το κατάστημα έχουν δημιουργηθεί ενδιαιτήματα εντόμων, που προσθέτουν χρώμα και αίσθημα καλωσορίσματος των αγοραστών. Στο roof garden υπάρχουν πέργκολες και ζαρντινιέρες, καθώς και πλακόστρωτα και τεχνητός χλοοτάπητας για κοινωνικές δραστηριότητες. Ο κήπος, στον τελευταίο όροφο, είναι προσβάσιμος όλο τον χρόνο κατά τις ώρες λειτουργίας του καταστήματος. Παρέχει χώρο για χαλάρωση και εξερεύνηση της φύσης.

Επίσης στη στέγη υπάρχουν συλλεκτές βρόχινου νερού, που χρησιμοποιείται ως μη πόσιμο, στην καθαριότητα κ.α. εξοικονομώντας έως και το 50% του πόσιμου νερού.

Ποιος ωφελήθηκε και πώς

Εξοικονόμηση κόστους. Η πράσινη στέγη μπορεί να παρέχει 4,5 kWh/m² ψύξης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Οι επισκέπτες του καταστήματος επωφελούνται από την πρόσβαση σε έναν χώρο πρασίνου και από τη σχετική χαλάρωση και ευεξία.

Υπάρχει επίσης ένα «Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης». Αυτός είναι ένας ειδικός χώρος για τους πελάτες, τους συνεργάτες και την τοπική κοινότητα, για να εξοικειωθούν με θέματα, όπως η ανακύκλωση, ο περιορισμός των απορριμμάτων και η καλλιέργεια μικρών οικιακών λαχανόκηπων.

Ποιο ήταν το κόστος και πώς χρηματοδοτήθηκε

Η εταιρεία επίπλων χρηματοδότησε την πράσινη στέγη. Το κόστος κατασκευής του καταστήματος υπολογίζεται περίπου στα 100 εκατομμύρια £. Το ακριβές κόστος είναι εμπιστευτικό. Το κόστος για τη δημιουργία μιας πράσινης στέγης, αυτού του μεγέθους και στυλ, είναι συνήθως μεταξύ £110 και £150 ανά τετραγωνικό μέτρο.

Απόδειξη επιτυχίας

Το νέο κατάστημα εμπνέει στους ανθρώπους το αίσθημα της δυνατότητας να απολαύσουν μια πιο βιώσιμη ζωή, στον χώρο τους. Το roof garden είναι ένα καταφύγιο τόσο για τους ανθρώπους όσο και για την άγρια ζωή. Η πράσινη στέγη έχει γίνει περιουσιακό στοιχείο της Πράσινης Υποδομής, για το Γκρίνουιτς.

Το κατάστημα πέτυχε βαθμολογία «Εξαιρετική» για ενεργειακή απόδοση και βιωσιμότητα. Έχει επίσης επιτύχει την υψηλότερη βαθμολογία, μεταξύ των καταστημάτων της εταιρείας, παγκοσμίως. Η πράσινη στέγη είναι μία από τις μεγαλύτερες στέγες του Λονδίνου, που εξυπηρετεί ανθρώπους και φύση. Θα λειτουργήσει ως υπόδειγμα και έμπνευση για μελλοντικές πράσινες στέγες. Η οροφή βιοποικιλότητας παρουσιάστηκε ως υποδειγματική μελέτη περίπτωσης στη νέα Έκθεση Green Roof του Λονδίνου.

Δυσκολίες

Ένας από τους περιορισμούς του σχεδιασμού ήταν η αναμενόμενη πρόσθετη επιβάρυνση, λόγω των μετακινήσεων και η σχετική ατμοσφαιρική ρύπανση. Η πράσινη στέγη, που φιλτράρει κάποια σωματιδιακή ρύπανση, η ενθάρρυνση της ποδηλασίας και η χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς, αποτελούν μέρος της στρατηγικής μετριασμού του περιβαλλοντικού κόστους από τις πρόσθετες μετακινήσεις. Η φιλοδοξία της εταιρείας είναι, το 100% των εργαζομένων να ταξιδεύουν με βιώσιμα μέσα.

Για περισσότερα: [LONDON-LIVING-ROOFS-WALLS-REPORT-2019.pdf \(livingroofs.org\)](https://www.livingroofs.org/LONDON-LIVING-ROOFS-WALLS-REPORT-2019.pdf)

Ε 5. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ SWANSEA, ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΑΝΑΓΕΝΝΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΕΞΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΖΩΗ

Το Swansea είναι η δεύτερη πολυπληθέστερη πόλη της Ουαλίας, με πληθυσμό 300.352 κατοίκους.

Στόχος

«Μια πόλη με υψηλής ποιότητας πολυλειτουργικότητα, με πράσινη υποδομή που προσφέρει ανθεκτικότητα, ευημερία, περιβάλλον, υγεία, ευεξία και αίσθημα ευτυχίας στους πολίτες και τους επισκέπτες του Swansea».

Το Συμβούλιο του Swansea και η Natural Resources Wales συνεργάστηκαν με τη Green Infrastructure Consultancy, για να αναπτύξουν μια στρατηγική πράσινης υποδομής, για την Κεντρική περιοχή του Swansea, που περιλαμβάνει το Green Space Factor, εργαλείο σχεδιασμένο για τη μέτρηση της ποσότητας και της λειτουργικότητας της πράσινης υποδομής. Η δέσμευση ενός μεγάλου αριθμού ενδιαφερομένων βοήθησε στην ενίσχυση της κατανόησης της πράσινης υποδομής, ως έννοια και των πολλαπλών οφελών που μπορεί να προσφέρει στην κοινότητα και στην άγρια ζωή.

Τοποθεσία

Κεντρική περιοχή Swansea

Χρονοδιάγραμμα

Ανάπτυξη στρατηγικής 2019 – 2021

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης 2021-2044

Ποιο πρόβλημα αντιμετωπίσε

Υπάρχουν στοιχεία, από τη Διακυβερνητική Επιτροπή του ΟΗΕ, για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), σύμφωνα με τα οποία μέχρι το 2050 η Κεντρική Περιοχή του Swansea θα έχει περιόδους έντονων βροχοπτώσεων, αλλά και ξηρασιών και ανόδου της θερμοκρασίας, λόγω της κλιματικής αλλαγής. Η προσαρμογή και η άμβλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής αποτελεί πλέον επιτακτική επιλογή. Τα οφέλη, καθώς και η θετική σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας, από την υιοθέτηση πράσινων υποδομών, είναι καλά τεκμηριωμένα. Πράσινες υποδομές σημαίνουν μια εξαιρετικά αποτελεσματική παρέμβαση για να βοηθηθούν οι κοινότητες να προσαρμοστούν στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Πώς το έκανε

Ο νόμος για την ευημερία των μελλοντικών γενεών, του 2015 στην Ουαλία, παρείχε το νομοθετικό πλαίσιο, στο οποίο βασίστηκε η Στρατηγική των πράσινων υποδομών. Ο νόμος απαιτεί από τους δημόσιους φορείς να πραγματοποιούν παρεμβάσεις βιώσιμης ανάπτυξης για να βελτιώσουν την κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτιστική ευημερία της Ουαλίας. Ο νόμος περιλαμβάνει πέντε άξονες, για τον τρόπο λειτουργίας, το σχεδιασμό και την ανάπτυξη της στρατηγικής. Οι άξονες αυτοί είναι:

- Πρόληψη. Κατανόηση των πιθανών εμποδίων που θα προκύψουν κατά την εφαρμογή
- Ένταξη. Σχεδιασμός των συμμαχιών των εμπλεκόμενων στη στρατηγική
- Συμμετοχή. Εκτεταμένη συμμετοχή της κοινότητας
- Συνεργασία. Συνεργασία, διεπιστημονική προσέγγιση
- Μακροπρόθεσμα. Ισορροπία μεταξύ μακροπρόθεσμων τάσεων και βραχυπρόθεσμων πιέσεων

Για την ανάπτυξη της στρατηγικής, το Συμβούλιο του Swansea και η Natural Resources Wales συνεργάστηκαν, από κοινού, με την Green Infrastructure Consultancy, η οποία παρείχε εξειδικευμένη καθοδήγηση, καθώς και με άλλους τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Με αυτόν τον τρόπο, ξεκίνησαν να δημιουργούν τις προϋποθέσεις, σε τοπικό επίπεδο, ώστε να επηρεάσουν τη μακροπρόθεσμη αλλαγή της πόλης. Παράλληλα, ξεκίνησαν διαβούλευση για το μέλλον του κέντρου της πόλης και την ποικιλία των τρόπων με τους οποίους μπορούν οι πράσινες υποδομές να συμβάλλουν στη βελτίωση της ζωής των πολιτών. Ένα θετικό στοιχείο είναι ότι υπήρξαν προϋπάρχοντα σχέδια για την αναγέννηση της Κεντρικής Περιοχής του Swansea, στα οποία υπήρχε η δυνατότητα να ενσωματωθεί, η στρατηγική των πράσινων υποδομών.

Ενώ η στρατηγική των πράσινων υποδομών περιορίζεται αρχικά στην κεντρική περιοχή του Swansea, έχει σχεδιαστεί για να συνδέεται με τις υπάρχουσες και νέες πράσινες υποδομές, ώστε να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο δίκτυο πράσινων υποδομών, που συνορεύουν με την κεντρική περιοχή, παρέχοντας οάσεις φύσης και ηρεμίας κοντά στην καρδιά της πόλης. Η στρατηγική προτείνει τη δημιουργία μιας νέας «πράσινης αρτηρίας», που διατρέχει την πόλη, καθιστώντας την πιο διαπερατή τόσο για τους ανθρώπους όσο και για την άγρια ζωή.

Η στρατηγική εφαρμόζει ένα σύνολο πρωταρχικών στρατηγικών στόχων για να:

- Παρέχετε ένα υψηλής ποιότητας περιβάλλον
- Δημιουργείται μια ξεχωριστή πόλη προορισμού
- Καθίσταται η πόλη ανθεκτική στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής
- Εξασφαλίζεται η συμμετοχή των ενδιαφερομένων και της κοινότητας στο σχεδιασμό και τη συντήρηση των πράσινων υποδομών και
- Δημιουργείται μια εξειδικευμένη και έμπειρη τοπική οικονομία για την παροχή, διαχείριση και διατήρησης πράσινων υποδομών.

Ποιος ωφελήθηκε και πώς

Η στρατηγική των πράσινων υποδομών στοχεύει στο να ωφελήσει όλους όσους ζουν, επισκέπτονται και εργάζονται στο Swansea, βελτιώνοντας την ποιότητα, την ποσότητα, τη λειτουργικότητα και την πρόσβαση στον χώρο πρασίνου και το φυσικό περιβάλλον. Θα ωφελήσει επίσης την άγρια ζωή, υποστηρίζοντας την αύξηση των φυσικών οικοτόπων μέσα και γύρω από το κέντρο της πόλης.

Ποιο ήταν το κόστος

Η στρατηγική χρηματοδοτήθηκε από κοινού από το Συμβούλιο του Swansea και την Natural Resources Wales και περιελάμβανε έναν προϋπολογισμό £30.000, που υποστηρίζονταν από σημαντικούς πόρους επιπλέον οργανισμών.

Σημαντικό ρόλο έπαιξε η Ομάδα Διοίκησης Έργου, στην οποία συμμετείχαν στελέχη πολλαπλών ειδικοτήτων και υπηρεσιών (Σχεδιασμός, Περιβαλλοντική Αναζωογόνηση, Συνομιλία για τη Φύση, Υπηρεσίες Πάρκων, Αειφόρος Αστική Αποχέτευση), όπως επίσης και διμερείς εταίροι (Natural Resources Wales and Swansea Council).

Στη διαβούλευση παρατηρήθηκε ευρεία συμβολή από ενδιαφερόμενους (μέσω εργασιών, εκδηλώσεων, ερευνών και ψηφιακών μέσων), όπως επιχειρήσεις, προγραμματιστές, αρχιτέκτονες, αρχιτέκτονες τοπίου, προσωπικό του δημόσιου τομέα, δημοτικοί σύμβουλοι του Swansea, ντόπιοι κάτοικοι και επισκέπτες.

Απόδειξη επιτυχίας

- Αύξηση των πράσινων υποδομών κατά 26% έως το 2030.
- Η εκτεταμένη δέσμευση, που πραγματοποιήθηκε από το πρώιμο στάδιο, έχει εξάψει τη φαντασία των ανθρώπων και έχει ενθαρρύνει μια συζήτηση εντός της κοινότητας, σχετικά με το τι είναι δυνατόν να επιτευχθεί με την πράσινη υποδομή.
- Η στρατηγική, η επιτυχημένη δέσμευση και η περαιτέρω συνεργασία με την κυβέρνηση της Ουαλίας, οδήγησαν στην ανάπτυξη ενός σημαντικού ταμείου επιχορήγησης πράσινων υποδομών, που παρέχει χρηματοδοτικά προγράμματα σε αστικά κέντρα σε όλη την Ουαλία.

Δυσκολίες

Ιδιαίτερη προσπάθεια όσων ηγούνται της ανάπτυξης και της εφαρμογής της στρατηγικής, επικεντρώθηκε στη διευκόλυνση της αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών ενδιαφερομένων.

Η δέσμευση και η συλλογική εργασία, που πραγματοποιήθηκε, ήταν ιδιαίτερα εντατική, χρονοβόρα και απαιτούσε τις κατάλληλες διαπροσωπικές δεξιότητες. Ωστόσο, εν μέρει, λόγω της μη ιεραρχικά επίπεδης δομής της Ομάδας Διοίκησης Έργου, η προθυμία και η ειλικρίνεια κατέστησαν δυνατόν να επιτευχθεί ένας πραγματικά συμπαραγωγικός τρόπος συνεργασίας.

Για περισσότερα:

[Swansea Central Area: Regenerating our City for Wellbeing and Wildlife - Swansea,](#)

[Swansea Central Area - Regenerating Our City for Wellbeing and Wildlife \(1\).pdf](#)

ΣΤ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

ΣΤ1. ΓΑΛΛΙΑ

ΤΟΠΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

Οι Γαλλικοί ΟΤΑ διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην εκπλήρωση των εθνικών και διεθνών δεσμεύσεων για τη βιοποικιλότητα. Εξειδικεύοντας τη Διακήρυξη του Εδιμβούργου, παρακάτω παρουσιάζονται καλές πρακτικές, σε δεκατέσσερα διαφορετικά πεδία, που ως στόχο έχουν την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας στις τοπικές στρατηγικές και πολιτικές προστασίας και διατήρησης της

βιοποικιλότητας.

1. Στρατηγικά σχέδια της Τ.Α. για την ενεργό προστασία της βιοποικιλότητας στη Γαλλία

Το Σχέδιο Βιοποικιλότητας 2018-2024 του Παρισιού αναπτύχθηκε σε διάστημα δύο ετών, μέσω διαβουλεύσεων με κατοίκους, δημάρχους, το Συμβούλιο του Παρισιού, ενώσεις και άλλους παράγοντες. Περιλαμβάνει 3 πυλώνες και 30 δράσεις. Οι δράσεις, μεταξύ άλλων, στοχεύουν στη δημιουργία 20 νέων δημόσιων χώρων βιοποικιλότητας, έως το 2020, και τη δημοσίευση ενός χάρτη της βιοποικιλότητας του Παρισιού.

Η Περιφερειακή Στρατηγική της Occitanie για τη Βιοποικιλότητα περιέχει έναν οδικό χάρτη για τη συλλογική και συντονισμένη δράση, με στόχο τη διατήρηση, αποκατάσταση και βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, μέσω δημόσιων πολιτικών και τοπικών έργων. Αναπτύσσεται γύρω από πέντε προκλήσεις και συναφείς στόχους, όπως, για παράδειγμα, η καθαρή μηδενική κατάληψη γης και η καθαρή μηδενική απώλεια βιοποικιλότητας έως το 2040. Παράλληλα, τίθεται ο στόχος, έως το 2030, να έχει επιτευχθεί η ενσωμάτωση των θεμάτων βιοποικιλότητας σε όλες τις δημόσιες πολιτικές. Για την επίτευξη αυτών των στόχων, η στρατηγική προσδιορίζει 29 δράσεις, στις οποίες συνεισφέρουν όλοι οι κεντρικοί, τοπικοί και περιφερειακοί φορείς.

2. Καθορισμός σαφών και συγκεκριμένων τοπικών στόχων βιοποικιλότητας

Το Σχέδιο Δράσης του Παρισιού περιλαμβάνει ορισμένους ποσοτικούς και χρονικά προσδιορισμένους στόχους, όπως αυτούς που προαναφέρθηκαν. Προβλέπει τη δημιουργία 20 χώρων βιοποικιλότητας έως το 2020, το 35% της επιφάνειας της γης να μετατραπεί σε διαπερατή επιφάνεια με βλάστηση έως το 2024 και το 50% αντίστοιχα έως το 2030. Ένας επίσης πολύ σημαντικός στόχος είναι, έως το 2024, η θεσμοθέτηση της αξιολόγησης της βιοποικιλότητας για το 50% της επικράτειας του Παρισιού.

Αντίθετα, το Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα 2011-2020 της Auvergne και το Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα της Niort 2019-2024, δεν έχουν συγκεκριμένους, μετρήσιμους στόχους βιοποικιλότητας. Στη Mulhouse, η Στρατηγική της πόλης για τη Φύση περιλαμβάνει ποσοτικούς στόχους, όπως αύξηση κατά 20% των προστατευόμενων φυσικών περιοχών, φύτευση 3.000 δέντρων και τη δημιουργία δάσους 8.000 m².

3. Αποσαφήνιση ρόλων και ευθυνών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης

Στη Γαλλία, η Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα 2011-2020 δηλώνει ξεκάθαρα ότι στόχος είναι η εφαρμογή της, όχι μόνο σε επίπεδο εθνικής κυβέρνησης, αλλά και από τις τοπικές αρχές,

καθώς και ενδιαφερόμενους φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Αναγνωρίζει ότι τα τοπικά έργα, που προωθούν τη βιοποικιλότητα, μπορούν να παρουσιάζουν θετικά και γρήγορα αποτελέσματα.

4. Ενσωμάτωση δράσης για τη βιοποικιλότητα και το κλίμα

Το έργο LIFE ARTISAN, με επικεφαλής το Γαλλικό Γραφείο Βιοποικιλότητας, στοχεύει στην υλοποίηση του εθνικού σχεδίου κλιματικής προσαρμογής. Δίνει έμφαση στην εφαρμογή του σε τοπικό επίπεδο (δέκα πιλοτικές περιοχές) και στον εντοπισμό ευκαιριών για την αναβάθμιση του.

Το Υπουργείο του Seine-Saint-Denis, το οποίο παραδοσιακά στηριζόταν σε γκρίζες υποδομές για τον έλεγχο των πλημμυρών των περιοχών της ενδοχώρας, έχει επανεξετάσει τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων πλημμυρικών φαινομένων, για να αξιοποιήσει καλύτερα τον ρόλο των οικοσυστημάτων στον έλεγχο των πλημμυρών. Έχουν αναληφθεί πολλές πρωτοβουλίες για την αποκατάσταση της φύσης, π.χ. διατήρηση εδάφους και αύξηση της φυτικής κάλυψης, για τη βελτίωση του υδροφόρου ορίζοντα.

5. Ενσωμάτωση της βιοποικιλότητας στην αστική, αγροτική και περιφερειακή ανάπτυξη

Το έργο Mulhouse Diagonales σκοπεύει να αποκαταστήσει την επικοινωνία του φυσικού τοπίου με το νερό, επανασχεδιάζοντας 10 χιλιόμετρα παρόχθιας περιοχής, και να επιτρέψει την πρόσβαση σε αυτή. Το έργο, 32 εκατομμυρίων ευρώ, στοχεύει να οδηγήσει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής για τους πολίτες και στην καλύτερη προστασία των φυσικών πόρων, προς όφελος της τοπικής βιοποικιλότητας. Ως μέρος του έργου, ο περίπατος του ποταμού Doller (Promenade de la Doller) είναι μια ανακαινισμένη περιοχή 10 εκταρίων, που σχεδιάστηκε για να αντικαταστήσει πρώην εγκαταλελειμμένους κήπους. Φυτεύτηκαν συνολικά 24.000 δέντρα και αντικαταστάθηκαν υγρότοποι, με γήπεδα ωοτοκίας για λούτσους, λιβάδια πλημμυρών, πισίνες φρύνων, βιότοπους για λιβελούλες και άλλα έντομα, φράχτες και άλση, ξηρούς βοσκότοπους κ.λ.π. Από το καλοκαίρι του 2020, ο περίπατος είναι προσβάσιμος στο κοινό, με εκπαιδευτικά πάνελ, που παρέχουν πληροφορίες για τους φυσικούς πόρους.

6. Ευθυγράμμιση του προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α. με τους στόχους διατήρησης και προστασίας της βιοποικιλότητας

Η Mayenne εφάρμοσε τη μεθοδολογία του πράσινου προϋπολογισμού, που αναπτύχθηκε από την εθνική κυβέρνηση, η οποία περιλαμβάνει τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας. Μέσα από αυτή τη διαδικασία διαπιστώθηκε ότι το 5,5% του προϋπολογισμού της είναι περιβαλλοντικά επιβλαβής, κυρίως οι επενδύσεις σε οδικά έργα.

7. Ενίσχυση θεσμών και συνεργασιών

Στη Γαλλία, δημιουργούνται περιφερειακοί φορείς για τη βιοποικιλότητα (ARB) και προβλέπεται η τόνωση συνεργασιών τους με το εθνικό γραφείο βιοποικιλότητας (OFB). Από το 2019, έχουν δημιουργηθεί οκτώ ARB και άλλα επτά βρίσκονται στη διαδικασία ίδρυσης από τον Φεβρουάριο του 2021. Τα ARB χρησιμεύουν ως όργανο διαβούλευσης, όταν η εθνική κυβέρνηση διαμορφώνει και εφαρμόζει τις εθνικές της στρατηγικές και πολιτικές για τη βιοποικιλότητα.

8. Δέσμευση των ενδιαφερομένων και συμμετοχικός σχεδιασμός

Στο Παρίσι, το σχέδιο βιοποικιλότητας συνδημιουργήθηκε με τοπικούς παράγοντες (πολίτες, αιρετούς, ενώσεις, εταιρείες), μέσω 17 συμμετοχικών και συνεργατικών εργαστηρίων, που πραγματοποιήθηκαν σε δημαρχεία των περιφερειών από το 2015 έως το 2017 και συμπληρώθηκαν από επαγγελματικά εργαστήρια. Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της διαβούλευσης, η πόλη του Παρισιού, επεξεργάστηκε περισσότερες από 600 προτάσεις και θέματα δράσης. Οι έρευνες στο διαδίκτυο και οι πλατφόρμες συνεργασίας κατέστησαν δυνατή τη δοκιμή ιδεών από αυτά τα εργαστήρια.

9. Χωροταξικός σχεδιασμός και άλλα ρυθμιστικά μέσα

Η πόλη του Παρισιού χρησιμοποιεί το Σχέδιο Αστικού Σχεδιασμού και Βιώσιμης Ανάπτυξης (Projet d'aménagement et de développement durable, PADD) για την προώθηση των πράσινων διαδρόμων. Το PADD ρυθμίζει τη χρήση γης σε σχέση με την προστασία του πρασίνου, συμπεριλαμβανομένης της ιδιόκτητης γης.

Οι αγροτικές μισθώσεις της Γαλλίας, με περιβαλλοντικές ρήτρες (le bail rural à clauses environnementales), αποσκοπούν στο να ευθυγραμμίσουν τη γεωργία και άλλες οικονομικές δραστηριότητες με οικολογικούς στόχους. Οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις και οι μέθοδοι παρακολούθησης καθορίζονται από την τοπική αρχή, που μισθώνει τη γη και βασίζονται στον Αγροτικό Κώδικα. Οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις μπορεί να καλύπτουν τις μεθόδους διαχείρισης λιβαδιών ή καλλιεργειών, τη χρήση εισροών στην αγροτική παραγωγή και την άρδευση, τη δημιουργία ή τη συντήρηση φρακτών, αλсуλλιών ή μικρών λιμνών, τη βιολογική γεωργία και την αγροδοασοκομία. Ως κίνητρο, οι μισθωτές μπορούν να λάβουν μια «περιβαλλοντική» αγροτική μίσθωση με χαμηλότερο κόστος από μια τυπική αγροτική μίσθωση. Η μείωση του ποσού του ενοικίου εξαρτάται από τις δεσμεύσεις, όσον αφορά στις γεωργικές πρακτικές, που υιοθετεί ο αγρότης.

Η Ευρωπαϊκή Μητρόπολη της Λιλ έχει συνάψει αγροτικές περιβαλλοντικές μισθώσεις με αγρότες, οι οποίες περιλαμβάνουν μέτρα που βοηθούν στην αντιμετώπιση προβλημάτων ποιότητας του αέρα, βιοποικιλότητας, προστασίας των υδάτινων πόρων, διαχείρισης επιφανειακών υδάτων και πλημμυρών και χρήσης φυτοφαρμάκων.

10. Φόροι, τέλη και δικαιώματα

Στη Γαλλία, τα έσοδα από τον εθνικό φόρο ανάπτυξης αποτελούν τη πηγή χρηματοδότησης για τη βιοποικιλότητα. Ενώ ο φόρος καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο, περιλαμβάνει ένα δημοτικό (ή διαδημοτικό) ποσοστό. Ο φορολογικός συντελεστής καθορίζεται από τα δημοτικά και νομαρχιακά συμβούλια, εντός καθορισμένων ορίων, σε εθνικό επίπεδο. Τα έσοδα από το τμήμα του φόρου προορίζονται για τη χρηματοδότηση, μεταξύ άλλων, της προστασίας περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών.

Ο φόρος διαχείρισης υδάτινου περιβάλλοντος και πρόληψης πλημμυρών της Γαλλίας παρέχει ένα άλλο παράδειγμα του τρόπου, με τον οποίο οι ΟΤΑ μπορούν να αξιοποιήσουν τους φόρους για να χρηματοδοτήσουν τη βιοποικιλότητα. Σύμφωνα με τη γαλλική νομοθεσία, οι Δήμοι, που ασκούν την αρμοδιότητα για τη διαχείριση υδάτινων πόρων και την πρόληψη των πλημμυρών, μπορούν να θεσπίσουν και να εισπράξουν φόρο για τη χρηματοδότηση της διαχείρισης αυτής. Το εισόδημα από τον φόρο πρέπει να ισοσκελίζεται με το εκτιμώμενο ετήσιο ποσό των λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών, για τη διαχείριση υδάτινων πόρων και την πρόληψη πλημμυρών.

11. Επιδοτήσεις και Επιχορηγήσεις

Η Περιφέρεια του Ile de France, «άνοιξε», το 2000, πρόσκληση για έργα που συμβάλλουν στη διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στα ακόλουθα τέσσερα θέματα:

- οικολογική συνδεσιμότητα
- άγριοι επικοινωνιστές
- νυχτερινή πανίδα
- υγεία και βιοποικιλότητα.

Η πρόσκληση καλύπτει έως και το 70% του ποσού των επενδυτικών δαπανών (με ανώτατο όριο τα 200.000 ευρώ) και το 50% των λειτουργικών δαπανών (ανώτατο όριο στα 20.000 ευρώ).

Η Περιφέρεια της Haut de France στοχεύει στην προώθηση της γνώσης και της ευαισθητοποίησης για τη βιοποικιλότητα, μέσω της Génération+ Biodiv, η οποία παρέχει έως και το 90% της

χρηματοδότησης δραστηριοτήτων που διεξάγονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα, που συμβάλλουν σε δύο στόχους:

- i) υποστήριξη της βιοποικιλότητας επιτόπου και στις γύρω περιοχές και βελτίωση της γνώσης της φυσικής κληρονομιάς, για τα σχολεία και την επιστημονική κοινότητα και
- ii) ανάπτυξη της οικολογικής «αγωγής του πολίτη» μεταξύ των μαθητών του γυμνασίου και της εκπαιδευτικής κοινότητας.

12. Πληρωμές για υπηρεσίες οικοσυστήματος (PES)

Η Eau de Paris (δημόσια εταιρεία, η οποία συλλέγει, μεταφέρει, επεξεργάζεται και διανέμει κατά μέσο όρο 483.000 m³ πόσιμο νερό την ημέρα σε 3 εκατομμύρια χρήστες) δημιούργησε ένα πρόγραμμα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της γεωργίας στις λεκάνες απορροής. Το πρόγραμμα υποστηρίζει τους αγρότες ώστε να υιοθετήσουν βιώσιμα γεωργικά συστήματα, για παράδειγμα, περιορίζοντας τη χρήση εισροών, όπως τα λιπάσματα και παράλληλα προωθεί την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας και των λιβαδιών. Το 2018 πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με αγρότες, εταίρους και τεχνικούς εμπειρογνώμονες. Το πρόγραμμα που αποφασίστηκε περιλαμβάνει τέσσερα μέτρα:

- νερό και καλλιέργειες
- νερό και ζωικό κεφάλαιο
- νερό και βιολογικά προϊόντα
- νερό και ευαίσθητες περιοχές.

Καθένα από τα μέτρα αυτά συνδέεται με ένα σύνολο δεσμεύσεων, για τη σχετική προσαρμογή των γεωργικών πρακτικών, που αντιστοιχούν σε ένα ποσό επιδότησης για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

13. Αντισταθμίσεις βιοποικιλότητας

Στη Γαλλία, η προγραμματισμένη ή προβλεπόμενη ζημιά στη βιοποικιλότητα, από ένα έργο ή την εφαρμογή ενός σχεδίου, προγράμματος ή άλλου σχεδιασμού, πρέπει να αποζημιωθεί, τηρώντας την αρχή του περιβαλλοντικού ισοζυγίου. Τα μέτρα αντιστάθμισης θα πρέπει να στοχεύουν στην επίτευξη μηδενικής καθαρής απώλειας ή ακόμη και καθαρού κέρδους της βιοποικιλότητας. Ενδέχεται να ζητηθεί από τους ΟΤΑ να παράσχουν αντιστάθμιση βιοποικιλότητας, όταν αναπτύσσουν έργα ή σχέδια που απαιτούν εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί επίσης οι ΟΤΑ να διαδραματίσουν ρόλο στον εντοπισμό και την παροχή κατάλληλης γης για την επίτευξη αντισταθμίσεων της βιοποικιλότητας. Ο Δήμος του Παρισιού, για παράδειγμα, συνεργάζεται με το CDC Biodiversité για τον εντοπισμό ευκαιριών για δημιουργία έργων αντιστάθμισης βιοποικιλότητας, προκειμένου να προωθηθεί η οικολογική συνδεσιμότητα και οι μεγάλες συνεχόμενες περιοχές ενδιαιτημάτων, όπως κατά μήκος του Σηκουάνα ή των σιδηροδρομικών γραμμών.

14. Πληροφορίες και άλλα μέσα

Ορισμένες Περιφέρειες (Βρετάνη, Νορμανδία και Pays de la Loire) έχουν υποστηρίξει την ανάπτυξη ενός οικολογικού σήματος για την προστασία των φρακτών των βοσκοτόπων. Το Bocage έχει σημαντική αξία για τη βιοποικιλότητα και την κληρονομιά του φυσικού τοπίου.

Περισσότεροι από 1.400 Δήμοι και διαδημοτικές συνεργασίες αναπτύσσουν δημοτικούς χάρτες βιοποικιλότητας, οι οποίοι παρέχουν έναν κατάλογο των οικοσυστημάτων και των ειδών που υπάρχουν στην επικράτειά τους. Οι προσπάθειες για την απογραφή της βιοποικιλότητας, σε τοπικό επίπεδο, υποστηρίζονται από το Γαλλικό Γραφείο Βιοποικιλότητας, το οποίο έχει χρηματοδοτήσει περισσότερα από 150 έργα μέχρι σήμερα.

Για περισσότερα: <https://cdn.paris.fr/paris/2021/02/17/fbb551749cd3dabdf2b730d5f4097629.pdf>, www.laregion.fr/SrB-Occitanie

ΣΤ 2. ΣΚΩΤΙΑ

ΤΟΠΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

Οι Σκωτσέζικοι ΟΤΑ διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην εκπλήρωση των εθνικών και διεθνών δεσμεύσεων για τη βιοποικιλότητα. Εξειδικεύοντας τη Διακήρυξη του Εδιμβούργου, παρακάτω παρουσιάζονται καλές πρακτικές, σε δεκατέσσερα διαφορετικά πεδία, που ως στόχο έχουν την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας στις τοπικές στρατηγικές και πολιτικές προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας.

1. Στρατηγικά σχέδια της Τ.Α. για την ενεργό προστασία της βιοποικιλότητας στη Σκωτία

Το σχέδιο δράσης για τη βιοποικιλότητα του Εδιμβούργου, για το 2019-2021, αποτελεί την πέμπτη, από το 2000, έκδοση σχεδίου δράσης για όλη την πόλη. Προωθεί τη συμμετοχή και τη συνεργασία της κοινότητας με εκπροσωπούμενες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων του Δημοτικού και Περιφερειακού Συμβουλίου, των κυβερνητικών υπηρεσιών, των εθνικών και τοπικών περιβαλλοντικών και κοινωνικών οργανώσεων, ΜΚΟ και ενεργών πολιτών. Το σχέδιο διαρθρώνεται σε τέσσερις πρωταρχικούς στόχους. Οι δράσεις για την εξειδίκευση των στόχων αυτών οργανώνονται σε πέντε τομείς:

- πράσινα δίκτυα
- μπλε δίκτυα
- γεωποικιλότητα
- δομημένο περιβάλλον
- είδη.

Το 1996, το Δημοτικό Συμβούλιο της Γλασκώβης δημιούργησε Ομάδα Διοίκησης Έργου για τη Βιοποικιλότητα, αποτελούμενη από στελέχη διαφόρων υπηρεσιών, εξωτερικούς συνεργάτες και ενδιαφερόμενες ομάδες, προκειμένου να προετοιμάσει Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Τοπική Βιοποικιλότητα (ΕΣΤΒ). Το σχέδιο αυτό ξεκίνησε αρχικά τον Σεπτέμβριο του 2001 και έκτοτε έχουν εγκριθεί πρόσθετα σχέδια οικοτόπων και ειδών. Το ΕΣΤΒ αναπτύχθηκε για να υποστηρίξει και να

εξειδικεύσει τις Σκωτσέζικες Στρατηγικές Βιοποικιλότητας. Νέες δράσεις και έργα ανανεώνουν και επικαιροποιούν το ΕΣΤΒ, κάθε 3 έως 5 χρόνια.

2. Καθορισμός σαφών και συγκεκριμένων τοπικών στόχων βιοποικιλότητας

Στην περίπτωση της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα της Σκωτίας, οι μόνοι ποσοτικοί στόχοι είναι αυτοί για τις προστατευόμενες περιοχές. Τα υπόλοιπα μέτρα και δράσεις είναι κυρίως ποιοτικά, χρησιμοποιώντας ορολογία, όπως «προώθηση μιας προσέγγισης οικοσυστήματος» ή «αποκατάσταση και επέκταση φυσικών οικοτόπων».

Παρόλα αυτά, στο Scotland's Biodiversity, έναν χάρτη διαδρομών, οι ποσοτικοί στόχοι περιλαμβάνουν την αποκατάσταση του 15% των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, τη δημιουργία, ετησίως, 3.000 έως 5.000 εκταρίων νέων δασικών εκτάσεων και την ανάπτυξη, σε 29.500 km², ενός κοινοτικού έργου για παρόχθιες περιοχές της Βόρειας Σκωτίας.

3. Αποσαφήνιση ρόλων και ευθυνών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης

Οι στρατηγικές της Σκωτίας για τη βιοποικιλότητα και το Πρόγραμμα Βιοποικιλότητας της Σκωτίας δίνουν σαφή προτεραιότητα στην ενσωμάτωση της προστασίας της βιοποικιλότητας σε πολιτικές και δράσεις κυβερνήσεων, δημοσίων φορέων και επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα, απαιτείται από τους ΟΤΑ να προετοιμάσουν περιφερειακές χωροταξικές στρατηγικές, π.χ. στρατηγικές ανοιχτού χώρου, οι οποίες δημιουργούν συνέργειες μεταξύ των στόχων αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, της προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και του χωρικού σχεδιασμού. Όλοι οι δημόσιοι φορείς στη Σκωτία έχουν καθήκον να υποβάλλουν τριετή έκθεση, το «Καθήκον για τη Βιοποικιλότητα», στο Κοινοβούλιο της Σκωτίας, σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο συμβάλλουν στη Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα της Σκωτίας.

4. Ενσωμάτωση δράσης για τη βιοποικιλότητα και το κλίμα

Στη Σκωτία, μια συγκεκριμένη δράση, που συμπεριλαμβάνεται στο Σχέδιο Δράσης Έκτακτης Ανάγκης για το Κλίμα της Γλασκώβης, είναι η δημιουργία νέων Τοπικών Φυσικών Καταφυγίων, που θα συμβάλουν στον μετριασμό του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας, υποστηρίζοντας παράλληλα τη βιοποικιλότητα. Το Τοπικό Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα αποτελεί κεντρικό πυλώνα του Σχεδίου Δράσης Έκτακτης Ανάγκης για το Κλίμα.

Το Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα των Argyll and Bute, αξιολογεί τις ενέργειες σε σχέση με ένα σύνολο τεσσάρων αξόνων, ένας εκ των οποίων είναι η διαχείριση της διατήρησης και προστασίας της βιοποικιλότητας, η οποία περιλαμβάνει περιβαλλοντικές δραστηριότητες για τη διαχείριση της κλιματικής αλλαγής.

Ένα άλλο παράδειγμα ενσωμάτωσης της πολιτικής για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας είναι το γενικό σχέδιο της Metropolitan Glasgow Strategic Drainage Partnership, που ως στόχο έχει τη «βελτίωση των οικοτόπων», αναγνωρίζοντας ότι οι λύσεις που βασίζονται στη φύση αποτελούν σημαντικό συμπλήρωμα στις παραδοσιακές προσεγγίσεις της «γκρίζας» υποδομής.

5. Ενσωμάτωση της βιοποικιλότητας στην αστική, αγροτική και περιφερειακή ανάπτυξη

Το Συμβούλιο Midlothian, ενέκρινε, το 2017, το Σχέδιο Τοπικής Ανάπτυξης Midlothian, το οποίο ενσωματώνει πολιτικές για την προστασία και την προώθηση του φυσικού περιβάλλοντος. Αυτό είναι σύμφωνο με το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Νοτιοανατολικής Σκωτίας, του 2013, το οποίο ενσωματώνει επίσης τη βιοποικιλότητα.

Η πόλη της Γλασκώβης, επικαιροποιεί τη στρατηγική της για τον ανοιχτό χώρο με το σχέδιο δράσης για τη βιοποικιλότητα. Πολλοί από τους ανοιχτούς χώρους, που προστατεύονται από το Σχέδιο Ανάπτυξης της Πόλης, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών/ημιφυσικών χώρων πρασίνου και των

πράσινων διαδρόμων, αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα της αξίας διατήρησης της φύσης, όπως για παράδειγμα τα Τοπικά Φυσικά Καταφύγια (LNRs), ή οι Τοποθεσίες Ενδιαφέροντος για τη Διατήρηση της Φύσης (SINCS).

6. Ευθυγράμμιση του προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α. με τους στόχους διατήρησης και προστασίας της βιοποικιλότητας

Το 2020, η Αρχή του Εθνικού Πάρκου Cairngorms (CNPA) και το Cairngorms Trust ανακοίνωσαν τη δημιουργία ενός ταμείου για τη στήριξη ΟΤΑ και τοπικών επιχειρήσεων, ώστε να ανακάμψουν από τις επιπτώσεις της πανδημίας του COVID-19. Το πρώτο κριτήριο χρηματοδότησης από το ταμείο είναι ότι τα έργα θα έχουν θετικές επιπτώσεις στο κλίμα και τη βιοποικιλότητα. Με βάση την επιτυχή λειτουργία, ανακοινώθηκε πρόσθετη χρηματοδότηση 300.000 GBP το 2021, η οποία προϋποθέτει θετικά οφέλη για το περιβάλλον και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Έχει παρατηρηθεί ότι, αν και τα τοπικά ταμεία μπορεί να έχουν περιορισμένες δυνατότητες σε σύγκριση με τα εθνικά κονδύλια, μπορούν να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένες τοπικές προκλήσεις, να παρέχουν στοχευμένη υποστήριξη σε μεμονωμένες επιχειρήσεις και να διευκολύνουν τις τοπικές συνεργασίες.

7. Ενίσχυση θεσμών και συνεργασιών

Στη Σκωτία, «αξιωματικοί βιοποικιλότητας» συντονίζονται με τις υπηρεσίες των ΟΤΑ. Για παράδειγμα, στο Perth και το Kinross, ο υπεύθυνος βιοποικιλότητας συμβουλεύει υπηρεσίες του Δήμου για το πώς να προστατευτεί και να ενισχυθεί η άγρια ζωή σε κτίρια, ιδιοκτησίες, στέγαση, εκπαίδευση, κοινόχρηστους χώρους πρασίνου και για τη διαχείριση της ανάπτυξης. Ο «αξιωματικός βιοποικιλότητας» ελέγχει επίσης τις εφαρμογές σχεδιασμού για τυχόν πιθανές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα.

Η Γλασκώβη και το Clyde Valley Green Network Partnership (GCVGNP) συντονίζουν οκτώ τοπικές αρχές στην ευρύτερη περιοχή της Γλασκώβης και της κοιλάδας Clyde, καθώς και αρκετούς εθνικούς και τοπικούς ή περιφερειακούς φορείς, που καλύπτουν διάφορους τομείς πολιτικής, όπως το Scottish Forestry, τη Scottish Environment Protection Agency, τη Scottish Enterprise, τη Scottish Natural Heritage, τη National Health Service Scotland και το Glasgow Center for Population Health.

8. Δέσμευση των ενδιαφερομένων και συμμετοχικός σχεδιασμός

Η Dee Catchment Partnership ιδρύθηκε το 2006, με στόχο την αποκατάσταση των οικοτόπων και της ποιότητας του υδάτινων αποθεμάτων στη λεκάνη απορροής του ποταμού Dee. Με σκοπό να συγκεραστούν τα συμφέροντα όλων όσων εμπλέκονται στον ποταμό Dee. Στην εταιρεία συμμετέχουν αρχές (π.χ. Δημοτικό Συμβούλιο του Αμπερντίν), ερευνητικά ιδρύματα (π.χ. Ινστιτούτο James Hutton) και ομάδες συμφερόντων (π.χ. National Farmers Union), καθώς και διαχειριστές γης και μεμονωμένους ιδιοκτήτες. Η σύμπραξη αναπτύσσει σχέδια διαχείρισης της λεκάνης απορροής, εκτελεί έργα, όπως η αποκατάσταση του Easter Beltie, ή διεξάγει έρευνες και αναλαμβάνει την παρακολούθηση, ενημέρωση και εκπαίδευση για τις τοπικές κοινωνίες.

9. Χωροταξικός σχεδιασμός και άλλα ρυθμιστικά μέσα

Το Συμβούλιο του Perth και του Kinross λαμβάνει υπόψη το Σχέδιο Δράσης για την Τοπική Βιοποικιλότητα του Tayside κατά τον δεσμευτικό αναπτυξιακό του έλεγχο. Πιο συγκεκριμένα, οι αναπτυξιακές προτάσεις, που έχουν επιζήμιες επιπτώσεις δεν υποστηρίζονται, εκτός εάν παρέχουν σαφή στοιχεία ότι οι οικολογικές επιπτώσεις μπορούν να αποφευχθούν ή να μετριαστούν ικανοποιητικά.

10. Φόροι, Τέλη και Δικαιώματα

Το νομοσχέδιο προγραμματισμού της Σκωτίας, από το 2019, πρότεινε νέους κανονισμούς εισφοράς υποδομής, με στόχο να δοθεί το δικαίωμα στις τοπικές αρχές να αναζητούν πόρους από τη χορήγηση πολεοδομικών αδειών, που θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση ή τη

συμβολή στη χρηματοδότηση έργων υποδομής. Ο ορισμός της «υποδομής» περιλαμβάνει την «πράσινη και μπλε» υποδομή, που ορίζονται ως «χαρακτηριστικά του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και παρέχουν σειρά από περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη».

11. Επιδοτήσεις και Επιχορηγήσεις

Το Loch Lomond και το Εθνικό Πάρκο The Trossachs υποστήριξαν κοινότητες, μέσω του προγράμματος επιχορήγησης του Εθνικού Πάρκου, για την ενίσχυση της τοπικής βιοποικιλότητας. Έχουν συσταθεί ορισμένοι εθνικοί πόροι για την υποστήριξη της τοπικής δράσης για τη βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Πρόκλησης Βιοποικιλότητας, του Ταμείου Δράσης Peatland, του Ταμείου Επενδύσεων Πράσινων Υποδομών και του Ταμείου Γεωργίας και Περιβάλλοντος.

12. Πληρωμές για υπηρεσίες οικοσυστήματος

Στη Σκωτία, οι αντισταθμιστικές πληρωμές για υπηρεσίες οικοσυστήματος διευκολύνονται από τον κώδικα άνθρακα Woodland του Ηνωμένου Βασιλείου και τον κώδικα UK Peatland. Αυτοί οι κώδικες παρέχουν ένα πρότυπο, βάσει του οποίου, μπορούν να αξιολογηθούν εθελοντικά έργα, προκειμένου να παρέχεται διασφάλιση ποιότητας.

13. Αντισταθμίσεις βιοποικιλότητας

Στα σύνορα της Σκωτίας, μία από τις 32 δημοτικές περιοχές, αποτελεί παράδειγμα ΟΤΑ που έχει δημιουργήσει το δικό της αντισταθμιστικό σύστημα βιοποικιλότητας. Το εθνικό και τοπικό πλαίσιο σχεδιασμού υποστηρίζει την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και παράλληλα επιδιώκει την προστασία της βιοποικιλότητας. Για να βοηθήσει στην εξισορρόπηση αυτών των οικονομικών και περιβαλλοντικών στόχων, το Συμβούλιο Συνόρων της Σκωτίας, μαζί με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, ανέπτυξε ένα αντισταθμιστικό πρόγραμμα βιοποικιλότητας. Δύο έργα (Central Southern Uplands και Lammermuirs), που χρηματοδοτήθηκαν από αντισταθμίσεις βιοποικιλότητας, έθεσαν συνολικά περισσότερα από 30.000 εκτάρια υπό διαχείριση, για τους μαυροπετεινούς. Το σύστημα αντιστάθμισης συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα της Σκωτίας και της στρατηγικής για τα σύνορα της Σκωτίας.

14. Πληροφορίες και άλλα μέσα

Το Συμβούλιο Midlothian υιοθέτησε, το 2020, τον Σχεδιασμό για τη Διατήρηση της Φύσης, για να βοηθήσει στον προσδιορισμό των προβλημάτων σχετικά με τη βιοποικιλότητα. Παρόμοιες οδηγίες έχουν αναπτυχθεί και από άλλους ΟΤΑ για την υποστήριξη της εφαρμογής του τοπικού τους σχεδίου ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των Aberdeenshire, Γλασκώβης, Argyll and Bute. Επιπλέον, αρκετοί ΟΤΑ παρέχουν συμβουλές στους πολίτες για το πώς μπορούν να αυξήσουν τη βιοποικιλότητα στους κήπους τους (π.χ. Argyll και Bute) και συμμετέχουν σε ευρύτερες δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης, όπως η διοργάνωση εκδηλώσεων βιοποικιλότητας, η παροχή ξεναγήσεων (Fife Coast and Countryside Trust), η δημοσίευση εκπαιδευτικών πόρων στο διαδίκτυο (Loch Lomond and The Trossachs) και η ανάπτυξη ενός οδηγού διδασκαλίας βιοποικιλότητας, για να βοηθήσει στην ενσωμάτωση της βιοποικιλότητας στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών, π.χ. East Lothian Council.

Για περισσότερα: <https://www.edinburgh.gov.uk/downloads/file/26216/edinburgh-biodiversity-action-plan-2019-2021>

Z. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Z 1. ΓΙΕΝΣΕΠΙΝΓΚ, ΣΟΥΗΔΙΑ

ΒΡΑΒΕΙΟ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΗΣ ΠΟΛΗΣ 2021

Η πόλη που απέσπασε το Βραβείο Προσβάσιμης Πόλης 2021 είναι το Γιένσεπινγκ, στη Σουηδία. Το Γιένσεπινγκ βρίσκεται στο νότιο άκρο της λίμνης Vättern, ανάμεσα στις μεγαλύτερες πόλεις της Στοκχόλμης, του Γκέτεμποργκ και του Μάλμε.

Μία συλλογική προσέγγιση από τους πολίτες

Η πόλη ενθαρρύνει τη συμμετοχή εκπροσώπων ατόμων με αναπηρία στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και συνεργάζεται με τους πολίτες για την κατανόηση των αναγκών των 140.000 κατοίκων της. Το Funktionsrådet Jönköping είναι μια ομάδα 18 οργανώσεων, που εκπροσωπούν άτομα με αναπηρία. Τέσσερις φορές ετησίως πραγματοποιεί συναντήσεις με εκπροσώπους του Δήμου, οι οποίοι διεξάγουν επίσης τακτικές συναντήσεις με ενώσεις ηλικιωμένων πολιτών. Η ημερήσια διάταξη των συναντήσεων καθορίζεται από τις οργανώσεις.

Το Γιένσεπινγκ εξασφαλίζει τη συμμετοχή οργανώσεων ατόμων με αναπηρία, στις διαδικασίες σχεδιασμού και υλοποίησης κατασκευαστικών έργων. Δίνει μεγάλη βαρύτητα στην προσβασιμότητα όσον αφορά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Ένα από τα πλέον εντυπωσιακά προσβάσιμα κτίρια της πόλης είναι το Μέγαρο Μουσικής Spira, με θέα στη λίμνη Vättern. Το Spira διαθέτει απτικούς χάρτες και πινακίδες σήμανσης, ηχητικές περιγραφές, διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα και πλήρη προσβασιμότητα για αναπηρικά αμαξίδια.

Στο Γιένσεπινγκ έχει ξεκινήσει μάλιστα και η λειτουργία μιας προσβάσιμης κινητής βιβλιοθήκης, με τη διοργάνωση κατ' οίκον επισκέψεων, σε άτομα που δεν μπορούν να μεταβούν στη βιβλιοθήκη, μόνα τους.

Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον

Όπως στο δομημένο περιβάλλον του, το Γιένσεπινγκ κατέστησε και το μοναδικό φυσικό του περιβάλλον, ακόμη πιο προσβάσιμο. Ο Δήμος έχει βελτιώσει την προσβασιμότητα των διαδρόμων γύρω από τη λίμνη Rocksjön και προσφέρει τη χρήση ηχητικού οδηγού για τους επισκέπτες. Στους προσβάσιμους χώρους, εντός της πόλης, συγκαταλέγονται κήποι, πάρκα και παιδικές χαρές. Οι δύο μεγαλύτερες παιδικές χαρές είναι πλήρως προσβάσιμες, ενώ άλλες 120 έχουν βελτιωθεί. Ο προσβάσιμος χαρακτήρας των πεζοδρομίων, των διαβάσεων και των δημόσιων τουαλετών συμβάλλει στην εξασφάλιση της χρήσης αυτών των χώρων από όλους τους πολίτες.

Προσβάσιμες δραστηριότητες και εγκαταστάσεις

Το Γιένσεπινγκ έχει δημιουργήσει την κάρτα Plusrolare, η οποία δίνει τη δυνατότητα σε άτομα με αναπηρία να συνοδεύονται σε διάφορες δραστηριότητες δωρεάν. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη συμμετοχή σε δραστηριότητες αναψυχής, που διοργανώνονται από τον Δήμο, καθώς και για την παρακολούθηση πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων. Ο Δήμος έχει συνεργαστεί με το Funktionsrätt Jönköping για την καταγραφή των καταστημάτων και των εστιατορίων της πόλης και

έχει αναρτήσει στον ιστότοπό της χάρτη προσβάσιμων εγκαταστάσεων.

Ευαισθητοποίηση

Το 2017 η πόλη φιλοξένησε το Σουηδικό Φόρουμ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, το οποίο περιελάμβανε συναντήσεις σχετικά με τις αναπηρίες. Διοργανώνει έναν ετήσιο «περίπατο προσβασιμότητας» και έχει δημιουργήσει μάλιστα ακόμη και το δικό της βραβείο προσβασιμότητας για τοπικές επιχειρήσεις, στο πλαίσιο της εκστρατείας Jönköping för Alla (Γιένσεπινγκ για όλους). Πρωτοβουλίες αυτού του είδους διασφαλίζουν ότι ο Δήμος, ο επιχειρηματικός κόσμος και η κοινωνία των πολιτών συνεργάζονται για την υλοποίηση του οράματος της πόλης. Το Γιένσεπινγκ προέκρινε ότι έπρεπε να γίνει πιο προσβάσιμο. Πρόκειται για μια πόλη που προσαρμόζεται στους πολίτες της και όχι το αντίστροφο.

Για περισσότερα: <https://www.jonkoping.se/>

Ζ 2. ΓΚΝΤΙΝΙΑ, ΠΟΛΩΝΙΑ

ΓΚΝΤΙΝΙΑ ΧΩΡΙΣ ΕΜΠΟΔΙΑ

Η Γκντίνια είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη στις ακτές της Βαλτικής Θάλασσας της Πολωνίας, με πληθυσμό 250.000 κατοίκων. Η πόλη αναπτύχθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα, μετά την κατασκευή του λιμανιού της τη δεκαετία του 1920. Η πόλη εξακολουθεί να αποτελεί σήμερα κόμβο εμπορικών συναλλαγών και συχνή στάση για κρουαζιερόπλοια.

Το Πρόγραμμα «Γκντίνια χωρίς εμπόδια» μετρά 22 έτη

Από το 1999, ο εντεταλμένος δήμαρχος για τα άτομα με αναπηρία είναι υπεύθυνος για τη δημιουργία ίσων ευκαιριών στην Γκντίνια. Το 2000, η πόλη θέσπισε το πρόγραμμα «Γκντίνια χωρίς Εμπόδια», το οποίο περιελάμβανε την εφαρμογή ολοκληρωμένων μέτρων προσβασιμότητας.

Νομικά πρότυπα

Με την πάροδο του χρόνου, η πόλη έχει δημιουργήσει το θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση της δέσμευσης αυτής. Το 2013 θέσπισε πρότυπα για τον καθολικό σχεδιασμό των δημόσιων χώρων. Αυτό σημαίνει ότι οι εν λόγω χώροι πρέπει να είναι προσβάσιμοι σε όλους, ανεξαρτήτως ηλικίας ή αναπηρίας. Από το 2014, ένας εμπειρογνώμονας σε θέματα προσβασιμότητας παρέχει αναλύσεις και συμβουλές, σχετικά με τον καθολικό σχεδιασμό. Ο εμπειρογνώμονας εξετάζει όλα τα έργα, που χρηματοδοτούνται από την πόλη, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων για την κατασκευή ή την ανακαίνιση δημόσιων κτιρίων και συνδράμει στον έλεγχο των δημόσιων εγκαταστάσεων. Η πόλη διαθέτει επίσης συμβούλιο «κοινής ωφελείας», το οποίο αποτελείται από μέλη μη κυβερνητικών οργανώσεων. Το συμβούλιο αυτό διαδραματίζει ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση πολιτικής, εκπροσωπώντας τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία. Έχουν συγκροτηθεί ειδικά συμβούλια για ηλικιωμένους και παιδιά με αναπηρία.

Διευκόλυνση της κυκλοφορίας για όλους

Η Γκντίνια εργάζεται σκληρά για να είναι μια πόλη χωρίς αποκλεισμούς. Διαθέτει ένα σημείο εξυπηρέτησης στη νοηματική γλώσσα για άτομα με προβλήματα ακοής και έχει συνεργαστεί στενά με την Ένωση Τυφλών Πολωνίας, προκειμένου να κατανοήσει τις ανάγκες των πολιτών με προβλήματα όρασης. Το αποτέλεσμα των προσπαθειών της ήταν η θέσπιση διαφόρων μέτρων για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται απτικοί χάρτες σε δημόσιους χώρους και πληροφορίες σε γραφή Braille σε κουπαστές κλιμακοστασίων. Το δημοτικό συμβούλιο έχει εξοπλίσει ολόκληρο το δίκτυο λεωφορείων με προσβάσιμα λεωφορεία, που διαθέτουν χαμηλό ανάβαθρο και τρόλεϊ.

Οι στάσεις λεωφορείων διαθέτουν ανάγλυφο οδόστρωμα και οι πίνακες πληροφοριών παρέχουν στους επιβάτες ηχητικές πληροφορίες. Η πόλη έχει θέσει επίσης σε λειτουργία μια υπηρεσία

μεταφοράς από πόρτα σε πόρτα, για την υποστήριξη ατόμων, τα οποία εξακολουθούν να μην μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις δημόσιες συγκοινωνίες.

Προσβάσιμες εγκαταστάσεις αθλητισμού και αναψυχής

Σε πολλές παραλίες της Γκντίνια υπάρχουν ξύλινες ράμπες, που παρέχουν εύκολη πρόσβαση σε χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων. Το δημοτικό συμβούλιο έλεγξε τις παραλίες της πόλης το 2019 και κατόπιν κατέθεσε προτάσεις περαιτέρω βελτίωσης της προσβασιμότητάς τους. Οι ναυαγοσώστες εκπαιδεύονται, σε ετήσια βάση, για την υποστήριξη ατόμων με αναπηρία. Το δημοτικό συμβούλιο διασφαλίζει ότι οι εκδηλώσεις πολιτισμού, αναψυχής και αθλητισμού είναι προσβάσιμες και, όπου είναι δυνατόν, δωρεάν για τα άτομα με αναπηρία.

Τα μαθήματα χορού με αναπηρικό αμαξίδιο αποτελούν μία από τις δωρεάν εκδηλώσεις που διοργανώνει ο Δήμος. Το 2019 η πόλη εγκαινίασε το Central Park, το οποίο διαθέτει υπαίθριο γυμναστήριο με εξοπλισμό ειδικά σχεδιασμένο για άτομα με αναπηρία και ηλικιωμένους. Διαθέτει επίσης κήπο με αισθητηριακές δυνατότητες (sensory garden), ενώ σύντομα θα περιλαμβάνει επίσης παιδική χαρά ειδικά προσαρμοσμένη για παιδιά με αναπηρία. Η πόλη σχεδιάζει να κατασκευάσει μια πισίνα, η οποία θα αποτελεί «ησυχαστήριο» για άτομα με παθήσεις, όπως ο αυτισμός. Το πρόγραμμα «Ο Κόσμος του Παιδιού» προσφέρει επίσης δραστηριότητες για παιδιά με αυτισμό. Συμπληρωματικά των πρωτοβουλιών της, η Γκντίνια επιβραβεύει τοπικά έργα, μέσω του διαγωνισμού «Γκντίνια χωρίς εμπόδια».

Για περισσότερα: <https://www.gdynia.pl/>

Ζ 3. ΜΠΡΕΜΕΡΧΑΒΕΝ, ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Το Μπρεμερχάβεν, με πληθυσμό 113.000 κατοίκους, είναι η πλέον πυκνοκατοικημένη πόλη της Γερμανίας στις ακτές της Βόρειας Θάλασσας. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια της Ευρώπης και περισσότερο γνωστό ως εμπορικός κόμβος. Η πόλη κατέχει επίσης ηγετική θέση στην επιστημονική έρευνα και τις νέες τεχνολογίες. Παράλληλα, είναι πρωτοπόρος στον τομέα της προσβασιμότητας, χάρη στη χρήση καινοτόμων προσεγγίσεων για την ανάπτυξη μιας πόλης χωρίς εμπόδια.

Ανεξάρτητη συμβουλευτική επιτροπή

Το δημοτικό συμβούλιο του Μπρεμερχάβεν ξεκίνησε τις παρεμβάσεις του, για τη δημιουργία μιας πόλης για όλους, το 2009, με την κατάρτιση ενός δημοτικού σχεδίου συμμετοχής. Το σχέδιο αυτό περιελάμβανε κανονισμούς σχετικά με τον προσβάσιμο σχεδιασμό δημόσιων κτιρίων, μεταφορών, πράσινων χώρων και αθλητικών εγκαταστάσεων.

Το 2015, συγκρότησε μια μη κυβερνητική συμβουλευτική επιτροπή ένταξης, αποτελούμενη από ενώσεις εκπροσώπησης ατόμων με αναπηρία. Η επιτροπή συμμετέχει στην κατάρτιση του θεσμικού πλαισίου και στην επικαιροποίηση του δημοτικού σχεδίου συμμετοχής. Ο διαμεσολαβητής για θέματα αναπηρίας, που εδρεύει στην Υπηρεσία για τα άτομα με αναπηρία, αποτελεί μόνιμο σημείο επαφής για θέματα σχετικά με την προσβασιμότητα.

Προσβάσιμα τρένα, λεωφορεία και πλοία

Το ανάγλυφο οδόστρωμα στην πόλη βοηθά τα άτομα με προβλήματα όρασης, ενώ τα εξομαλυμένα πεζοδρόμια παρέχουν μια ασφαλή επιφάνεια για αναπηρικά αμαξίδια, περιπατητήρες, παιδικά καροτσάκια και ποδήλατα. Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Βρέμης, το δημοτικό συμβούλιο αναπτύσσει, επί του παρόντος, μια εφαρμογή πλοήγησης, σε πραγματικό χρόνο, για χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου. Έχει δημιουργήσει επίσης απτική μακέτα του κέντρου της πόλης.

Ο πρώτος τουριστικός προορισμός της Γερμανίας χωρίς εμπόδια

Τα προσβάσιμα πλοία αποτελούν σημαντικό μέρος της αναπτυσσόμενης τουριστικής βιομηχανίας του Μπρεμερχάβεν. Η περιοχή Harbour Worlds φιλοξενεί πολλά προσβάσιμα αξιοθέατα, όπως το Γερμανικό Ναυτικό Μουσείο, ο ζωολογικός κήπος του Μπρεμερχάβεν, το μουσείο Klimahaus και το Γερμανικό Κέντρο Μετανάστευσης. Οι παραλίες του Μπρεμερχάβεν είναι εξοπλισμένες με προσβάσιμες ράμπες και «σαλόνια μονίππων». Αυτοί οι ειδικά σχεδιασμένοι «κλωβοί» είναι φιλικό προς τα αναπηρικά αμαξίδια και προσφέρουν ιδιωτικότητα και ασφάλεια. Το 2019, το Μπρεμερχάβεν πιστοποιήθηκε ως ο πρώτος τουριστικός προορισμός χωρίς εμπόδια, της Γερμανίας, από το Reisen für Alle.

Καινοτόμες προσεγγίσεις όσον αφορά στη στέγαση

Ένα άλλο μοναδικό επίτευγμα είναι το Spiralenhaus, μια πολυκατοικία της δεκαετίας του 1950 που ανακαινίστηκε με δημόσια χρηματοδότηση το 2017. Με τις εργασίες ανακαίνισης, τοποθετήθηκε μια προσβάσιμη σπειροειδής ράμπα, η οποία θεωρείται η πρώτη του είδους της στη Γερμανία. Οι χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων και άλλων μηχανισμών υποστήριξης της κινητικότητας μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη ράμπα για να έχουν πρόσβαση σε οποιονδήποτε όροφο του κτιρίου, συμπεριλαμβανομένων των διαμερισμάτων του τελευταίου ορόφου,

με θέα στην πόλη. Το Spiralenhaus διαθέτει επίσης προσβάσιμο κοινόχρηστο κήπο, ο οποίος συμβάλλει στην αύξηση των κοινωνικών επαφών και την αποφυγή της απομόνωσης. Οι ένοικοι του κτιρίου είναι άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένοι και πρόσφυγες.

Μια ολιστική προσέγγιση της προσβασιμότητας

Το Μπρεμερχάβεν εργάζεται επίσης σκληρά για την υποστήριξη πολιτών με μαθησιακές δυσκολίες, γνωστικές διαταραχές και άλλες μορφές αναπηρίας. Έχει ιδρύσει την Ακαδημία Ένταξης του Μπρεμερχάβεν, η οποία κατάρτιζει εκπαιδευτικούς για την παροχή εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, σε παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες. Ειδική κατάρτιση για τα άτομα με αναπηρία έχουν λάβει επίσης τα μέλη του προσωπικού της δημόσιας διοίκησης και της αστυνομίας.

Το δημοτικό συμβούλιο έχει τοποθετήσει εύληπτες πινακίδες σήμανσης σε ολόκληρη την πόλη και αποστέλλει εύληπτες προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις του. Ο ιστότοπός του παρέχει πληροφορίες και στη νοηματική. Ένα σύστημα αποστολής γραπτών μηνυμάτων SMS έκτακτης ανάγκης δίνει επίσης τη δυνατότητα στα άτομα με προβλήματα ακοής ή ομιλίας να επικοινωνούν με τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης μέσω γραπτού μηνύματος.

Για περισσότερα: <https://www.bremerhaven.de/en/>

Ζ 4. ΠΟΖΝΑΝ, ΠΟΛΩΝΙΑ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΛΕΟΝ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Το Πόζναν είναι η πέμπτη μεγαλύτερη πόλη της Πολωνίας, με πληθυσμό 578.900 κατοίκους. Ως ιστορική πρωτεύουσα του βοεβοδάτου Mazowieckie, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα οικονομικά και πολιτιστικά κέντρα της χώρας. Η πόλη έχει αποδείξει τη μακροπρόθεσμη δέσμευσή

της, όσον αφορά στην προσβασιμότητα.

Προστασία των πλέον ευάλωτων πολιτών

Το Πόζναν εντόπισε γρήγορα τις επιπτώσεις του COVID-19, στους πολίτες του. Η πόλη αναγνώρισε την ανάγκη παροχής πρόσθετης υποστήριξης σε συγκεκριμένες ομάδες, ιδίως σε ηλικιωμένους και άτομα με ειδική αναπηρία ή παθήσεις. Οι πολίτες αυτοί, αφενός διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από τον ιό, αφετέρου είναι πιθανότερο να απομονωθούν. Το Πόζναν διοργάνωσε μια εκστρατεία με την ονομασία «Seniorro Masks», μέσω της οποίας εθελοντές κατασκεύασαν και διένειμαν δωρεάν προστατευτικές μάσκες προσώπου σε ηλικιωμένους κατοίκους. Πολλοί από τους εθελοντές αυτούς ήταν και οι ίδιοι ηλικιωμένοι, που μπορούσαν να προσφέρουν τις δεξιότητές τους στη ραπτική. Υπό την έννοια αυτή, η πρωτοβουλία προώθησε την αλληλεγγύη σε μια συγκυρία εκτεταμένης απομόνωσης.

Μια άλλη πρωτοβουλία εθελοντών είναι η πρωτοβουλία «Shopping for Seniors». Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, οι εθελοντές ψωνίζουν για λογαριασμό ατόμων που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από τον ιό. Το «Shopping for Seniors» βοηθά ευάλωτους πολίτες να λαμβάνουν βασικά προϊόντα, όπως τρόφιμα, προϊόντα υγιεινής και φάρμακα, χωρίς να βγαίνουν από το σπίτι τους.

Υποδειγματική χρήση της τεχνολογίας

Το 2014, το Βραβείο Προσβάσιμης Πόλης τίμησε το Πόζναν για την ανάπτυξη μιας προσβάσιμης διαδικτυακής πύλης για τα άτομα με αναπηρία. Μετά την παρέλευση αρκετών ετών, το Πόζναν εξακολουθεί να κατέχει ηγετική θέση στην τεχνολογία των πληροφοριών (ΤΠ). Ελέγχει τακτικά την προσβασιμότητα του ιστοτόπου του, ο οποίος διαθέτει εύληπτο περιεχόμενο, καθώς και

περιεχόμενο στη νοηματική γλώσσα. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η πόλη χρησιμοποίησε εργαλεία ΤΠ για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες. Επιπλέον, δημοσίευε στον ιστότοπό της πληροφορίες σχετικά με τον ιό, καθώς και βίντεο στη νοηματική γλώσσα για άτομα με προβλήματα ακοής.

Το Πόζναν έθεσε επίσης σε λειτουργία μία δωρεάν τηλεφωνική γραμμή άμεσης βοήθειας για ηλικιωμένους κατοίκους, τη γραμμή Telefon Serdeczności (Τηλέφωνο εγκαρδιότητας). Για πολλούς, αυτή η τηλεφωνική γραμμή άμεσης βοήθειας τούς παρέχει τη δυνατότητα να συζητήσουν τους φόβους και τις δυσκολίες τους. Για κάποιους άλλους, πρόκειται απλώς για μια ευκαιρία να κάνουν μια φιλική κουβέντα με κάποιο άλλο άτομο, όταν αισθάνονται μοναξιά.

Ενσωμάτωση της προσβασιμότητας στη στρατηγική της πόλης

Η πόλη έχει υλοποιήσει ένα πρόγραμμα με τίτλο «Κατευθύνσεις και καθήκοντα της πόλης του Πόζναν για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία, κατά την περίοδο 2012-2020». Μέσω του προγράμματος αυτού, έχει αναπτύξει πρότυπα προσβασιμότητας, κανόνες για την υλοποίηση επενδύσεων και ελέγχους δημόσιων χώρων.

Η εντεταλμένη δήμαρχος για τα άτομα με αναπηρία έχει τη συνολική ευθύνη για το συγκεκριμένο πρόγραμμα, το οποίο υποστηρίζεται από τον συντονιστή προσβασιμότητας δημόσιων χώρων. Το Πόζναν εξασφαλίζει επίσης τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία, κατά τη διαδικασία ανάπτυξης όλων των στρατηγικών και των προτύπων του. Οι εκπρόσωποι των ατόμων με αναπηρία συμμετέχουν σε δύο βασικά συμβουλευτικά όργανα: στην επιτροπή διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών και στο δημοτικό κοινωνικό συμβούλιο για τα άτομα με αναπηρία.

Μία προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς

Το Πόζναν διακρίνεται για το έργο του στον τομέα του προσβάσιμου πολιτισμού. Στους κινηματογράφους, στα θέατρα και στις βιβλιοθήκες χρησιμοποιούνται ηχητικές περιγραφές, μεταφράσεις στη νοηματική γλώσσα και εναλλακτικό κείμενο. Η πόλη ενθαρρύνει επίσης δημιουργικές πρωτοβουλίες για άτομα με αναπηρία, όπως εργαστήρια κινηματογράφου και θεατρικές παραγωγές.

Για περισσότερα: <https://www.poznan.pl/>

Ζ 5. ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ, ΙΤΑΛΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Η Φλωρεντία, γνωστή ως το λίκνο της Αναγέννησης, είναι μια πόλη πλούσια σε πολιτιστική κληρονομιά. Το 1982 το ιστορικό κέντρο της ανακηρύχθηκε τόπος παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO. Ως εκ τούτου, η Φλωρεντία αποτελεί έναν από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς παγκοσμίως. Αυτό σημαίνει ότι η προσβασιμότητα είναι σημαντική, όχι μόνο για τους 368.000 κατοίκους της, αλλά και για τους 12 εκατομμύρια και πλέον τουρίστες, που επισκέπτονται την πόλη κάθε χρόνο.

Προσαρμοσμένα κτίρια και δημόσιοι χώροι

Στις σύγχρονες πόλεις μπορεί να είναι σχετικά απλό να εξασφαλιστεί η προσβασιμότητα των νεόδμητων αστικών υποδομών. Ωστόσο, είναι πιο δύσκολο να προσαρμοστούν υφιστάμενα αστικά περιβάλλοντα, ιδίως σε ιστορικές πόλεις με αρχαία μνημειώδη κτίρια και στενούς, λιθόστρωτους δρόμους. Παρά τις εν λόγω προκλήσεις, η Φλωρεντία σημείωσε εξαιρετική πρόοδο. Η πρόοδος αυτή επιτεύχθηκε χάρη στην εφαρμογή ενός φιλόδοξου σχεδίου προσαρμογής για κτίρια και δημόσιους χώρους, το οποίο επικαιροποιείται σε ετήσια βάση.

Το σχέδιο καλύπτει διάφορες πτυχές, οι οποίες εκτείνονται από δρόμους, πεζοδρόμια και χώρους στάθμευσης, έως κήπους, αθλητικές εγκαταστάσεις, βιβλιοθήκες και μουσεία. Βάσει του συγκεκριμένου σχεδίου, η Φλωρεντία έχει ανακαινίσει 29 δημόσιες εγκαταστάσεις, μεταξύ των οποίων σχολεία, αθλητικά κέντρα και βιβλιοθήκες, προκειμένου να βελτιώσει την προσβασιμότητά τους. Το 2019 η πόλη διόρισε διαχειριστή ζητημάτων αναπηρίας για την προώθηση των αναγκών των ατόμων με αναπηρία, στο πλαίσιο της αστικής της ανάπτυξης. Ο διαχειριστής ζητημάτων αναπηρίας συντονίζει τις δράσεις, που συνδέονται με την προσβασιμότητα, σε στενή συνεργασία με τις υπηρεσίες και τις ενώσεις της πόλης. Ο διαχειριστής ζητημάτων αναπηρίας συντονίζει επίσης τη δημιουργία υπηρεσίας μίας στάσης (one-stop-shop) για την αναπηρία, η οποία παρέχει πληροφορίες προσβασιμότητας σχετικά με διάφορες πτυχές της ζωής στην πόλη, όπως οι δημόσιες συγκοινωνίες και ο τουρισμός.

Μέτρα κινητικότητας

Από το 2009 η Φλωρεντία έχει επεκτείνει τις ζώνες κυκλοφορίας πεζών στο ιστορικό της κέντρο από 260.000 m² σε πάνω από 400.000 m². Η επέκταση αυτή μείωσε την κυκλοφορία οχημάτων κατά 25 %, καθώς και τα επίπεδα ρύπανσης και δημιούργησε ένα πιο ευχάριστο περιβάλλον. Επιπλέον, η κυκλοφορία των ατόμων με αναπηρία κατέστη ασφαλέστερη και ευχερέστερη. Ταυτόχρονα, η πόλη αύξησε τον αριθμό των θέσεων στάθμευσης για άτομα με αναπηρία. Η Φλωρεντία διαθέτει πλέον περισσότερες θέσεις στάθμευσης, αυτού του είδους, από οποιαδήποτε άλλη ιταλική πόλη, παρά το γεγονός ότι είναι μόλις η όγδοη μεγαλύτερη πόλη της χώρας. Οι θέσεις αυτές διατίθενται δωρεάν προς χρήση. Όλα τα λεωφορεία και τα τραμ είναι πλήρως προσβάσιμα, όπως και όλοι οι σταθμοί, συμπεριλαμβανομένων των σταθμών που βρίσκονται σε

στενούς δρόμους. Τα ταξί στην πόλη είναι κατάλληλα διαμορφωμένα, ώστε να μεταφέρουν αναπηρικά αμαξίδια, παρέχοντας την επιλογή ενός προσβάσιμου μέσου μεταφοράς σε περιοχές που δεν εξυπηρετούνται από τις δημόσιες συγκοινωνίες. Τα εν λόγω ταξί χρεώνουν μειωμένα κόμιστρα σε άτομα με αναπηρία.

Καινοτόμος χρήση της τεχνολογίας

Η Φλωρεντία διακρίνεται για τον τρόπο με τον οποίο έχει χρησιμοποιήσει την Τεχνολογία των Πληροφοριών (ΤΠ), προκειμένου να αξιοποιήσει πλήρως τις παραπάνω βελτιώσεις. Η φυσική υποδομή της πόλης υποστηρίζεται από σύγχρονες υπηρεσίες ΤΠ που διευκολύνουν την κυκλοφορία και την εύρεση πληροφοριών. Ο Δήμος έχει αναπτύξει την εφαρμογή Infomobilità Firenze για κινητά, η οποία βοηθά τους πολίτες να μετακινούνται σε ολόκληρη την πόλη, παρέχοντας πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο για τις δημόσιες συγκοινωνίες, την κίνηση και τις θέσεις στάθμευσης. Μία ακόμη εφαρμογή είναι η Kimap Pro, η οποία βοηθά τους χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων και δικύκλων να ακολουθούν προσβάσιμες διαδρομές στην πόλη. Η χρήση ενός φωνητικού βοηθού καθοδηγεί τον χρήστη και παρέχει πληροφορίες, σε πραγματικό χρόνο, για τη βελτιστοποίηση της διαδρομής. Η εφαρμογή και ο ιστότοπος FeelFlorence διαθέτουν επίσης ειδική ενότητα για τον τουρισμό, χωρίς εμπόδια, σε πέντε γλώσσες. Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει δρομολόγια και πληροφορίες σχετικά με ξεναγήσεις, εκδηλώσεις, αγορές και άλλες εγκαταστάσεις.

Προσβάσιμη πολιτιστική κληρονομιά

Η Φλωρεντία έχει εργαστεί σκληρά για τη βελτίωση της προσβασιμότητας της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς της. Το κύριο κέντρο τουριστικών πληροφοριών της πόλης παρέχει δωρεάν αναπηρικά αμαξίδια, ηχητικούς οδηγούς σε πέντε γλώσσες και πληροφορίες στη διεθνή νοηματική γλώσσα. Ο Δήμος έχει αναπτύξει επίσης το Passerpartout, μια εργαλειοθήκη που παρέχει χάρτες, διαδρομές γύρω από το ιστορικό κέντρο και πληροφορίες σχετικά με προσβάσιμα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Στα σημεία αυτά συμπεριλαμβάνονται ο καθεδρικός ναός της Φλωρεντίας Santa Maria del Fiore, ο ναός Santa Maria Novella και οι Κήποι Boboli. Τα διάσημα μουσεία και οι γκαλερί τέχνης της Φλωρεντίας συγκαταλέγονται στα δημόσια κτίρια που έχουν ανακαινιστεί. Τα περισσότερα μουσεία είναι πλέον προσβάσιμα και δωρεάν, για τα άτομα με αναπηρία, με τη χρήση ράμπας ή ανελκυστήρα.

Παράλληλα ο Δήμος, συνεργάστηκε με την Ιταλική Ένωση Ατόμων με Προβλήματα Όρασης, για την ανάπτυξη πολυαισθητηριακών διαδρομών, που συνδυάζουν την αφή, την οσμή, τον χώρο και τον ήχο. Έχει συνεργαστεί επίσης με την Εθνική Ένωση Ατόμων με Προβλήματα Ακοής για την προσφορά περιηγήσεων με μετάφραση στη νοηματική γλώσσα. Επιπλέον, ορισμένα μουσεία παρέχουν οδηγούς πολυμέσων με υπότιτλους. Διατίθεται επίσης η δυνατότητα κοινωνικοθεραπευτικών επισκέψεων για άτομα που πάσχουν από τη νόσο Alzheimer ή άλλες γνωστικές διαταραχές. Η πρωτοβουλία «Museum in a Suitcase» (Ένα ολόκληρο μουσείο σε μια βαλίτσα) προσφέρει επίσης εικονικές περιηγήσεις, ούτως ώστε τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα να μπορούν να επισκεφθούν ένα μουσείο από το σπίτι τους.

Για περισσότερα: <https://www.feelflorence.it/>

Η. ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η 1. ΓΛΑΣΚΩΒΗ, ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η Γλασκώβη είναι η μεγαλύτερη πόλη της Σκωτίας με πληθυσμό 621.010 κατοίκους.

Η Γλασκώβη στοχεύει, έως το 2030, να καταστεί ηγέτης της κυκλικής πόλης, ως μέρος του μετασχηματισμού της από μια μετα-βιομηχανική πόλη σε μια πόλη ουδέτερη, όσον αφορά στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Μία από τις μεγαλύτερες βιομηχανικές πόλεις του κόσμου τον 19ο αιώνα, η Γλασκώβη στοχεύει να αναγεννήσει το μετα-βιομηχανικό τοπίο της και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για ένα βιώσιμο μέλλον. Ως εκ τούτου, η κυκλική οικονομία θεωρείται ότι μπορεί να οδηγήσει σε ένα σύστημα όπου θα υπάρχει δημιουργία και πρόσβαση σε τοπικές θέσεις εργασίας και όπου οι πράσινες επιχειρηματικές πρακτικές θα συμβάλλουν αποφασιστικά στην επίτευξη των στόχων εκπομπών μηδενικού άνθρακα.

Στόχος

Το 2019, το Δημοτικό Συμβούλιο της Γλασκώβης ψήφισε τη «Δήλωση Κλιματικής Έκτακτης Ανάγκης», για να γίνει η πόλη ουδέτερη από εκπομπές άνθρακα, έως το 2030. Ο στόχος αυτός ήταν πολύ φιλόδοξος, τόσο σχετικά με τους θεσμοθετημένους στόχους της υπόλοιπης Σκωτίας (2045), όσο και με αυτούς του Ηνωμένου Βασιλείου (2050). Το Δημοτικό Συμβούλιο της Γλασκώβης συγκρότησε μια Ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, ως έκτακτης ανάγκης. Η ΟΔΕ επεξεργάστηκε και συνέταξε έκθεση με 61 συστάσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Στην έκθεση αυτή ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στους τομείς εξοικονόμησης ενέργειας, οδοποιίας και μεταφορών, τοπικής ανάπτυξης, υποδομών και σχεδιασμού-προγραμματισμού, διαχείρισης απορριμμάτων και τροφίμων.

Το 2021, το Δημοτικό Συμβούλιο της Γλασκώβης ξεκίνησε ένα σχέδιο εφαρμογής αυτών των συστάσεων, μέσω του Σχεδίου Εφαρμογής Έκτακτης Ανάγκης για το Κλίμα (CEIP) και αξιολόγησε το επίπεδο προόδου.

Η Δήλωση Κλιματικής Έκτακτης Ανάγκης, ο στόχος ουδέτερου άνθρακα για το 2030 και η διοργάνωση των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για την Κλιματική Αλλαγή (COP26), τον Νοέμβριο του 2021, συνέβαλαν στην ενίσχυση του φυσικού περιβάλλοντος της πόλης. Η Γλασκώβη είναι επίσης μέλος της Συμμαχίας Πόλεων με ουδέτερο ανθρακικό αποτύπωμα (CNCA), μια παγκόσμια ομάδα 22 πόλεων με στόχο την επίτευξη ουδετερότητας άνθρακα έως το 2050.

Κυκλική οικονομία

Η πρωτοβουλία για την κυκλική οικονομία στην Γλασκώβη είναι μια κοινή ευθύνη, η οποία καθοδηγείται κυρίως από τη συνεργασία του Δήμου και του Εμπορικού Επιμελητηρίου της Γλασκώβης, μέσω της πρωτοβουλίας Circular Glasgow, Zero Waste Scotland και Glasgow City Council. Το Εμπορικό Επιμελητήριο της Γλασκώβης έθεσε σε εφαρμογή την «πρώτη εγκύκλιο της Γλασκώβης», με στόχο την οικοδόμηση βέλτιστων πρακτικών και ικανοτήτων όσον αφορά στην κυκλική οικονομία, κυρίως στον ιδιωτικό τομέα. Το 2019, το Εμπορικό Επιμελητήριο της

Γλασκώβης δημιούργησε το Circular Glasgow Network, μια πλατφόρμα για επιχειρήσεις από μια ευρεία ποικιλία τομέων, για συνεργασία και αλληλεπίδραση, που περιλαμβάνει 175 εταιρείες. Ήδη, από το 2015, η συνεργασία μεταξύ του Εμπορικού Επιμελητηρίου, Zero Waste Scotland και του Δημοτικού Συμβουλίου της Γλασκώβης έχει θέσει μια σειρά από πρωτοβουλίες που αποτελούνται από διερευνητικές μελέτες για την άντληση και τις εκροές υλικών στην πόλη. Επίσης περιλαμβάνουν τον εντοπισμό των «ανθρακικών αποτυπωμάτων» των καταναλωτών, εκδηλώσεις σχετικά με την κυκλική οικονομία, οι οποίες αυξάνουν την ευαισθητοποίηση και διευκολύνουν τις συνεργασίες, εργαστήρια και πλατφόρμες κυκλικής οικονομίας για τη συλλογή ιδεών. Μετά από πέντε χρόνια αποκτηθείσας γνώσης, πρακτικής και πειραματικής, το 2020, το Δημοτικό Συμβούλιο της Γλασκώβης κυκλοφόρησε τον Χάρτη Διαδρομών Κυκλικής Οικονομίας για τη Γλασκώβη.

Μερικές από τις βασικές δράσεις περιλαμβάνουν την οικοδόμηση ενός οράματος κοινωνικής οικονομίας στην πόλη, εργασία προς μια δίκαιη μετάβαση και ανάπτυξη, τη χαρτογράφηση των υφιστάμενων δημοσίων συμβάσεων που περιλαμβάνουν κυκλικά κριτήρια. Επίσης έχουν ληφθεί μία σειρά πρωτοβουλίες όσον αφορά στην:

- A) οικονομία και χρηματοδότηση (Δημιουργία ειδικών ταμείων για τη χρηματοδότηση της πράσινης, όπως και της κοινωνικής οικονομίας)
- B) Ευαισθητοποίηση (φόρουμ, δίκτυα, hot spot, παρουσιάσεις, καλές πρακτικές)
- Γ) Βελτίωση της διαχειριστικής ικανότητας (υποστήριξη νέων επιχειρηματιών, «πρεσβευτές» κυκλικής οικονομίας, εκπαίδευση, συνεργασίες)
- Δ) Παρακολούθηση και αξιολόγηση (χαρτογράφηση, χρήση αριθμοδεικτών).

Μέχρι σήμερα, η προσέγγιση της κυκλικής οικονομίας στη Γλασκώβη επικεντρώθηκε έντονα στο ρόλο των επιχειρήσεων, κυρίως των Μικρομεσαίων, να ενσωματώσουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας στις δραστηριότητές τους. Αυτή η εργασία μεταφράστηκε σε ουσιαστικά και σαφή μηνύματα για όλες τις επιχειρήσεις, όπως η αδιάλειπτη επιχειρηματική καινοτομία, η οικονομική αποταμίευση, οι συνεργασίες, η ανάπτυξη προϊόντων και η εμπιστοσύνη των πελατών. Επιχειρηματικές πρακτικές με δυναμισμό, όσον αφορά στην κυκλική οικονομία, όπως στον τομέα της υγείας, της εκπαίδευσης, της κατασκευής και της οδοποιίας, τους τομείς ποτών και τροφίμων, παρείχαν, το 2016, περισσότερες από 117.500 θέσεις εργασίας και είχαν οικονομική αξία άνω των 5,5 δισεκατομμυρίων GBP, που αντιπροσωπεύει το 27% της συνολικής οικονομίας της Γλασκώβης. Το 2019, 21.000 θέσεις εργασίας στη Γλασκώβη, που αντιπροσωπεύουν το 6% της συνολικής απασχόλησης της πόλης, συνδέονταν με δραστηριότητες κυκλικής οικονομίας.

Για περισσότερα:

https://assets.website-files.com/5d26d80e8836af2d12ed1269/5de8ef2d902d8d74d497b562_circular-glasgow-report-web-low-res-compressed.pdf

Η 2. ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ, ΙΣΠΑΝΙΑ

ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ (HEADPHONES) ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΖΩΗΣ

Η Βαρκελώνη είναι η πρωτεύουσα της Καταλονίας και έχει πληθυσμό 1,6 εκατ. κατοίκους.

Πεδίο εφαρμογής

Παροχή υπηρεσιών, χρήσης και ανακύκλωσης ακουστικών, στην οποία οι παραγωγοί διατηρούν την ιδιοκτησία του προϊόντος ή την ευθύνη για την απόδοσή του καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του.

Στόχοι

1. Να αναπτυχθεί ένα νέο επιχειρηματικό μοντέλο βασισμένο στην εξυπηρέτηση του τουρισμού, τις υπηρεσίες αναψυχής και των μεταφορών. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται είναι ανταγωνιστικές, σε ποιότητα και τιμή και συνδέονται με την κυκλική οικονομία, καθώς και με πρωτοβουλίες του κοινωνικού τομέα της οικονομίας.
2. Να συλλέγονται, να μεταφέρονται, να επεξεργάζονται, να ανακατασκευάζονται και να εμπορεύονται εκ νέου τα ακουστικά που συλλέγονται.
3. Να δοκιμαστούν διάφορες επιλογές υγιεινής και κύκλους ζωής του προϊόντος.
4. Να ενσωματωθεί η υπηρεσία εξυπηρέτησης ως βιώσιμη επιλογή.
5. Να μειωθεί το αποτύπωμα άνθρακα του γραμμικού συστήματος κατά 17 %.
6. Να αποφευχθεί η δημιουργία απορριμμάτων.
8. Να μειωθεί το οικονομικό κόστος για τον πελάτη.

Περιγραφή

Για να εξασφαλιστεί η επίτευξη των προτεινόμενων στόχων, έχουν γίνει οι ακόλουθες εργασίες:

Εργασία 1. Εννοιολόγηση του νέου συστήματος σέρβις κυκλικών ακουστικών, αναγνώριση των προκλήσεων κάθε σταδίου, διερευνώντας πιθανές τεχνικές λύσεις και ορίζοντας τη λειτουργία κάθε σταδίου.

Εργασία 2. Πιλοτική δοκιμή του νέου συστήματος σέρβις κυκλικών ακουστικών, η οποία περιλαμβάνει συλλογή ακουστικών, ανακατασκευή, έρευνα χρηστών κ.λπ.

Εργασία 3. Τεχνική, οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική αξιολόγηση της πιλοτικής εφαρμογής.

Εργασία 4. Αξιολόγηση της βιωσιμότητας και των εμπορικών δυνατοτήτων του νέου επιχειρηματικού μοντέλου.

Δυσκολίες ή προκλήσεις

- Έλλειψη νομικού πλαισίου (προτύπων και ορισμών)
- Αλλαγή συμπεριφοράς/έλλειψη συνειδητοποίησης ή συνεργασίας
- Έλλειψη υποδομής κυκλικής οικονομίας, τεχνικών ή υλικοτεχνικών φραγμών
- Προβλήματα ποιότητας
- Χρονοβόρες διαδικασίες
- Οργανωτικές δομές.

Για περισσότερα: <http://www.ineditinnova.com/en>

Η 3. ΣΕΒΙΛΛΗ, ΙΣΠΑΝΙΑ

ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΒΕΡΑΝΤΕΣ

Η Σεβίλλη είναι η πρωτεύουσα της Ανδαλουσίας με πληθυσμό 684.234 κατοίκους.

Πεδίο δράσης

Σχεδιασμός προϊόντων και αγαθών, με βάση τον διευρυμένο κύκλο ζωής. Μεγαλύτερη χρήση των εξαρτημάτων τους, μείωση ή αντιμετώπιση της πρόωρης απαξίωσης και των μιας χρήσης προϊόντων.

Σχεδιασμός και κατασκευή ανακατασκευασμένων προϊόντων και υλικών από την ανακύκλωση άλλων προϊόντων, υποπροϊόντων ή δευτερογενών πρώτων υλών, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την απόδοση και ασφάλεια τους.

Στόχοι

1. Να αυξηθεί η ωφέλιμη ζωή των προϊόντων (επιμήκυνση ζωής) και ο αριθμός των ανακυκλωμένων υλικών.
2. Να ελαχιστοποιηθούν τα απορρίμματα
3. Να μειωθούν οι εκπομπές CO₂
4. Να μειωθεί η κατανάλωση νερού
5. Να μειωθεί η χρήση χρωμάτων και βαφών ώστε να ελαχιστοποιηθεί η πιθανή επίδρασή τους στο περιβάλλον
6. Να καθιερωθούν συνεργασίες για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Περιγραφή

Η Heineken España, μαζί με τον Ripay, εργάζονται για να φτιάξουν καρέκλες, τραπέζια και ομπρέλες 100% ανακυκλώσιμες και κατασκευασμένες από 100% ανακυκλωμένο υλικό. Οι ενέργειες περιλαμβάνουν:

1. Κατασκευή οικολογικών ομπρελών, με χρήση 100 % του απαραίτητου πολυεστέρα από ανακυκλωμένα πλαστικά μπουκάλια.
2. Συνεργασία με μια πρωτοβουλία αλληλεγγύης για τη συλλογή πλαστικών καπακιών που χρησιμοποιούνται στη κατασκευή καρεκλών και τραπεζιών. Τα χρήματα, που συγκεντρώθηκαν μέσω αυτής της πρωτοβουλίας, δωρίζονται σε διάφορους φορείς που δραστηριοποιούνται στην υγεία.

Δυσκολίες ή προκλήσεις

- Πρόσβαση σε σχετικές πληροφορίες και ισχύουσες αξιολογήσεις
- Έλλειψη νομικών προτύπων και ορισμών
- Έλλειψη ρυθμίσεων για την κυκλική οικονομία
- Πολύπλοκη διαδικασία για να καταστεί κυκλική
- Έλλειψη κυκλικής υποδομής/τεχνικών ή υλικοτεχνικών φραγμών
- Προβλήματα ποιότητας.

Για περισσότερα: <https://www.heinekenespana.es/>

Η 4. ΒΑΛΕΝΘΙΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ

ΒΙΩΣΙΜΗ ΧΡΗΣΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΜΕΤΑΛΛΩΣΗ

Η Βαλένθια είναι η τρίτη μεγαλύτερη πόλη στην Ισπανία, με πληθυσμό 810.064 κατοίκους.

Πεδίο εφαρμογής

Μέτρα για την προώθηση της ανακύκλωσης-ανάκτησης υλικών από απόβλητα για επανεπεξεργασία και χρήση σε νέα προϊόντα ή υλικά.

Δράσεις για την επαναχρησιμοποίηση του νερού σε βιομηχανικές δραστηριότητες.

Στόχοι

Ανάκτηση και επαναχρησιμοποίηση ψευδάργυρου και σιδήρου, που προέρχονται από απόβλητα, για προώθηση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων.

Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που δημιουργούνται στις διαδικασίες γαλβανισμού, μέσω της αποτελεσματικής διαχείρισης και επεξεργασίας των απορριμμάτων τους.

Έμπρακτη απόδειξη ότι η διαδικασία είναι τεχνολογικά και οικονομικά αποδοτική και η εφαρμογή της, από τον κλάδο, θα συμβάλει στη βελτίωση των περιβαλλοντικών δεικτών.

Περιγραφή

Επίδειξη μιας αποτελεσματικής και βιώσιμης τεχνολογίας, που διαχέεται εύκολα και μπορεί να αναπαραχθεί. Η τεχνολογία αυτή αφορά στην επιλεκτική ανάκτηση ψευδαργύρου και χλωριούχου σιδήρου από την αφαίρεση όξινης σκουριάς, που παράγεται σε διαδικασίες γαλβανισμού. Με τον τρόπο αυτόν ελαχιστοποιούνται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τη συγκεκριμένη παραγωγική δραστηριότητα.

Τα απόβλητα, που δημιουργούνται, μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν στη διαδικασία γαλβανισμού και το νερό, που προκύπτει από τη διαδικασία ανάκτησης, μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις ίδιες εταιρείες.

Δυσκολίες ή προκλήσεις

Αναγνώριση υποπροϊόντων/δευτερογενών πρώτων υλών.

Προβλήματα ποιότητας.

Για περισσότερα: <https://www.aidimme.es/>

Η 5. ΜΑΔΡΙΤΗ, ΙΣΠΑΝΙΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΥΚΛΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ». ΣΥΛΛΟΓΗ, ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

Η Μαδρίτη είναι η πρωτεύουσα της Ισπανίας, με πληθυσμό περίπου 6,5 εκατ. κατοίκους.

Πεδίο δράσης

Εκστρατείες ευαισθητοποίησης και διάδοσης, δράσεις, εργαστήρια, εκδηλώσεις, κ.λ.π. που εμπλέκουν το κοινωνικό σύνολο στην υιοθέτηση πιο κυκλικών συνηθειών.

Βελτίωση της επιστημονικής και τεχνικής βάσης γνώσεων, για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και επανασχεδιασμός διαδικασιών παραγωγής επιχειρηματικών και καταναλωτικών μοντέλων, που διαμορφώνουν μια νέα οικονομία και κοινωνία.

Μέτρα για την προώθηση της ανακύκλωσης: ανάκτηση υλικών από απόβλητα για επανεπεξεργασία σε νέα προϊόντα ή υλικά.

Στόχοι

1. Να συμβάλει στον καθαρισμό των ακτών και του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τα απόβλητα
2. Να προώθηση μια κουλτούρα βιώσιμης κατανάλωσης, μέσω της κατάρτισης και της ευαισθητοποίησης
3. Να αναζητηθούν λύσεις και να προωθήσουν νέα μοντέλα βασισμένα στην κυκλική οικονομία, που υποστηρίζονται από την επιστήμη και την καινοτομία.

Περιγραφή

Το πρόγραμμα «Κυκλικές θάλασσες» ενσωματώνει εργασίες καθαρισμού ακτών, βυθού και άλλων υδρόβιων περιβαλλόντων, καθώς και δράσεις ευαισθητοποίησης και κατάρτισης πολιτών και προώθησης των κυκλικών λύσεων σε Ισπανία και Πορτογαλία.

Περιλαμβάνει τρεις άξονες:

1. Τον πιο επείγοντα: απομάκρυνση των απορριμμάτων, που βρίσκονται σε θαλάσσια περιβάλλοντα και σε εσωτερικούς υδρόβιους οικοτόπους, μέσω παρέμβασης και εθελοντικών δράσεων.

2. Τον πιο σημαντικό: προώθηση μιας κουλτούρας ανακύκλωσης, μέσω καμπάνιας (ημέρες ευαισθητοποίησης) σε παραλίες, εκπαίδευση σε εκπαιδευτικά κέντρα για πολίτες, καθώς και επισκέψεις σε εργοστάσια στην Ισπανία και την Πορτογαλία.

3. Κοιτάζοντας το μέλλον, όλο το πλαστικό PET, που συλλέγεται καταχωρείται, αποθηκεύεται και υποβάλλεται σε επεξεργασία για να επανεισαχθεί στην οικονομία.

Δυσκολίες ή προκλήσεις

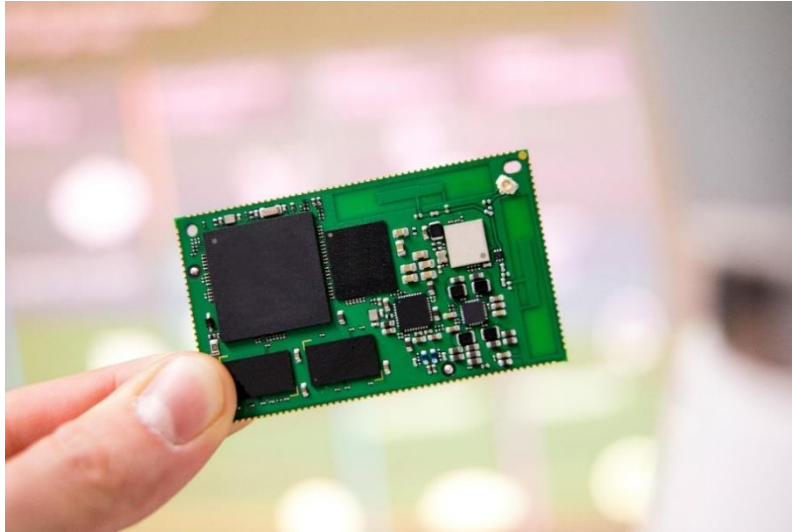
- Διοικητικός φόρτος
- Συνεργασία με τις αρχές
- Νομική εναρμόνιση
- Αλλαγή συμπεριφοράς/έλλειψη συνειδητοποίησης ή συνεργασίας
- Πολύπλοκες διαδικασίες για να καταστούν κυκλικές
- Έλλειψη κυκλικής υποδομής/τεχνικών ή υλικοτεχνικών φραγμών
- Προβλήματα αναγκαίων ποσοτήτων
- Οργανωτικές δομές
- Χαμηλή απόδοση επένδυσης
- Διασυνοριακές αποστολές απορριμμάτων.

Για περισσότερα: <https://www.ccepiberia.com/>

Η 6. ΣΑΡΑΓΟΣΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ

Η Σαραγόσα είναι η πολυπληθέστερη πόλη της αυτόνομης περιφέρειας της Αραγονίας και έχει 666.880 κατοίκους.

Πεδίο δράσης

Μέτρα για τη βελτίωση της συλλογής και διαλογής απορριμμάτων.

Μέτρα επισκευής/ανακαίνισης, επισκευή και συντήρηση του ελαττωματικού ή παλαιού προϊόντος, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αρχική του χρήση (διατηρώντας το ποιοτικό του επίπεδο).

Στόχοι

1. Να καταστεί γνωστή η διαδικασία προετοιμασίας για την επαναχρησιμοποίηση μεγάλων οικιακών συσκευών, και να ελεγχθεί η δυνατότητα βελτίωσης, στις συσκευές.
2. Να γίνει γνωστό το νομικό πλαίσιο, για τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Περιγραφή

Η συνεργαζόμενη εταιρεία μετά από αίτημα του χρήστη, παίρνει τη χρησιμοποιημένη συσκευή.

Σε περίπτωση άμεσης παράδοσης, μέσω ηλεκτρονικών πωλήσεων ή απευθείας παράδοσης από μεγάλο κατάστημα λιανικής, πρέπει να υποδεικνύεται εάν η συσκευή λειτουργεί και αν μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί ή όχι. Εάν ναι, αυτές οι συσκευές μεταφέρονται στις πλατφόρμες logistics, όπου φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (AERESS), τις συλλέγουν και τις επισκευάζουν, για επαναχρησιμοποίηση και πώληση στα παλαιοπωλεία τους. Όλα τα κέρδη που αποκτώνται επιστρέφουν στους συνεργαζόμενους κοινωνικούς οργανισμούς (AERESS). Με αυτόν τον τρόπο, έχει ανακτηθεί έως και το 32% του εξοπλισμού που παραλήφθηκε.

Δυσκολίες ή προκλήσεις

- Διοικητικός φόρτος
- Συνεργασία με τις αρχές
- Αλλαγή συμπεριφοράς/έλλειψη συνειδητοποίησης ή συνεργασίας
- Περιορισμένη ζήτηση
- Έλλειψη κυκλικής υποδομής/τεχνικών ή υλικοτεχνικών φραγμών.

Για περισσότερα: <https://www.bsh-group.com/>

Θ. ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ

Θ 1. SUTTON, ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ

Το Sutton είναι στο Νότιο Λονδίνο και έχει πληθυσμό 41.483 κατοίκους.

Στόχος

Το Συμβούλιο του Sutton και το Age UK Sutton συνεργάζονται για να κάνουν τον Δήμο του Λονδίνου πιο φιλικό προς τους ηλικιωμένους.

Περιγραφή

Αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για την υποστήριξη των ηλικιωμένων, ώστε να αισθάνονται πιο ασφαλείς, πιο ευπρόσδεκτοι και να συνδέονται όλο και περισσότερο με την τοπική τους κοινότητα και με ισχυρότερη φωνή στον τρόπο λήψης αποφάσεων.

Τρία πιλοτικά έργα έχουν αναπτυχθεί, σε συνεργασία με ντόπιους ηλικιωμένους, για να καταστήσουν τον κεντρικό δρόμο της πόλης πιο φιλόξενο, να ενθαρρύνουν την αξιοποίηση ευκαιριών εθελοντισμού και να βελτιώσουν τα αισθήματα ασφάλειας στο σπίτι. Το έργο θεωρείται ζωτικό μέρος της επανασύνδεσης των ηλικιωμένων κατοίκων με την κοινοτική ζωή. Αποτελεί, επιπλέον, ουσιαστικό συστατικό της πολιτικής ανάκαμψης από την πανδημία και της μείωσης της κοινωνικής απομόνωσης, που προκύπτει από τα lockdown και το πρόγραμμα θωράκισης.

Τον Ιανουάριο του 2020 το Sutton έγινε το 40ο μέλος που εντάχθηκε στο βρετανικό δίκτυο Φιλικών Κοινοτήτων για την Ηλικία, μέρος μιας πρωτοβουλίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, που έχει περισσότερα από 1.000 μέλη σε όλο τον κόσμο. Το δίκτυο αυτό στοχεύει να διασφαλίσει ότι οι ηλικιωμένοι εκτιμώνται, υποστηρίζονται και αναγνωρίζονται. Το Συμβούλιο του Sutton και το Age UK Sutton συμπράτουν με ένα ευρύ φάσμα συνεργατών. Η κοινή δέσμευση, να γίνουμε πιο φιλικό προς την τρίτη ηλικία, εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο εταιρικής σχέσης, γνωστό ως The Sutton Plan. Αυτό ξεκίνησε με μια σειρά εκδηλώσεων ακρόασης με κατοίκους μεγαλύτερης ηλικίας, το πρώτο εξάμηνο του 2020. Πραγματοποιήθηκε από το Age UK Sutton και

χρηματοδοτήθηκε από το Sutton Council. Περισσότεροι από 200 ήταν οι κάτοικοι που συμμετείχαν με ουσιαστικές, εις βάθος παρεμβάσεις και σχόλια. Τέθηκαν ορισμένα ζητήματα, από την πρόσβαση στα μέσα μεταφοράς και το αίσθημα ασφάλειας, έως το να αισθάνεται ευπρόσδεκτος ο ηλικιωμένος, όταν χρησιμοποιεί το λιανικό εμπόριο.

Η τριπλή λύση

Η άσκηση ακρόασης οδήγησε σε ένα σχέδιο πιλοτικής εφαρμογής νέων τρόπων εργασίας, που θα δημιουργήσουν ένα περιβάλλον πιο φιλικό για την τρίτη ηλικία. Όλο το έργο είναι συμπαραγωγή με ντόπιους ηλικιωμένους, βασική αρχή στο πρόγραμμα της προσέγγισης του Age UK Sutton και του Sutton Council.

Το πρώτο βήμα του προγράμματος ήταν η συνεργασία με τοπικές επιχειρήσεις, για να εντοπιστούν τομείς όπου μπορούν να γίνουν βελτιώσεις, που θα βοηθήσουν τους ηλικιωμένους να αισθάνονται πιο ευπρόσδεκτοι. Μια ομάδα ηλικιωμένων ενήργησε ως «μυστήριοι» αγοραστές και πραγματοποίησε αξιολογήσεις των επιχειρήσεων. Με βάση τις αξιολογήσεις αναπτύχθηκαν προτάσεις βελτίωσης. Η ιδέα ήταν να συμμετάσχουν, στο πρόγραμμα, επιχειρήσεις από το λιανικό εμπόριο, την αναψυχή και τη φιλοξενία. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει στην ανάπτυξη ενός τοπικού συστήματος διαπίστευσης.

Το δεύτερο σκέλος του προγράμματος περιλαμβάνει την ασφάλεια στο σπίτι. Εκπαιδευμένοι εθελοντές πρόκειται να συνεργαστούν με ηλικιωμένους, για να αξιολογήσουν το περιβάλλον του σπιτιού τους, εξετάζοντας μια σειρά κινδύνων και ζητημάτων, όπως ο σωματικός κίνδυνος, η ψυχολογική ευεξία και η σύνδεση με την κοινότητα.

Ως μέρος ενός τρίτου σκέλους, το Age UK Sutton και το συμβούλιο θα αναπτύξουν μια εκστρατεία για να ενθαρρύνουν και να υποστηρίξουν τον εθελοντισμό, συμπεριλαμβανομένων των αμφισβητούμενων στερεοτύπων, των δεξιοτήτων και των ενδιαφερόντων των ηλικιωμένων.

Για περισσότερα: <https://www.ageuk.org.uk/sutton/>

Θ 2. ΚΕΝΤ, ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ ΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΜΟΝΩΘΟΥΝ

Το Κεντ είναι μια κομητεία στη νοτιοανατολική Αγγλία, όπου ζουν 1.466.500 κάτοικοι.

Στόχος

Το πιλοτικό πρόγραμμα του συμβουλίου της κομητείας του Κεντ βοηθά στην υποστήριξη ηλικιωμένων, που είναι απομονωμένοι και κινδυνεύουν να χάσουν την ανεξαρτησία τους.

Περιγραφή

Το Συμβούλιο της Κομητείας του Κεντ ξεκίνησε ένα πιλοτικό πρόγραμμα για την υποστήριξη των ηλικιωμένων. Οι «κοινοτικοί φύλακες», σε τέσσερις περιοχές, έχουν αναλάβει πρόσθετες ευθύνες, ώστε να υποστηρίξουν ηλικιωμένα άτομα, που είναι απομονωμένα και κινδυνεύουν να χάσουν την ανεξαρτησία τους.

Το πρόβλημα

Έρευνα αναδεικνύει ότι η μοναξιά και η κοινωνική απομόνωση αυξάνονται. Πριν από την πανδημία, η Age UK υπολόγιζε ότι υπήρχαν 1,4 εκατομμύρια ηλικιωμένοι που βρίσκονταν σε αυτή τη θέση – περίπου ένας στους 12 άνω των 50 ετών. Προβλέπεται ότι ο πληθυσμός αυτός θα αυξηθεί στα δύο εκατομμύρια, μέχρι το 2026.

Για αυτή την αυξανόμενη κοινωνική απομόνωση υπάρχει ένας περίπλοκος συνδυασμός αιτιών, στις οποίες προστέθηκαν και οι επιπτώσεις του COVID-19. Η κοινωνική απομόνωση επιβαρύνει το Εθνικό Σύστημα Υγείας και αυξάνει τη ζήτηση για κοινωνικές δημόσιες υπηρεσίες, ιδιαίτερα για γενικούς ιατρούς και στελέχη που απασχολούνται στο τομέα της κοινωνικής φροντίδας.

Το πρόγραμμα

Για να αντιμετωπίσει, το συγκεκριμένο κοινωνικό πρόβλημα, το Συμβούλιο της Κομητείας του Κεντ παρέχει μια σειρά από υπηρεσίες και παρεμβάσεις, που υποστηρίζουν τους ανθρώπους, με στόχο να ζήσουν καλά στο σπίτι τους και να βελτιώσουν τη σωματική και ψυχική τους υγεία. Επιδιώκει να αξιοποιήσει τη νέα υπηρεσία Positive Wellbeing, η οποία απευθύνεται σε άτομα άνω των 65 ετών. Ξεκίνησε στις αρχές του 2021, τη στιγμή που η χώρα έμπαινε στο τρίτο lockdown.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Interreg France (Channel) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι δωρεάν, για τους χρήστες και εμπιστευτικό, λειτουργεί από τις 9 το πρωί έως τις 5 το απόγευμα, Δευτέρα έως Παρασκευή, σε τέσσερις μικρές περιοχές του Κεντ, ως πιλοτικό. Οι άνθρωποι μπορούν να καλέσουν για βοήθεια, οι ίδιοι ή οι φίλοι και η οικογένεια, να καταφύγουν στις συγκεκριμένες υπηρεσίες, μέσω τηλεφώνου, είτε μέσω διαδικτύου.

Στόχος είναι η παροχή υποστήριξης έως και 12 εβδομάδων, για να βοηθήσει τους ανθρώπους να επανασυνδεθούν με τις κοινότητές τους και να ανακτήσουν την ανεξαρτησία τους.

Οι «κοινοτικοί φύλακες», στις τέσσερις περιοχές πιλότους, έχουν λάβει επιπλέον εκπαίδευση, που καλύπτει τομείς όπως οι πρώτες βοήθειες ψυχικής υγείας, η καθοδήγηση υγείας και η πρόληψη της αυτοκτονίας.

Το πρόγραμμα βασίζεται, σε μεγάλο βαθμό, στην ιδέα του να μπορεί το άτομο να βοηθήσει τον εαυτό του. Έτσι, οι «κοινοτικοί φύλακες» εργάζονται μαζί με τους χρήστες των υπηρεσιών, για να αναπτύξουν προσωπικά σχέδια και να τους βοηθήσουν να τα εφαρμόσουν. Οι παρεχόμενες, από το πρόγραμμα, υπηρεσίες μπορεί να περιλαμβάνουν και τη συνοδεία τους σε κοινωνικές δραστηριότητες ή ακόμη και τη δημιουργία νέων ομάδων, εάν χρειαστεί.

Η λέσχη μαγειρικής που άλλαξε ζωές

Ένα παράδειγμα των αποτελεσμάτων του προγράμματος είναι η δουλειά που έγινε με τέσσερις γυναίκες, που όλες είχαν πάθει εγκεφαλικό και ζούσαν μόνες. Μια ομάδα μαγειρικής δημιουργήθηκε ειδικά για αυτές, για να τις βοηθήσει να ανακτήσουν τις μαγειρικές τους δεξιότητες και την αυτοπεποίθηση για να μαγειρεύουν στο σπίτι. Ένας τοπικός σεφ επιστρατεύτηκε για να κάνει μια σειρά από συνεδρίες με τις γυναίκες, οι οποίες έχουν γίνει σταθερές φίλες και έχουν περάσει ακόμη και τα Χριστούγεννα μαζί. Ο σεφ εντυπωσιάστηκε τόσο πολύ από τον αντίκτυπο, με αποτέλεσμα να έχει εξασφαλίσει πρόσθετη, εξωτερική χρηματοδότηση, για να προσφέρει παρόμοια υποστήριξη και σε άλλες ανάλογες περιπτώσεις.

Αποτελέσματα – Προοπτικές

Το πρόγραμμα παρέχει επίσης βοήθεια ώστε να αποκτήσουν οι ηλικιωμένοι εμπιστοσύνη για να κάνουν το επόμενο βήμα και να συμμετέχουν σε τοπικές δραστηριότητες. Θα μπορούσε να είναι ένα απλό τηλεφώνημα για να βοηθήσει κάποιον να διαχειριστεί το άγχος του ή, ανάλογα με την κατάσταση περιορισμών του COVID-19, να πάει μαζί του σε ένα μάθημα τέχνης ή μαγειρικής.

Από τότε που ξεκίνησε το Positive Wellbeing, έχουν επωφεληθεί πάνω από 40 άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών. Εκατοντάδες άλλοι έχουν λάβει υποστήριξη από «κοινοτικούς φύλακες» στις πιλοτικές περιοχές. Μια εκστρατεία μέσω κοινωνικής δικτύωσης και επικοινωνίας έφτασε σε 4,7 εκατομμύρια ανθρώπους, με συμβουλές και υποστήριξη, από τον Μάρτιο του 2020. Το έργο πρόκειται να διαρκέσει έως τον Ιανουάριο 2023.

Η υπηρεσία Positive Wellbeing είναι μια προληπτική υπηρεσία που υποστηρίζει ανθρώπους πριν φτάσουν στο στάδιο ανάγκης περαιτέρω βοήθειας ή ιατρικής παρέμβασης. Άτομα που δεν μπορούν να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα, επειδή οι ανάγκες τους είναι περίπλοκες, οι «κοινοτικοί φύλακες» είναι σε θέση να τα υποστηρίξουν με άλλους τρόπους.

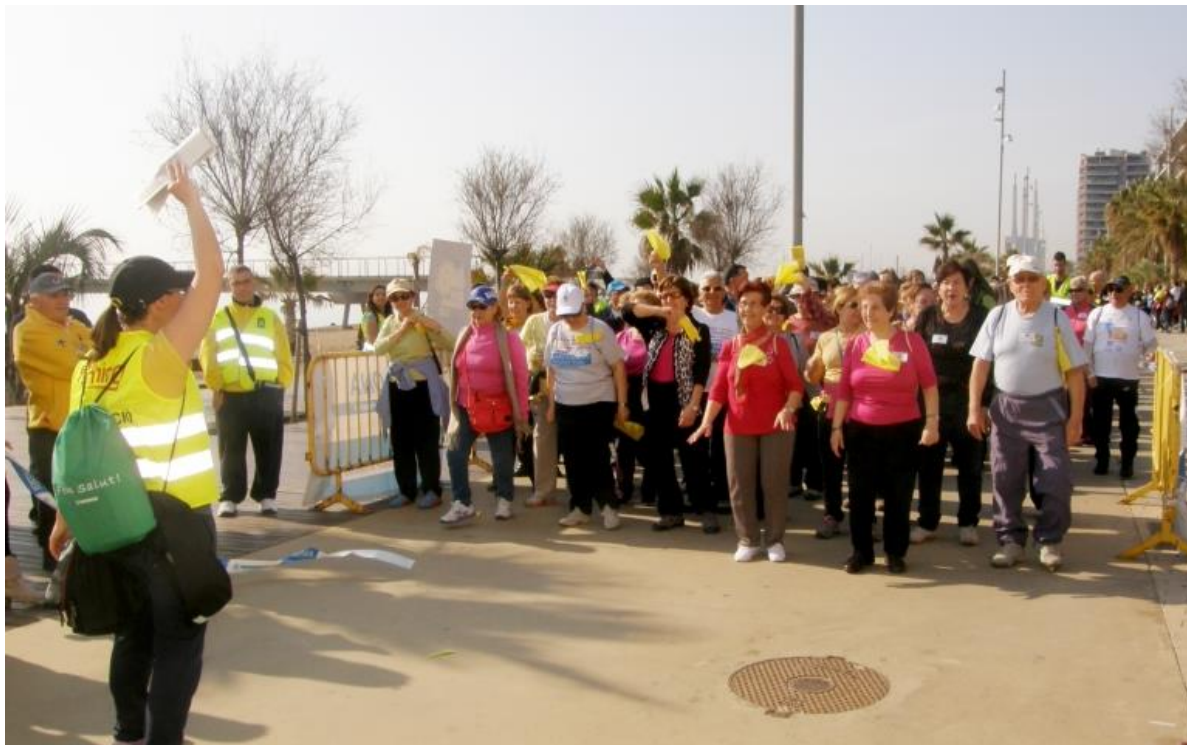
Οι «κοινοτικοί φύλακες» γνωρίζουν πολύ καλά τις τοπικές ιδιαιτερότητες, συνδέονται με τις τοπικές και φιλανθρωπικές οργανώσεις, τις υπηρεσίες υποστήριξης και τις δραστηριότητες και μπορούν πραγματικά να βοηθήσουν τους ανθρώπους, που παλεύουν με την απομόνωση και χάνουν την ανεξαρτησία τους.

Για περισσότερα: <https://www.kent.gov.uk/leisure-and-community/community-safety/community-connectors>

Θ 3. BADALONA, ΙΣΠΑΝΙΑ

ΧΤΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΦΙΛΙΚΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ

Η Badalona είναι πόλη της Ανατολικής Καταλονίας, με πληθυσμό 215.634 κατοίκους

Περίληψη

Η δημογραφική αλλαγή είναι μία από τις βασικές κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις. Ο αριθμός των ηλικιωμένων πολιτών αυξάνει συνεχώς και οι πόλεις προσπαθούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες τους. Η πόλη της Badalona αναγνώρισε αυτή την αλλαγή και έδειξε ότι είναι δυνατός ο επανασχεδιασμός των τοπικών υγειονομικών και κοινωνικών υπηρεσιών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων.

Μέσω πολλών πρωτοβουλιών και έργων, που ξεκίνησαν από το 2012, η Badalona στοχεύει να βάλει τον πολίτη στο επίκεντρο της συνεχούς φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της κάθετης ένταξης (μεταξύ διαφορετικών επιπέδων περίθαλψης) και της οριζόντιας ένταξης (μεταξύ διαφορετικών τοπικών υπηρεσιών, π.χ. κοινωνικές υπηρεσίες, απασχόληση και στέγαση). Τα αποτελέσματα είναι η βελτιωμένη ποιότητα περίθαλψης και πιο σταθερές διασυνδέσεις μεταξύ διαφορετικών δημόσιων υπηρεσιών.

Οι λύσεις που προσφέρει η καλή πρακτική

Η καλή πρακτική στη Badalona διαμορφώνεται από ένα σύνολο αλληλένδετων λύσεων, που συνάδουν με μια ολιστική προσέγγιση, για την ενεργό και υγιή γήρανση, ενώ συμπαρασύρουν παράλληλα, όλους τους σχετικούς φορείς σε ένα οικοσύστημα καινοτομίας. Η πρακτική είναι πλήρως ευθυγραμμισμένη με μια συμμετοχική διαδικασία, που επιτρέπει έναν κοινό σχεδιασμό και επανασχεδιασμό της συνολικής στρατηγικής. Η πρακτική αντιπροσωπεύεται κυρίως από τέσσερις διαφορετικές λύσεις:

- Badalona Towards a Healthy City. Ένα έργο που προωθεί υγιεινές συνήθειες και βοηθά στην πρόληψη ασθενειών, με σαφές συμμετοχικό όραμα και άποψη δικτύωσης.

- Συνεργασία μεταξύ της Badalona Serveis Assistencials (BSA) και του Open University of Catalonia UOC), με στόχο την προώθηση των δράσεων έρευνας και καινοτομίας, που βασίζονται στη χρήση των ΤΠΕ, στους τομείς της υγείας και της κοινωνικής φροντίδας.
- Ιστότοπος αναφοράς, Badalona, για την ενεργό και υγιή γήρανση, όπου 24 παράγοντες λειτουργούν με συντονισμένο τρόπο προς τον κοινό στόχο της οικοδόμησης μιας φιλικής, προς τους ηλικιωμένους, πόλης
- Παρατηρητήριο Υγείας Badalona. Συγχώνευση περιβαλλοντικών, δημογραφικών, κοινωνικών και κλινικών δεδομένων, για τον εντοπισμό προτύπων και καθοριστικών παραγόντων υγιεινής διαβίωσης, εντός του αστικού πλαισίου.

Κτίζοντας μια βιώσιμη και ολοκληρωμένη προσέγγιση

Η ενεργός και υγιής γήρανση πρέπει να νοείται ως ο τρόπος βελτιστοποίησης των ευκαιριών υγείας, της ενεργούς συμμετοχής και της ασφάλειας των ανθρώπων, καθώς γερνούν. Αποτελεί τη μετάβαση από ένα εννοιολογικό μοντέλο υγειονομικής περίθαλψης, που ασχολείται ατομικά με κάθε πολίτη και που τον/την θεωρεί παθητικό παράγοντα του συστήματος, προς ένα μοντέλο, που προάγει τα δικαιώματα των ηλικιωμένων, την αυτονομία τους και τη δημιουργία κοινωνικών σχέσεων. Οι ηλικιωμένοι αξιολογούνται ως παράγοντες αλλαγής, αναγνωρίζοντας τις αξίες και τις ικανότητες που φέρνουν στην κοινότητα και κύριος στόχος καθίσταται η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Η αντιμετώπιση της γήρανσης, με βάση αυτό το νέο όραμα, απαιτεί να ληφθούν υπόψη έννοιες όπως: αυτονομία και ανεξαρτησία, συμμετοχή, ζωτική πορεία ζωής, πολιτιστικές πτυχές, ανισότητες (όσον αφορά τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό) και περιβαλλοντικοί παράγοντες.

Το έργο που αναπτύχθηκε στη Badalona είναι δομημένο στην κορυφή της βιώσιμης και ολοκληρωμένης προσέγγισης. Ένα πλήρες σύστημα εταιριών, που πλαισιώνει το Quadruple Helix of Innovation, συνεργάζονται (κάθετη ολοκλήρωση) για τη μετατροπή της πόλης σε ένα αστικό, φιλικό προς την Τρίτη ηλικία, οικοσύστημα καινοτομίας. Αυτό βελτιώνεται σημαντικά μέσω της περιφερειακής και διεθνούς συνεργασίας. Οι παρεμβάσεις που αναπτύσσονται μέσω του δικτύου του Reference Site συνδυάζουν φυσική, οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση (οριζόντια ολοκλήρωση).

Βασισμένο στη συμμετοχική προσέγγιση

Ο στόχος αυτής της πρακτικής περιλαμβάνει και (κυρίως) την περιοχή υγειονομικής περίθαλψης της Βόρειας Βαρκελώνης, όπου ο πληθυσμός φτάνει τους 545.000 κατοίκους. Παρόλο που η πόλη της Badalona είναι ο συντονιστής της πρωτοβουλίας, υπάρχουν και άλλοι Δήμοι, Santa Coloma de Gramenet, Sant Adrià de Besòs, Montgat, Tiana, Alella, Teià και Masnou, που επωφελούνται επίσης από την ολιστική στρατηγική. Αυτό δείχνει έναν συμμετοχικό σχεδιασμό, όχι μόνο σε τοπικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο μητροπολιτικής περιοχής.

Το κορυφαίο υγειονομικό οικοσύστημα αναπτύσσει συνεργασίες, εδώ και πολλά χρόνια, μέσω των λεγόμενων Healthcare Boards, που διαχειρίζεται η Badalona Serveis Assistencials, για να δεσμεύσει όλους τους σχετικούς φορείς σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να συμβάλει στη διαμόρφωση του μοντέλου υγείας και περίθαλψης που αναπτύσσεται.

Τι διαφορά έχει κάνει

Στη Badalona, το συνολικό μοντέλο κοινωνικής φροντίδας βάζει το άτομο στο κέντρο, συμπεριλαμβανομένης της κάθετης και της οριζόντιας ολοκλήρωσης. Η εσωτερική αξιολόγηση, που διενεργήθηκε δείχνει ότι υπήρξε μείωση στη μέση διάρκεια παραμονής στο νοσοκομείο, στον μέσο αριθμό των ημερών χρήσης κλίνης και στις επείγουσες επισκέψεις. Το πρόγραμμα έχει βελτιώσει τη λειτουργική κατάσταση και τα αποτελέσματα υγείας των ηλικιωμένων, που με τη σειρά τους έχουν οδηγήσει σε μείωση του λειτουργικού κόστους των κλινικών υπηρεσιών, αυξάνοντας παράλληλα την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων, που ζουν σε αστικό περιβάλλον.

Μία άλλη πτυχή του προγράμματος είναι οι οικονομικές ευκαιρίες που προέκυψαν από τη συμπερίληψη του ιδιωτικού τομέα, μέσω συμφωνιών συνεργασίας, που σημαίνει την εισαγωγή νέων ιδεών στην αγορά, αρχικά μέσω μιας πιλοτικής φάσης. Τρία καλά παραδείγματα τέτοιων στρατηγικών είναι:

- Έργο ITHACA (BSA - Novartis - Indra): παρακολούθηση υπερτασικών ασθενών κατ' οίκον και συμπερίληψη εκπαιδευτικού προγράμματος.
- Έργο Caring.me (BSA - Arvato/Bertelsmann): παρακολούθηση ασθενών με προβλήματα κατάθλιψης, μέσω μιας Διαδικτυακής Παρέμβασης Γνωσιακής Συμπεριφορικής Θεραπείας.
- Έργο AsmaProcure (BSA - IN2): μια εφαρμογή για κινητά που εξυπηρετεί ασθενείς σε οξύ στάδιο άσθματος και αποφεύγει όσο το δυνατόν περισσότερες επισκέψεις σε νοσοκομεία.

Γιατί πρέπει να το χρησιμοποιούν οι άλλες ευρωπαϊκές πόλεις

Έχει εκδηλωθεί ευρέως ενδιαφέρον για το πώς γίνονται τα πράγματα από τον Δήμο της Badalona.

Δύο καλά παραδείγματα, που δείχνουν ότι η αναδυόμενη μάθηση και εμπειρίες μοιράζονται με άλλες περιοχές, σε διεθνές επίπεδο, είναι:

- Η μελέτη περίπτωσης από το SIMPHS3, που διεξήχθη από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της ΕΚ
- Το ACT Cookbook.

Για περισσότερα: https://urbact.eu/sites/default/files/471_Badalona_Gpsummary.pdf

Ι. ΠΟΛΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

I 1. EASTLEIGH, ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Το Eastleigh είναι μια πόλη στο Hampshire της Αγγλίας, μεταξύ Southampton και Winchester και έχει πληθυσμό 24.011 κατοίκους

Στόχος

Το δημοτικό συμβούλιο του Eastleigh αυξάνει τα επίπεδα γυναικείας δραστηριοποίησης, πραγματοποιώντας εκστρατεία προώθησης αθλητισμού, διάρκειας ενός έτους, σε συνεργασία με το This Girl Can.

Η πανδημία έχει δει τα επίπεδα δραστηριοποίησης, τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες, να πέφτουν. Σύμφωνα με έρευνα των UK Active και This Girl Can, ενώ τα επίπεδα ανδρικής δραστηριοποίησης στην αρχή μειώθηκαν σημαντικά, ανέκαμψαν πιο γρήγορα, ενώ τα επίπεδα δραστηριοποίησης των γυναικών παρέμειναν σταθερά χαμηλότερα.

Το δημοτικό συμβούλιο του Eastleigh στο Hampshire επιδιώκει να διορθώσει το γεγονός αυτό, σχεδιάζοντας και υλοποιώντας μια ετήσια εκστρατεία προώθησης αθλητικών αγώνων σε συνεργασία με το This Girl Can.

Περιγραφή

Το This Girl Can είναι ένα πρόγραμμα, που χρηματοδοτείται από την Sport England και έχει συμβάλει καθοριστικά στην ενθάρρυνση των γυναικών να γίνουν πιο δραστήριες, αντιμετωπίζοντας τα εμπόδια και αλλάζοντας τον τρόπο που παρουσιάζεται η σωματική δραστηριότητα τα τελευταία έξι χρόνια. Παρέχει χρηματοδότηση, επώνυμο υλικό και καθοδήγηση σχετικά με το πως να ενδιαφερθούν οι γυναίκες για τη σωματική δραστηριότητα. Το Eastleigh είχε συνεργαστεί με το This Girl Can το 2018. Με αυξανόμενη την ανησυχία για τον αντίκτυπο της πανδημίας στα επίπεδα δραστηριοποίησης των γυναικών, αποφάσισε να υποβάλει πάλι αίτηση για χρηματοδότηση.

Τα τελευταία στοιχεία για τον Δήμο δείχνουν ότι το 20% των γυναικών κάνουν λιγότερο από 30 λεπτά σωματικής δραστηριότητας την εβδομάδα. Για το λόγο αυτό, το Girl Can Eastleigh απευθύνθηκε σε γυναίκες άνω των 16 ετών, που αφιέρωναν λιγότερο χρόνο, από τον συνιστώμενο, σε σωματικές δραστηριότητες.

Η εκστρατεία ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2022 με ένα επιδοτούμενο πρόγραμμα Couch-to-5k, μόνο για γυναίκες. Απευθύνεται σε αρχάριες και ανενεργές. Προσφέρει φιλική εισαγωγή στο τρέξιμο μέσω ενός προγράμματος πεζοπορίας και τζόκινγκ για να καταλήξει σε ένα πλήρες πρόγραμμα τρεξίματος 5 χιλιομέτρων. Οι «προπονητές» βοηθούν σταδιακά τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν φυσική κατάσταση, ταχύτητα και αντοχή.

Υπάρχει επίσης το Boogie Bounce, το οποίο απευθύνεται σε εκείνους που είναι αρχάριοι στην άσκηση. Είναι μια φιλική εισαγωγή, που οδηγεί τους ανθρώπους στα βασικά τεχνικά στοιχεία ενός διασκεδαστικού μαθήματος άσκησης με τραμπολίνο και σταδιακά αναπτύσσει τη φυσική κατάσταση. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη συμμετοχή, την απόλαυση και τη θετική κοινωνική ατμόσφαιρα.

Η τελική φάση του προγράμματος, για τους χρήστες, είναι μια προσφορά μέλους γυμναστηρίου, με έκπτωση στο Wyvern Sport and Fitness Centre.

Πριν από την έναρξη, οι γυναίκες προσκλήθηκαν να παρακολουθήσουν ένα ζωντανό δίωρο εργαστήριο Mind Over Matter. Περιελάμβανε τεχνικές για να ξεπεραστούν τα εμπόδια που αποτρέπουν τις γυναίκες από το να συμμετέχουν στη σωματική δραστηριότητα και να τις προετοιμάσουν για τη δραστηριότητα τους στο This Girl Can Eastleigh.

Προσαρμοσμένες καμπάνιες για νέες μητέρες και άνω των 50 ετών

Στη συνέχεια, προβλέπονται δύο ακόμη φάσεις στο πρόγραμμα. Η πρώτη φάση ξεκίνησε με δραστηριότητες για γυναίκες που έχουν αποκτήσει μωρά και η δεύτερη φάση στόχευε στις γυναίκες άνω των 50 ετών.

Οι γυναίκες που έχουν μωρά συχνά δεν ξέρουν τι είναι ασφαλές για αυτές να κάνουν και τι είναι διαθέσιμο. Για το λόγο αυτόν το πρόγραμμα συνεργάζεται με βιβλιοθήκες και επισκέπτες υγείας, ώστε να επιβεβαιωθεί η αναγκαία εξατομικευμένη υποστήριξη και δραστηριότητες, που είναι διαθέσιμες στην περιοχή. Υπάρχει επίσης μέριμνα, ώστε να διασφαλιστεί η συμμετοχή στο πρόγραμμα και για τα πιο δυσπρόσιτα τμήματα της κοινότητας.

Δημιουργία μιας κοινής εμπειρίας

Ένα άλλο βασικό μέρος του προγράμματος είναι η ενθάρρυνση κοινών εμπειριών σχετικά με την ενεργοποίηση. Η ομάδα μάρκετινγκ και επικοινωνίας του συμβουλίου σχεδιάζει να αναδείξει μια σειρά από τοπικές ιστορίες, που θα προωθηθούν για να δημιουργήσουν ένα κοινωνικό κίνημα κατά τη διάρκεια του έτους της εκστρατείας.

Οι γυναίκες που θα λάβουν μέρος θα ενθαρρύνονται να εξηγήσουν τις εμπειρίες τους, από την ενεργοποίηση, τα εμπόδια που έπρεπε να ξεπεράσουν και τα οφέλη

που έχουν αποκομίσει. Τα βίντεο και οι ιστορίες θα προωθούνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και μέσω άλλων καναλιών.

Για περισσότερα: <https://www.eastleigh.gov.uk/sport-and-health/sport-and-physical-activity/be-inspired/this-girl-can-eastleigh>

I 2. KAZINCBARCIKA, ΟΥΓΓΑΡΙΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΓΕΝΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗ

Μια τοπική πρωτοβουλία, που συνδέει τους συνταξιούχους και τους νέους, τώρα επεκτείνεται σε όλη την πόλη. Η Kazincbarcika είναι μία βιομηχανική πόλη στον βορρά της Ουγγαρίας, με πληθυσμό 29.256 κατοίκους.

Περίληψη

Τα προβλήματα της γήρανσης, η απομάκρυνση των νέων και η αστική φτώχεια αποτελούν τεράστιες προκλήσεις για την Kazincbarcika, μια από τις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές της Ουγγαρίας. Ως λύση, ένας σύλλογος ηλικιωμένων προσφέρθηκε εθελοντικά να βοηθήσει τους νέους. Οι συνταξιούχοι δημιούργησαν σειρά εργαστηρίων για παιδιά από μειονεκτούσες ομάδες σε μια απομονωμένη περιοχή της πόλης. Με βάση την επιτυχία τους, οι εκδηλώσεις επεκτάθηκαν σε ολόκληρη την πόλη, υπό τον συντονισμό της υπηρεσίας οικογενειακής βοήθειας. Σήμερα, παρέχουν τακτική μετασχολική εκπαίδευση, μία έως τρεις φορές την εβδομάδα, για παιδιά ηλικίας 7 έως 16 ετών. Ως αποτέλεσμα, οι μαθητές βλέπουν βελτιώσεις στη σχολική τους απόδοση και στην προσωπική τους ανάπτυξη. Αυτό που ξεκίνησε ως μια μικρή πρωτοβουλία έχει πλέον οδηγήσει σε συνεργασία μεταξύ γενεών και τοπικών κοινωνιών, η οποία περιλαμβάνεται στις πέντε βασικές αρχές του δημιουργικού σχεδίου αστικής δράσης της πόλης «Kolorcity».

Οι λύσεις που προσφέρει η καλή πρακτική

Τα μέλη της Λέσχης Πολιτισμού Συνταξιούχων «Időnég», ως επί το πλείστον πρώην δάσκαλοι, συντονιζόμενοι από εργαζόμενους στην υπηρεσία οικογενειακής βοήθειας, ασχολήθηκαν εθελοντικά με παιδιά ηλικίας 7 έως 15 ετών, κυρίως Ρομά, που είχαν μαθησιακές δυσκολίες και κινδύνευαν να εγκαταλείψουν το σχολείο.

Έκτοτε, η δημοτικότητα του προγράμματος αυξάνεται και δεν περιορίζεται στις εργασίες για το σπίτι ή στη διόρθωση/κάλυψη των ανεπαρκών γνώσεων, αλλά επεκτείνεται επίσης σε αμοιβαίες, εμπιστευτικές συζητήσεις και παιχνίδια. Με αυτόν τον τρόπο, οι εκδηλώσεις αυτές, όχι μόνο βοηθούν τη σχολική σταδιοδρομία των παιδιών με μαθησιακές ελλείψεις, αλλά συμβάλλουν και στην προσωπική ευημερία, που είναι απαραίτητη για τις περαιτέρω σπουδές και την απασχόλησή τους. Με αυτόν τον τρόπο, η γενιά των συνταξιούχων αξιοποιεί εθελοντικά την εμπειρία και τη γνώση της, κρατώντας τα παιδιά απασχολημένα και παραμένοντας παράλληλα και οι ίδιοι μια ενεργή γενιά.

Κτίζοντας μια βιώσιμη και ολοκληρωμένη προσέγγιση

Η συνεργασία της παλαιότερης και της νεότερης γενιάς, που αναπτύχθηκε από το σχέδιο αναζωογόνησης της κοινωνικά και περιβαλλοντικά υποβαθμισμένης περιφέρειας της πόλης, συμπεριλήφθηκε στην ολοκληρωμένη αναπτυξιακή στρατηγική της πόλης. Το πρόγραμμα, που υλοποιήθηκε το 2011-12, περιελάμβανε την αναζωογόνηση του περιβάλλοντος της πόλης, τις δημόσιες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, τη δημιουργία εσωτερικών και εξωτερικών κοινοτικών χώρων και την παροχή εκπαιδευτικών, κοινωνικών προγραμμάτων και προγραμμάτων απασχόλησης. Τα αρχικά περιστασιακά προγράμματα, που ξεκίνησαν οι συνταξιούχοι στις υποβαθμισμένες περιοχές, έγιναν μόνιμα και επεκτάθηκαν σε όλους τους κατοίκους της πόλης, ιδιαίτερα στα παιδιά.

Το πρόγραμμα συντόνιζε η τοπική υπηρεσία οικογενειακής βοήθειας. Λόγω της επιτυχίας του, ο Πολιτιστικός Όμιλος Συνταξιούχων «Ιδόνάγ» επέκτεινε τις δραστηριότητές του. Το 2014, ξεκίνησε ένα πρόγραμμα για θέματα που ενδιαφέρουν τους νέους (π.χ. επιλογή συνεργατών, εορτασμοί, εθελοντισμός) σε συνεργασία με τη La Cosa Nostra Ensemble, μια οργάνωση νεολαίας για κατοίκους της πόλης ηλικίας 15 έως 25 ετών. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο σύλλογος συνταξιούχων δεν είναι νομικά κατοχυρωμένος οργανισμός και τα μέλη του εργάζονται σε απολύτως εθελοντική βάση.

Βασισμένο στη συμμετοχική προσέγγιση

Στην αρχή, η υπηρεσία οικογενειακής βοήθειας του Δήμου συνεργάστηκε με τοπικές ΜΚΟ. Αργότερα, η υπηρεσία οικογενειακής βοήθειας και η Λέσχη «Ιδόνάγ» σχεδίασαν μαζί τις καθημερινές, μετά το σχολείο, εκπαιδευτικές εκδηλώσεις. Η υπηρεσία οικογενειακής βοήθειας επιλέγει τα παιδιά και τις εκδηλώσεις ανάλογα με τις ανάγκες τους, μέσω και των διασυνδέσεων της με οικογένειες, που ζουν σε δύσκολες συνθήκες. Στα παιδιά αρέσει να παρακολουθούν την εκδήλωση, που ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους, όπου διεξάγονται συζητήσεις για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης, παίζονται παιχνίδια και, στη συνέχεια, τα παιδιά βοηθούνται να αντιμετωπίσουν τις μαθησιακές τους ελλείψεις. Η συνεργασία με νέους, σχολεία και τοπικές οργανώσεις νεολαίας είναι ανεξάρτητη από τη δημοτική οργάνωση.

Τι διαφορά έχει κάνει

Μετά τις αρχικές αβεβαιότητες, τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή Herbolva επισκέπτονταν όλο και περισσότεροι κάτοικοι (80 έως 150 άτομα ανά εκδήλωση). Μετά την ολοκλήρωση του πιλοτικού έργου, διοργανώνονταν τέσσερις έως πέντε εκδηλώσεις ετησίως. Οι εκδηλώσεις δεν χρειάστηκε να προβληθούν ιδιαίτερα, καθώς τα παιδιά εξοικειώθηκαν με το πρόγραμμα. Οι τακτικές απογευματινές εκδηλώσεις, που διοργανώθηκαν, στο κέντρο της πόλης, ξεκίνησαν το 2013. Στην αρχή, υπήρχαν μόνο λίγοι παρευρισκόμενοι, αλλά στη συνέχεια, οι εκδηλώσεις έγιναν όλο και πιο δημοφιλείς. Το 2016 πραγματοποιήθηκαν 600 εκδηλώσεις, μετά το σχολείο, και περίπου 25 παιδιά παρακολουθούσαν τακτικά. Ως αποτέλεσμα του προγράμματος θεωρείται ότι η προσωπικότητα των νεαρών έχει αναπτυχθεί, η αυτοπεποίθησή τους έχει βελτιωθεί, τα ψυχικά τους προβλήματα έχουν αντιμετωπιστεί και η σχολική του επίδοση έχει βελτιωθεί σημαντικά. (ο αριθμός των περιπτώσεων επανάληψης της τάξης έχει μειωθεί). Πολλοί δε, από τους νέους βλέπουν τους παιδαγωγούς ως υποκατάστατες γιαγιάδες-παππούδες τους. Δύο έως τέσσερις δάσκαλοι διευθύνουν τα απογευματινά προγράμματα, μία έως τρεις ημέρες την εβδομάδα. Η επιτυχία του προγράμματος ενέπνευσε τους συνταξιούχους να συνεργαστούν με άλλες οργανώσεις νεολαίας, όπως η Οργάνωση Νεολαίας La Cosa Nostra, και να οργανώσουν περαιτέρω εκδηλώσεις.

Γιατί πρέπει να το χρησιμοποιούν οι άλλες ευρωπαϊκές πόλεις

Αυτή η πρωτοβουλία αντιμετωπίζει ένα πραγματικό κοινωνικό πρόβλημα και παρέχει λύσεις στους ηλικιωμένους, ώστε να περνούν τον χρόνο τους ενεργά και χρήσιμα, υποστηρίζοντας παράλληλα μειονεκτούντες νέους και οικογένειες. Όλα ξεκίνησαν αυθόρμητα, συνεχίστηκαν με τον συντονισμό του Δήμου και στη συνέχεια ακολούθησαν προγράμματα, που οργανώθηκαν από κοινού με άλλες οργανώσεις νεολαίας, μέσω μιας διαδικασίας αυτοοργάνωσης.

Η καλή πρακτική δίνει ένα παράδειγμα για τον συντονιστικό/ενδιάμεσο ρόλο του Δήμου, για τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να συνεργαστούν οι παλαιότερες γενιές και οι νέοι (παιχνιδόσπιτα, συμπληρωματική μάθηση, προγράμματα για τους νέους) και για τη μετεξέλιξη της θετικής διαδικασίας, που ξεκίνησε ως μία πρωτοβουλία στην κοινωνία των πολιτών, σε ένα συστηματικό τοπικό πρόγραμμα. Πέρα από την οργάνωση της συνεργασίας μεταξύ των γενεών, πρόκειται επίσης για πολύτιμη εμπειρία, σχετικά με το πως θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ιδιαίτερα νέοι, που ανήκουν σε μειονεκτούσες ομάδες.

Για περισσότερα: https://urbact.eu/sites/default/files/280_Kazincbarcika_Gpsummary.pdf

I 3. UDINE, ΙΤΑΛΙΑ

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΝΕΙ ΤΗΝ ΥΓΙΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗ

Το «Play» ως καινοτόμος ιδέα για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, του υγιεινού τρόπου ζωής, της ενεργειακής ευαισθητοποίησης και της οικονομικής ευημερίας

Το Udine είναι πόλη της βορειοανατολικής Ιταλίας με πληθυσμό 100.170 κατοίκους.

Περίληψη

Ο Δήμος του Udine έχει αναπτύξει μια πρακτική που εστιάζει στη χρήση του παιχνιδιού ως ευέλικτου, καινοτόμου παραδείγματος δημιουργίας ανάπτυξης, σε μια δίκαιη και δημοκρατική κοινωνία. Το παιχνίδι χρησιμοποιείται ως μέσο για την προώθηση υγιεινών τρόπων ζωής και ενεργειακής ευαισθητοποίησης, συμβάλλει στην ένταξη των μεταναστών, στη συμμετοχή των ηλικιωμένων και στοχεύει στην βελτίωση της σχέσης μεταξύ γονέων και παιδιών. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη παιχνιδιών και το δημόσιο πάρκο της, η ετήσια έκθεση Energy in Play, το Travelling Toy Bus, η Παγκόσμια Ημέρα Παιχνιδιών και η Ημέρα Πι, συνέβαλαν στη βελτίωση των κοινόχρηστων χώρων του Udine και ευαισθητοποίησαν πολίτες για την υγεία, την ενέργεια και ζητήματα βιωσιμότητας.

Οι λύσεις που προσφέρει η καλή πρακτική

Οι πρωτοβουλίες «Playful Paradigm» αποτελούν μέρος μιας συνολικής στρατηγικής, που εφαρμόζει ο Δήμος για περισσότερα από 20 χρόνια, υπό την ομπρέλα του έργου Healthy Cities Project (World Health Organization), του Ευρωπαϊκού Συμφώνου των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια. Η προτεινόμενη λύση πηγάζει από τη χρήση των «παιχνιδιών», ως ευέλικτου και καινοτόμου παραδείγματος συν-δημιουργίας, για την αντιμετώπιση των αναγκών μιας γερασμένης κοινωνίας.

Τα στοιχεία υποδεικνύουν ότι είναι ευκολότερο να μάθει κανείς και να δημιουργήσει σχέσεις μέσω του παιχνιδιού, επειδή οι πολιτισμικές διαφορές ή οι σωματικές και γνωστικές ελλείψεις ή η απλή άγνοια, μπορούν εύκολα να αντισταθμιστούν με συναισθηματικές αντιδράσεις. Η εμπειρία

στο Udine ξεκίνησε με μικρές εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες, όπως η Ludobus (μια κινητή βιβλιοθήκη παιχνιδιών), η οποία στη συνέχεια μετατράπηκε σε μόνιμη βιβλιοθήκη παιχνιδιών, ένα σημείο συνάντησης μεταξύ γενεών στο κέντρο της πόλης. Η βιβλιοθήκη παιχνιδιών υποδέχτηκε, από το 2013, 40.000 επισκέπτες και έγινε ο πραγματικός κόμβος του πλούσιου προγράμματος πρωτοβουλιών, που σχετίζονται με το παιχνίδι. Πιο πρόσφατα, το Udine ξεκίνησε ένα έργο για την καταπολέμηση του τζόγου, προωθώντας μια εργαλειοθήκη «υγιεινών» παιχνιδιών που αντικαθιστούν τους «κουλοχέρηδες», μια και οι τελευταίοι ολοένα και περισσότερο εισβάλλουν σε μπαρ, παμπ και εστιατόρια, προσελκύοντας τον πληθυσμό, ειδικά σε υποβαθμισμένες περιοχές.

Συνολικά, ο Δήμος έχει υιοθετήσει μια πολιτική που βασίζεται στο «παιχνίδι», που διατρέχει όλα τα τμήματα και τα προγράμματα, δίνοντας μια νέα τροπή στην έννοια της κοινωνικής ένταξης, της εκπαίδευσης και της δημιουργικότητας, που αποτελεί καινοτομία για πολλές ευρωπαϊκές πόλεις.

Κτίζοντας μια βιώσιμη και ολοκληρωμένη προσέγγιση

Η ευαισθητοποίηση για την υγεία, την ενέργεια και τον αναλφαβητισμό επιδιώκεται μέσω παιχνιδιάρικων πρωτοβουλιών, που στοχεύουν στην ανάπτυξη μιας βιώσιμης αστικής διαβίωσης, στην ενθάρρυνση των μαθησιακών στάσεων και στην παροχή δεξιοτήτων στους πολίτες, ανεξαρτήτως ηλικίας, εθνοτικής καταγωγής, εισοδήματος, προσανατολισμού φύλου ή ικανότητας. Το παιχνιδιάρικο παράδειγμα, το οποίο ενσωματώνει πολιτικές από πάνω προς τα κάτω και αυθόρμητες ενέργειες από τη βάση προς την κορυφή, ενεργοποιεί παράπλευρες πρωτοβουλίες παρόμοιες με τη συμπαραγωγική ευημερία. Το ολιστικό χαρακτηριστικό των παιχνιδιών προκαλεί μια ολοκληρωμένη και συμμετοχική προσέγγιση. Αυτό το παράδειγμα επέτρεψε στο Udine να ενισχύσει τις πολλές υπάρχουσες πρωτοβουλίες στη βάση, που προωθούν τον αθλητισμό, τη σωματική δραστηριότητα, τον υγιεινό και φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο ζωής, διοχετεύοντάς τους προς τους γενικούς στόχους υγείας και βιωσιμότητας του Δήμου και εμπλέκοντας όλους τους πολίτες.

Το πρόγραμμα έχει επιτύχει μια κάθετη ολοκλήρωση μεταξύ διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης. Η υγεία και η βιωσιμότητα έχουν γίνει η «lingua franca», δηλαδή η παγκόσμια γλώσσα, για τη διεξαγωγή της διπλωματίας της πόλης, δημιουργώντας έτσι σχέσεις και οικοδόμηση συνεργασιών με ενδιαφερόμενους φορείς εντός της πόλης (μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί και δημόσιοι-ιδιωτικοί τομείς), αλλά και με άλλες πόλεις και περιφερειακές και εθνικές αρχές (π.χ. τη δημιουργία του Εθνικού Αρχείου Αγώνων και το πολυεθνικό δίκτυο στο οποίο συμμετέχει το Udine).

Βασισμένο στη συμμετοχική προσέγγιση

Με τα χρόνια, το Udine έχει εφαρμόσει μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την προώθηση της σωματικής, ψυχικής ευεξίας, καθώς και της οικολογικής ευαισθητοποίησης σε όλες τις πολιτικές. Αυτή η προσέγγιση έχει εφαρμοστεί με την αξιοποίηση αυθόρμητων πρωτοβουλιών από τη βάση προς την κορυφή και με την οικοδόμηση αξιόπιστων συμμαχιών και συνεργασιών εντός της κοινότητας. Στην προσέγγιση του Playful Paradigm, οι Δήμοι δεν ενεργούν μόνο υποστηρικτικά σε προτάσεις και πρωτοβουλίες από κάτω προς τα πάνω, αλλά ως και καταλύτες μιας ευρύτερης κοινωνικής δέσμευσης. Ο Δήμος του Udine παίζει το ρόλο του κοινωνικού διαμεσολαβητή, διευκολύνοντας τη δικτύωση μεταξύ των τοπικών ενδιαφερομένων προωθώντας το όραμά του, μέσα σε ένα πιο συντονισμένο, συστηματικό και στρατηγικό πλαίσιο. Η διατομεακή συμμετοχική διαδικασία μαρτυρείται από τα ολοκληρωμένα προγράμματα, που αναπτύχθηκαν και συνδημιουργήθηκαν με την πάροδο των ετών, εμπλέκοντας μεγάλο αριθμό ενδιαφερομένων.

Τι διαφορά έχει κάνει

Τα αποτελέσματα συνέβαλαν στη βελτίωση των κοινόχρηστων χώρων και στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την υγεία, την ενέργεια και τη βιωσιμότητα, με προγράμματα και πρωτοβουλίες που συνδημιουργήθηκαν χρησιμοποιώντας το παιχνίδι ως κύριο παράδειγμα. Όλα αυτά απασχολούν περισσότερα από 3.000 άτομα ετησίως.

Ενώσεις από τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα δεσμεύονται να συν-σχεδιάσουν και να ευαισθητοποιήσουν πολίτες, σχετικά με την ενεργειακή απόδοση, μειώνοντας τις εκπομπές CO₂, μέσω πρωτοβουλιών, που λαμβάνουν χώρα, στις κεντρικές πλατείες της πόλης. Ένα ευρύ φάσμα προσφορών είναι διαθέσιμο για όλους σε κοινοτικά κέντρα, Move your minds (CamminaMenti), πανεπιστήμιο, δημόσια βιβλιοθήκη, δημοτική βιβλιοθήκη παιχνιδιών. Μη κερδοσκοπικοί και κερδοσκοπικοί οργανισμοί προσφέρουν μουσικοθεραπεία, γιόγκα γέλιου, παιχνίδια κατά της γήρανσης και δημιουργική σκέψη για την καταπολέμηση της γνωστικής έκπτωσης και της μοναξιάς, ιδιαίτερα κατά την Τρίτη ηλικία. Προγράμματα σχετικά με την ενέργεια στο σχολείο, υγιεινή διατροφή και σπατάλη τροφίμων, για την εκπαίδευση των παιδιών σχετικά με τη βιώσιμη κατανάλωση, τον οικολογικό προσανατολισμό είναι ορισμένες από τις πρωτοβουλίες που διαχέονται σε διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, οι οποίες βιώνουν την πόλη, εξερευνώντας πολιτιστικές, κοινωνικές και ιστορικές πτυχές του τόπου τους.

Μεταφορά της πρακτικής

Το Playful Paradigm Transfer Network, με επικεφαλής τον Δήμο του Udine, έδειξε πόσο το παιχνίδι θα μπορούσε να βοηθήσει τις πόλεις να βελτιώσουν την ικανότητά τους να αξιοποιούν την υγεία, την ευημερία και την κοινωνική καινοτομία. Η κατάσταση πανδημίας του 2020, κατά τη διάρκεια ζωής του δικτύου, οδήγησε προς την ενσωμάτωση του ψηφιακού περιβάλλοντος στους δομημένους και φυσικούς χώρους. Μέχρι το τέλος του έργου και με τους περιορισμούς του lockdown, το Udine δοκίμασε μια νέα προσέγγιση για να προσελκύσει πολίτες και μικρές ομάδες τουριστών, μέσα από ένα εικονικό αστικό παιχνίδι, εμπνευσμένο από ένα αρχαίο παιχνίδι με ζάρια και πιόνια, που εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης. Το ζητούμενο ήταν να αυξηθεί η γνώση και η εμπειρία γύρω από την πολιτιστική κληρονομιά και τους περισσότερο ή λιγότερο ορατούς τόπους/χώρους, που μαρτυρούν την ιστορία μιας πόλης/περιοχής/χώρας.

Για περισσότερα: <https://urbact.eu/udine-0>

I 4. VASLUI, ΡΟΥΜΑΝΙΑ

ΟΤΑΝ ΟΙ ΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΤΟΙ ΚΑΙ ΚΕΝΟΙ ΧΩΡΟΙ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΚΕΝΤΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ

Πώς μια πόλη μπορεί να χρησιμοποιήσει έξυπνα τους εγκαταλειμμένους χώρους της για να ανταποκριθεί στις ανάγκες των πολιτών

Το VASLUI είναι μία Ρουμάνικη πόλη με πληθυσμό 55.407 κατοίκους.

Περίληψη

Αντιμέτωπη με κοινωνικές προκλήσεις, όπως αυξανόμενος αριθμός ηλικιωμένων, ατόμων με αναπηρία και παιδιών των οποίων οι γονείς εργάζονται στο εξωτερικό, η πόλη του Vaslui ξεκίνησε μια ολοκληρωμένη διαδικασία αποκατάστασης σε έξι εγκαταλειμμένους πρώην σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, που θέρμαιναν τις γειτονιές της

πόλης. Αυτοί μετατράπηκαν σε έξι κέντρα ημερήσιας φροντίδας, ακριβώς στην καρδιά των μεγαλύτερων γειτονιών της πόλης, εξυπηρετώντας άμεσα συνολικά 300 ηλικιωμένους, 15 νέους μαθητές και τις οικογένειές τους, και επίσης προσφέροντας ένα κατάλληλα εξοπλισμένο αμφιθέατρο, ανοιχτό για οποιονδήποτε από τους 14.000 φοιτητές, ΜΚΟ ή άλλους πολιτιστικούς συλλόγους.

Οι λύσεις που προσφέρει η καλή πρακτική

Κρυμμένα ανάμεσα σε πολυκατοικίες, τα πρώην εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της γειτονιάς, που ζέσταναν τα διαμερίσματα, παρέμεναν ένα προς ένα χωρίς την κύρια χρησιμότητα τους, καθώς το κεντρικό σύστημα θέρμανσης έχει καταστεί τεχνικά ξεπερασμένο. Επομένως, οι περισσότεροι χρήστες εγκατέλειψαν αυτήν την υπηρεσία και επέλεξαν μεμονωμένα συστήματα θέρμανσης. Ως συνέπεια αυτού του φαινομένου, σε τοπικό επίπεδο, από συνολικά 27 σταθμούς θέρμανσης, μόνο 6 εξακολουθούν να λειτουργούν. Τα άλλα 21 μη λειτουργικά κτίρια, εκτός από την αντιαισθητική τους πτυχή, παρουσίαζαν υψηλό κίνδυνο για την υγεία και την ασφάλεια των πολιτών. Ο Δήμος Vaslui αναζήτησε λύσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν και από αυτή την άποψη, σε συνεργασία με το Τοπικό Συμβούλιο του Vaslui, ξεκίνησε μια ολοκληρωμένη διαδικασία αποκατάστασης και αλλαγής προορισμού και χρήσης, για αυτά τα κτίρια.

Κτίζοντας μια βιώσιμη και ολοκληρωμένη προσέγγιση

Καθώς η φτώχεια αυξάνεται, τόσο αυξάνεται και ο κίνδυνος συγκέντρωσης ευάλωτων και περιθωριοποιημένων αστικών ομάδων, σε υποβαθμισμένες περιοχές, οι οποίες χαρακτηρίζονται από κοινωνικό διαχωρισμό, στιγματισμό, μειωμένη κινητικότητα, περιορισμένη πρόσβαση σε πιστώσεις, στέρηση στέγης, με περιβαλλοντική υποβάθμιση, αλλά και μειωμένες δημόσιες δαπάνες για την πρόληψή της. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων των ευάλωτων και περιθωριοποιημένων ομάδων έχει άμεσο αντίκτυπο στους τοπικούς δημοτικούς προϋπολογισμούς, λόγω της μεγάλης ανάγκης υπηρεσιών κοινωνικής υποστήριξης και των τοπικών παροχών/επιδοτήσεων, που διατίθενται για την ανακούφιση της φτώχειας.

Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η καταπολέμηση του σχετικού κοινωνικού/χωρικού διαχωρισμού αναγνωρίστηκε, σε επίπεδο πόλης, ως μία από τις βασικές προτεραιότητες, που πρέπει να στοχεύσει ο Δήμος Vaslui. Οι προτεινόμενες στρατηγικές συμβάλλουν στην κοινωνικοοικονομική ένταξη συγκεκριμένων ευάλωτων και περιθωριοποιημένων ομάδων. Οι δράσεις επιτρέπουν μόνιμες και βιώσιμες λύσεις για μείζονες κοινωνικές προκλήσεις στην πόλη, μέσω της θέσπισης καινοτόμων πλαισίων πολιτικής, σχεδίων δράσης, πιλοτικών παρεμβάσεων και δράσεων παρακολούθησης.

Βασισμένο στη συμμετοχική προσέγγιση

Οι αυξανόμενες κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες αντανακλώνται στη χαμηλή ποιότητα της ζωής στην πόλη. Για να ξεπεραστούν αυτές οι προκλήσεις, ο Δήμος ενέπλεξε τις ομάδες-στόχους στην αντιμετώπιση του κοινωνικοοικονομικού αποκλεισμού, στον καθορισμό των καλύτερων δράσεων και σχεδίων, που θα αναπτυχθούν με συμμετοχικές δραστηριότητες. Η ανάπτυξη των παιδικών σταθμών και οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν ήταν αποτέλεσμα των πολλαπλών συζητήσεων με τους «στοχευμένους» δικαιούχους. Το αντικείμενο ήταν να εξασφαλιστεί ένα μέγιστο επίπεδο ικανοποίησης των ευάλωτων/ περιθωριοποιημένων ομάδων και να ενσωματωθούν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Στη διαβούλευση συμμετείχαν δομές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το Τοπικό Συμβούλιο και σχετικοί φορείς τοπικής κοινότητας (ΜΚΟ και ενώσεις, επιχειρήσεις, δημόσιοι φορείς, ειδικοί από διάφορους τομείς, απλοί πολίτες, ευάλωτες/περιθωριοποιημένες ομάδες). Στόχος ήταν να υπάρξει μια συμμετοχική προσέγγιση στη διακυβέρνηση και στον προγραμματισμό, όσον αφορά στον αποκλεισμό ευάλωτων/περιθωριοποιημένων ομάδων από την κοινωνική ζωή και τις οικονομικές ευκαιρίες, όπως επίσης και στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Με αυτόν τον τρόπο, αναπτύχθηκε μια κοινή συμμετοχική μεθοδολογία, που μπορεί να αναπαραχθεί με επιτυχία σε άλλες πόλεις και περιοχές.

Τι διαφορά έχει κάνει

Αν μιλάμε για το κέντρο ημέρας για ηλικιωμένους «Buna Vestire», το κέντρο ημέρας για ηλικιωμένους «Sfântul Nicolae», τη Λέσχη συνταξιούχων και τη λέσχη «Prietenia», σχεδόν 300 άτομα επωφελούνται άμεσα από τις επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν. Οι υπηρεσίες ποικίλλουν από κοινωνικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής, ατομική και ομαδική συμβουλευτική, κοινωνική συμβουλευτική, ιατρική και κοινωνική βοήθεια, ηθική και συναισθηματική υποστήριξη και υπηρεσίες εστίασης. Το πολιτιστικό κέντρο «Alexandra Nechita», λόγω του σκοπού του να προσφέρει δωρεάν έναν κατάλληλο χώρο για πολιτιστικές δραστηριότητες, μπορούμε να πούμε ότι εξυπηρετεί και τους 14.000 φοιτητές-μαθητές, τις ΜΚΟ και τους τοπικούς πολιτιστικούς συλλόγους. Το κέντρο ημέρας για μαθητές «Bucurǎia» (Ευτυχία) προσφέρει καθοδήγηση σε 15 παιδιά και τις οικογένειές τους.

Γιατί πρέπει να το χρησιμοποιούν άλλες ευρωπαϊκές πόλεις

Η δράση για ένταξη των ευάλωτων και περιθωριοποιημένων ομάδων στην κοινωνική ζωή και τις οικονομικές δραστηριότητες έχει τεράστιο αντίκτυπο στον Δήμο Vaslui. Ο Δήμος Vaslui θέλει να ενισχύσει τους μηχανισμούς λήψης αποφάσεων που είναι πιο κοντά στους πολίτες. Ως εκ τούτου, ο Δήμος Vaslui έχει να διαδραματίσει βασικό ρόλο στη δημιουργία και την υποστήριξη των κατάλληλων συνθηκών για καινοτόμες δράσεις, που οδηγούν σε περισσότερη και καλύτερη κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση κοινοτήτων που κινδυνεύουν με αποκλεισμό.

Για περισσότερα: https://urbact.eu/sites/default/files/360_Vaslui_Gpsummary.pdf

Ι 5. ΚΟΡΝΟΥΑΛΗ, ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΔΙΑΤΗΡΟΥΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΥΓΙΗ ΚΑΙ ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ

Η Κορνουάλη είναι κομητεία της Αγγλίας στο πιο νοτιοδυτικό τμήμα της Μεγάλης Βρετανίας, με πληθυσμό 565.968 κατοίκους.

Στόχος

Το Συμβούλιο της Κορνουάλης και η εταιρική σχέση Active Cornwall, έχουν δώσει προτεραιότητα στην υγεία των παιδιών, υλοποιώντας έργα που στοχεύουν να τα κρατήσουν ενεργά και να υποστηρίξουν την ανάπτυξη και τη συναισθηματική και ψυχική τους υγεία.

Περιγραφή

Η πανδημία έχει καταστήσει πιο δύσκολο, για τα παιδιά, να είναι ενεργά. Το κλείσιμο των σχολείων και η προσωρινή παύση της διά ζώσης διδασκαλίας, σήμαινε ότι τα μαθήματα φυσικής αγωγής έγιναν πιο δύσκολα, ενώ η συμμετοχή σε αθλητικούς συλλόγους και οι δραστηριότητες έχουν επίσης διαταραχθεί.

Στην Κορνουάλη, η Active Cornwall υλοποίησε σειρά εικονικών παιχνιδιών τον Ιούνιο του 2020, τον Νοέμβριο του 2020 και τον Φεβρουάριο του 2021. Αυτά αποτελούνταν από 34 διαφορετικές προκλήσεις παιχνιδιών και πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με το συμβούλιο και τα τοπικά σχολεία. Ο Active Manager της Κορνουάλης Tim Marrion είπε: «Τους πείσαμε να κάνουν κάθε λογής διαφορετικά πράγματα. Αφορούσε στο να ανταγωνιστούν τον εαυτό τους αντί να ανταγωνίζονται ο ένας τον άλλον. Έτσι τους βάλαμε να μετρήσουν πόσο μακριά περπάτησαν κατά τη διάρκεια της εβδομάδας και τους βάλαμε να παίξουν παιχνίδια. Αν δεν είχαν μπάλα τένις, θα μπορούσαμε να τους κάνουμε να το κάνουν με ένα τηγάνι και ένα ζευγάρι κάλτσες – θέλαμε να το κάνουμε όσο το δυνατόν περιεκτικό».

Αποτελέσματα

Η προσέγγιση φαινόταν σίγουρα να λειτουργεί. Στους αγώνες συμμετείχαν περισσότερα από 7.000 παιδιά από περισσότερα από 100 σχολεία, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Με βάση την πρόοδο

Κατά τη διάρκεια της φθινοπωρινής περιόδου του 2021, με τα σχολεία να λειτουργούν διά ζώσης, η Active Cornwall διεξήγαγε ένα πρόγραμμα σχολικών παιχνιδιών για σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σχολεία σε όλη την περιοχή προσκλήθηκαν να συμμετάσχουν σε εκδηλώσεις, με τους νικητές να συμμετάσχουν στον τελικό της κομητείας. Σχεδόν 2.000 μαθητές συμμετείχαν, με την πλειοψηφία να προέρχεται από το έβδομο και όγδοο έτος.

«Θέλουμε να χτίσουμε πάνω σε αυτό, που έχει επιτευχθεί και έτσι το 2022 θα διοργανώσουμε σχολικούς αγώνες για παιδιά δημοτικού. Ελπίζουμε να το κάνουμε με φυσική παρουσία, αλλά με τόση αβεβαιότητα που υπάρχει, έχουμε επεξεργαστεί και ένα σχέδιο «Β», για εικονικά παιχνίδια, που μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε, αν χρειαστεί και να κρατήσουμε τα παιδιά ενεργά και υγιή».

Υποστήριξη συναισθηματικής και ψυχικής υγείας

Η Κορνουάλη έχει επίσης επενδύσει σε υπηρεσίες για τη βελτίωση της υποστήριξης συναισθηματικής και ψυχικής υγείας των παιδιών και των νέων. Ένα σημαντικό μέρος των επιχορηγήσεων COVID-19, που έχει λάβει, έχει διατεθεί για έργα που απευθύνονται σε παιδιά και νέους. Σε αυτό περιλαμβάνεται το έργο Future Hope, το οποίο διευθύνεται από μια συμμαχία εθελοντικών οργανώσεων, για την παροχή υποστήριξης σε ευάλωτες οικογένειες με μωρά και νήπια, με επίκεντρο την ψυχική υγεία των βρεφών και την ανάπτυξη της παιδικής γλώσσας. Ένα άλλο έργο είναι η δημιουργία δικτύου ανδρών εθελοντών, που θα συνεργαστούν με τους συνομήλικους πατέρες.

Πρόσθετη επένδυση έχει παρασχεθεί για τις υπηρεσίες του ίδιου του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένης της υπηρεσίας εκπαιδευτικής ψυχολογίας. Αυτό επέτρεψε να παρασχεθεί εκπαίδευση σε δασκάλους και σχολικό προσωπικό, ώστε να βοηθήσει τα παιδιά, που παλεύουν με άγχος και προβλήματα συναισθηματικής υγείας κατά την επιστροφή στο σχολείο. Μία επίσης σημαντική παρέμβαση είναι η παροχή συμβουλευτικής και υποστήριξης σε παιδιά που έχουν υποστεί κακοποίηση.

Για περισσότερα: <http://www.activecornwall.org/children-young-people-families>

1 6. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΝΤΣΕΣΤΕΡ, ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΛΟΑΤ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Η μητροπολιτική περιοχή του Μάντσεστερ, στη Βορειοδυτική Αγγλία, έχει πληθυσμό 2,8 εκατ. κατοίκους

Στόχος

Οι υπηρεσίες υγείας στην μητροπολιτική περιοχή του Μάντσεστερ έχουν ενθαρρυνθεί να υιοθετήσουν πρακτικές φιλικές προς την ΛΟΑΤ (Λεσβίες, Ομοφυλόφιλοι, Αμφιφυλόφιλοι και Τρανς), κοινότητα, μέσω μίας συνεργασίας που περιλαμβάνει το LGBT Foundation, το τοπικό NHS (ΕΣΥ) και τα συμβούλια της περιοχής.

Περιγραφή

Το Pride in Practice υποστηρίζει γιατρούς, οδοντιατρικές επεμβάσεις, οπτικούς και φαρμακοποιούς για να διασφαλίσει ότι λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι και τρανς έχουν πρόσβαση σε ουσιαστική υγειονομική περίθαλψη, που κατανοεί και ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους.

Το πρόβλημα

Η ΛΟΑΤ κοινότητα έχει αντιμετωπίσει κατά καιρούς πολλά εμπόδια. Το Pride in Practice ξεκίνησε πριν από 10 χρόνια και έχει εξελιχθεί για να παρέχει εκπαίδευση σε όλο το προσωπικό της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Χρηματοδοτείται από το Greater Manchester Health and Social Care Partnership.

Το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα εμπεριέχει εκπαίδευση, διάρκειας μίας ώρας, που καλύπτει τη γλώσσα και την ορολογία, διάλογο σχετικά με την εμπειρία των ανισοτήτων για τις ΛΟΑΤ κοινότητες στην υγειονομική περίθαλψη και προσφέρει πρακτικές συμβουλές, σχετικά με τον τρόπο ανάπτυξης υπηρεσιών, χωρίς αποκλεισμούς.

Έχει θεσμοθετηθεί αξιολόγηση των δραστηριοτήτων των υπηρεσιών της ΤΑ, προκειμένου να υποστηρίξουν τους ΛΟΑΤ ασθενείς στην κοινότητά τους, καθώς και πώς μπορούν να τις αναπτύξουν περαιτέρω. Η αξιολόγηση εξετάζει τη γνώση σε σχέση με την πρακτική και την ανταλλαγή συστάσεων, σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης των πολιτικών και των εγγράφων, που χρησιμοποιούνται από την υπηρεσία.

Οι υπηρεσίες είναι πλέον πιο έτοιμες να καλύψουν τις ανάγκες των ΛΟΑΤ

Το βραβείο διαπίστευσης μπορεί να εμφανιστεί μαζί με αφίσες ΛΟΑΤ στο ιατρείο ή να προωθηθεί στον ιστότοπο του ιατρείου. Τα σχόλια από την ΛΟΑΤ κοινότητα έδειξαν ότι, όταν εμφανίζονται αφίσες, το 24% είναι πιο πιθανό να αποκαλύψει τον σεξουαλικό προσανατολισμό του και το 21% την τρανς του κατάσταση. Παράλληλα, με το βραβείο εκπαίδευσης και διαπίστευσης, έχουν

πραγματοποιηθεί συνέδρια και αναδεικνύεται ένα δίκτυο «καλών πρακτικών», για την προώθηση του έργου.

Οι ασθενείς, που εμπλέκονται στην πρακτική και τα ζητήματα ΛΟΑΤ, λαμβάνονται σοβαρά υπόψη. Το προσωπικό μπορεί να κάνει ευαίσθητες ερωτήσεις σχετικά με την οικογενειακή κατάσταση ή τους συγγενείς, καθώς δεν θεωρείται δεδομένη η ετεροφυλοφιλία.

Αποτελέσματα

Τα στελέχη των υπηρεσιών αισθάνονται πλέον αυτοπεποίθηση για θέματα ΛΟΑΤ. Είναι μια πρακτική που έχει διαχυθεί σε όλη τη μητροπολιτική περιοχή του Μάντσεστερ. Το Pride in Practice έχει συνεργαστεί με σχεδόν 400 ιατρεία, περίπου 200 οδοντιατρεία, φαρμακεία και οπτικούς, εκπαιδύοντας περισσότερους από 7.000 επαγγελματίες υγείας. Έχει οδηγήσει σε αύξηση κατά 11% την πρόσβαση των ΛΟΑΤ ατόμων σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας και σε αύξηση κατά 35% στην πρόσβαση σε κοινοτικά φαρμακεία από το 2016-17.

Η Δρ Helen Ward, γιατρός στο Μπόλτον, είπε ότι η εμπειρία της συμμετοχής στο Pride in Practice ήταν ανεκτίμητη. «Έμεινα έκπληκτη όταν έμαθα πόσοι ΛΟΑΤ ασθενείς θυμήθηκαν μια κακή εμπειρία τους. Αισθάνομαι ότι η εκπαίδευσή μας έδωσε την ευκαιρία να αισθανόμαστε πραγματικά σίγουροι για την αντιμετώπιση ζητημάτων, όπως για παράδειγμα να αναρωτηθεί κάποιος εάν ένας ασθενής θέλει γυναίκα ή άνδρα συνοδό. Όταν δεν φαίνομαι σοκαρισμένη ή αμήχανη, η ανακούφιση στο δωμάτιο είναι συχνά αισθητή και μπορεί να γίνει άμεσα αντιληπτή η χαλάρωση».

Το έργο, στη μητροπολιτική περιοχή του Μάντσεστερ, έχει λειτουργήσει ως εφαλτήριο για την υιοθέτηση του Pride in Practice σε άλλες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων περιοχών του Λονδίνου και των Buckinghamshire και Grimsby.

Για περισσότερα: <https://lgbt.foundation/pride-in-practice/greater-manchester>

Κ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΩΣ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κ 1. ΕΣΘΟΝΙΑ

Η ΔΙΑΒΑΘΜΙΔΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΙΣΟΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η Δημοκρατία της Εσθονίας είναι χώρα της βορειοανατολικής Ευρώπης και μία από τις τρεις βαλτικές χώρες, με πληθυσμό 1.328.439 κατοίκους.

Στην Εσθονία, η προώθηση της κοινωνικής οικονομίας έχει τεθεί πολύ ψηλά στην πολιτική ατζέντα. Συνδυάζοντας τους κοινωνικούς στόχους με τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας, οι Θεσμοί- Οργανισμοί, που δραστηριοποιούνται στους τομείς της κοινωνικής καινοτομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, μπορούν να συμβάλουν στην τόνωση της τοπικής ανάπτυξης, για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, και θέσεων εργασίας. Εκτιμάται ότι η κοινωνική οικονομία αντιπροσωπεύει το 6,3% των θέσεων εργασίας στην ΕΕ28.

Στο πλαίσιο αυτό αποφασίστηκε μία σειρά στρατηγικών παρεμβάσεων όπως:

- η οικοδόμηση μιας κουλτούρας κοινωνικής καινοτομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας,
- η υποστήριξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των κοινωνικών επιχειρήσεων, με τη δημιουργία ενός ευνοϊκού θεσμικού και νομικού πλαισίου,
- η βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και στις αγορές, για ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των κοινωνικών επιχειρήσεων και
- η υποστήριξη της ανάπτυξης κοινωνικών επιχειρηματικών δεξιοτήτων.

Ένα από τα σημαντικότερα σημεία της Εσθονικής στρατηγικής, για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, είναι η διαβαθμιδική και πολυεπίπεδη συνεργασία. Στον όλο σχεδιασμό, η ΤΑ δεν αντιμετωπίζεται ως «φτωχός συγγενής», ούτε μόνο ως ένας δυνητικός καλός πελάτης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Καταβάλλεται προσπάθεια να αξιοποιηθεί ο θεσμικός και ρυθμιστικός ρόλος των Δήμων, η γνώση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, η δυνατότητα κινητοποίησης όλων των παικτών που σχετίζονται με την κοινωνική οικονομία, η ευελιξία και αποτελεσματικότητα στην χωρικά διαμορφωμένη ανάγκη υποστήριξης.

Ορισμένες από τις πολιτικές παρεμβάσεις της Εσθονικής κυβέρνησης για την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας είναι:

Η δημιουργία της Ειδικής Ομάδας Κοινωνικής Καινοτομίας, με αρμοδιότητα το σχεδιασμό εθνικής στρατηγικής για την τόνωση της κοινωνικής καινοτομίας, της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των κοινωνικών επιχειρήσεων. Στη συνέχεια, η στρατηγική αυτή εξειδικεύεται στα εθνικά, περιφερειακά και τοπικά αναπτυξιακά σχέδια.

Η υποστήριξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των κοινωνικών επιχειρήσεων, μέσω θεσμικών και νομικών παρεμβάσεων. Είναι χαρακτηριστικό ότι τον όλο συντονισμό των πολιτικών, για την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας, έχει αναλάβει το Γραφείο του Πρωθυπουργού. Σημαντικότερη όμως θεσμική παρέμβαση υπήρξε η διοικητική μεταρρύθμιση και η αναβάθμιση των αρμοδιοτήτων των Δήμων, ιδιαίτερα στον τομέα της τοπικής ανάπτυξης. Οι χωρικές μεταρρυθμίσεις που εγκρίθηκαν στην Εσθονία, παρέχουν ισχυρότερες αρμοδιότητες στην ΤΑ για τη στήριξη της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης που, μεταξύ άλλων ειδικών πολιτικών, στοχεύει στην βελτίωση της επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Ο νόμος του 2004, για την προώθηση της «νέας αρχιτεκτονικής» της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η διοικητική μεταρρύθμιση του 2016, εισήγαγαν τη διακυβέρνηση δύο επιπέδων και συγχώνευσαν ορισμένους Δήμους, προκειμένου να ενισχυθεί η πολιτική και διαχειριστική ικανότητα των τοπικών αρχών, μέσω μιας νέας κατανομής αρμοδιοτήτων.

Η βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για την τόνωση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των κοινωνικών επιχειρήσεων. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν πολυάριθμες προκλήσεις χρηματοδότησης, κυρίως στον τομέα των εγγυήσεων και στην ανεμπόδιση πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές πηγές. Η ανάγκη αξιολόγησης, για την καλύτερη κατανόηση των αναγκών χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων και η υποστήριξη της ανάπτυξης, μέσω ενός ενδιάμεσου φορέα, αποτελεί ένα προνομιακό σημείο παρέμβασης της ΤΑ.

Βελτίωση της πρόσβασης στις αγορές για την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των κοινωνικών επιχειρήσεων. Η πρόσβαση στις αγορές, δημόσιες ή ιδιωτικές, αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Παρά τις δημόσιες συμβάσεις, που καλύπτουν μια σημαντική μερίδα αγοράς, η οποία αντιπροσωπεύει το 13% του ΑΕΠ και το 35% του Κρατικού Προϋπολογισμού, οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας δεν αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητες της. Ένας από τους λόγους είναι η έλλειψη ειδικών δεξιοτήτων και εκπαιδευμένου προσωπικού. Οι Δήμοι, σε αυτό τον τομέα, παίζουν σημαντικό ρόλο, όχι μόνο στη διαμόρφωση των τοπικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, με βάση τις χωρικές ιδιαιτερότητες και ανάγκες, αλλά εκπαιδεύοντας και το ίδιο το προσωπικό της ΤΑ. Η κυβέρνηση παρείχε εκπαιδευτικές συνεδρίες για στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εξηγώντας την ιδέα και τις διαδικασίες για μια περιβαλλοντικά ορθή σύμβαση. Αυτή η εμπειρία αποτελεί παρακαταθήκη για τη σύναψη συμβάσεων με κοινωνικούς στόχους, για την περαιτέρω βελτίωση του θεσμικού-νομικού περιβάλλοντος των προμηθειών, για την απασχόληση και τις κοινωνικές υπηρεσίες, που παρέχονται από κοινωνικές επιχειρήσεις.

Τέλος, όλα τα παραπάνω εξειδικευτήκαν σε ένα επιχειρησιακό σχέδιο, που εκτός από τους βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους, επικεντρώνεται επίσης στους βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς, που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή αυτών των πολιτικών, μεταξύ των οποίων κυρίαρχο ρόλο παίζει η ΤΑ.

Για περισσότερα:

<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/8eab0aff-en.pdf?expires=1644320098&id=id&accname=guest&checksum=322F6A3D1FAD269FF9344761FA19CCF4>

Κ 2. ΒΡΑΔΕΜΒΟΥΡΓΟ, ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΠΡΩΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Το Βρανδεμβούργο είναι ένα από τα 16 κρατίδια της Γερμανίας, με πρωτεύουσα το Πότσδαμ και πληθυσμό 2.512 εκατ. κατοίκους.

Το Βρανδεμβούργο αποκλίνει από τους μέσους κοινωνικούς και οικονομικούς όρους της υπόλοιπης Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Το περιφερειακό κατά κεφαλήν ΑΕΠ του είναι κατά 30% μικρότερο, ενώ η ανεργία βρίσκεται στο 6,1%, ποσοστό μεγαλύτερο από το αντίστοιχο εθνικό μέσο όρο. Ωστόσο το Βρανδεμβούργο παρουσιάζει δυνητικά ευνοϊκό περιβάλλον για την κοινωνική καινοτομία, την έρευνα και την ανάπτυξη, η οποία εντοπίζεται κυρίως στην περιοχή γύρω από το Βερολίνο.

Ελλείπει ειδικού νομοθετικού πλαισίου, σε ομοσπονδιακό επίπεδο, το Βρανδεμβούργο έχει αναπτύξει πρωτοβουλίες για την προώθηση των κοινωνικών επιχειρήσεων και της κοινωνικής καινοτομίας. Ωστόσο, μία σειρά από προκλήσεις περιορίζουν τις δυνατότητες κοινωνικής επιχειρηματικότητας και κοινωνικής καινοτομίας. Δεν υπάρχει, παραδείγματος χάρη, μία συνεκτική στρατηγική για την κοινωνική επιχειρηματικότητα σε κρατικό επίπεδο. Οι κοινωνικοί επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην επιλογή της νομικής μορφής της επιχείρησής τους. Επιπλέον, πολύ σημαντικό ζήτημα θεωρείται η περιορισμένη συνεργασία μεταξύ νεοσύστατων κοινωνικών επιχειρήσεων και παραδοσιακών οργανώσεων κοινωνικής πρόνοιας, που οφείλεται σε υπαρκτές ιστορικές και πολιτισμικές διαφορές. Κομβική όμως είναι η πρόκληση, που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι τοπικοί άρχοντες του Βρανδεμβούργο στην περιορισμένη πρόσβαση των κοινωνικών επιχειρήσεων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ιδιωτικές και δημόσιες αγορές.

Για το λόγο αυτό το Βρανδεμβούργο αποφάσισε να αναπτύξει μία στρατηγική για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και καινοτομία, η οποία εμπεριέχει τους παρακάτω άξονες:

Καθορισμός της έννοιας της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας και προώθηση της συνεργασίας ανάμεσα σε όλους τους συμμετέχοντες του χώρου

Στην Γερμανία δεν υπάρχει ένα κοινό όραμα για τη συμβολή στη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, ούτε έχει χτιστεί μία ευρεία πολιτική συναίνεση για τον ορισμό της

κοινωνικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας. Προς την κατεύθυνση επίλυσης αυτού του προβλήματος προτείνεται η δημιουργία μιας Ομάδας Διοίκησης Έργου, αποτελούμενη από στελέχη υπουργείων (Εργασίας, Οικονομίας, Παιδείας, Κοινωνικών Υποθέσεων) και φορέων, που συμμετέχουν και έχουν καθοριστικό ρόλο στην τοπική οικονομική ανάπτυξη και στην χρηματοπιστωτική αγορά.

Για να αμβλυνθούν οι διαφορές μεταξύ νεοσύστατων κοινωνικών επιχειρήσεων και παραδοσιακών οργανισμών κοινωνικής πρόνοιας, προτείνεται η δημιουργία ενός κοινού πλαισίου δημόσιας στήριξης.

Πρώθηση ενός συνεκτικού θεσμικού και νομικού πλαισίου για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και καινοτομία

Το θεσμικό πλαίσιο του Βραδεμβούργου, σχετικά με την κοινωνική επιχειρηματικότητα και καινοτομία, εξακολουθεί να είναι κατακερματισμένο. Αυτό που απαιτείται είναι μία κωδικοποίηση και απλούστευση του νομοθετικού και θεσμικού περιβάλλοντος.

Επιπλέον, εκτιμάται ότι σημαντικό στοιχείο για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, στο Βραδεμβούργο, θα αποτελούσε η αύξηση της προβολής των κοινωνικών επιχειρήσεων και η θεσμοθέτηση επίσημα πιστοποιημένων και αξιόπιστων προϊόντων.

Δυνατότητα πρόσβασης των κοινωνικών επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση

Η πρόσβαση στη χρηματοδότηση παραμένει πρόκληση για τις κοινωνικές επιχειρήσεις στο Βρανδεμβούργο, καθώς οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις τείνουν να ευνοούν τις εμπορικές εταιρείες. Παράλληλα, οι κοινωνικές επιχειρήσεις δεν απολαμβάνουν της ίδιας κρατικής υποστήριξης, όπως οι νεοφυείς επιχειρήσεις.

Στον στρατηγικό σχεδιασμό του Βρανδεμβούργου, υπάρχει το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός χρηματοδοτικού μέσου για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και καινοτομία. Το χρηματοδοτικό αυτό μέσο δεν θα προτείνει μόνο ειδικά χρηματοπιστωτικά και επενδυτικά προϊόντα, για τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας, αλλά θα υπεισέλθει σε τομείς, όπως οι πιστωτικές εγγυήσεις και η δυνατότητα πρόσβασης στη δημόσια χρηματοδότηση, ιδιαίτερα εάν εξισωθούν οι κοινωνικές, νεοφυείς και Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, στο πλαίσιο του ρυθμιστικού της ρόλου, καλείται να συμπεριλάβει κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια στην επιλογή ή κατανομή των επενδύσεων. Επίσης θα μπορούσε να προσελκύσει ιδιωτικά κεφάλαια, για την υποστήριξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, με τη φιλοξενία εκδηλώσεων δικτύωσης, παρόμοιων με το Impact Investing Roundtable, που πραγματοποιείται από το 2014, στο Βερολίνο.

Πρόσβαση κοινωνικών επιχειρήσεων σε δημόσιες και ιδιωτικές αγορές

Ενώ οι δημόσιες προμήθειες μπορούν να αποτελέσουν σημαντική αγορά για τις κοινωνικές επιχειρήσεις του Βραδεμβούργου, αυτό δεν επιτυγχάνεται, λόγω των περιοριστικών ερμηνειών των κανονισμών για τις δημόσιες συμβάσεις. Επιπλέον, οι κοινωνικές επιχειρήσεις συχνά δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε ιδιωτικές αγορές.

Σημαντικό ρόλο, προς την κατεύθυνση περιορισμού του συγκεκριμένου προβλήματος, θεωρείται ότι αποτελούν οι προσπάθειες ευαισθητοποίησης και κατάρτισης. Καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας θα παίξει η ενσωμάτωση των κοινωνικών επιχειρήσεων σε υφιστάμενα επιχειρηματικά δίκτυα.

Επίσης είναι σημαντικό, η κεντρική κυβέρνηση να εξετάσει το ενδεχόμενο να ενσωματώσει κοινωνικούς προβληματισμούς στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις.

Προώθηση της αξιολόγησης του κοινωνικού αντίκτυπου

Το Βρανδεμβούργο έχει επιδείξει, στο παρελθόν, ενδιαφέρον για την προώθηση της αξιολόγησης του κοινωνικού αντίκτυπου. Ωστόσο, επί του παρόντος, δεν υπάρχουν δημόσιες πρωτοβουλίες για την ευαισθητοποίηση και τη διευκόλυνση των προσπαθειών παρακολούθησης και αξιολόγησης των κοινωνικών επιχειρηματιών.

Σημαντικό ρόλο, προς την επίλυση του συγκεκριμένου προβλήματος, θα αποτελέσει, όχι μόνο η συστηματική χαρτογράφηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, αλλά και η αξιολόγηση προγραμμάτων υποστήριξης της κοινωνικής οικονομίας.

Στην προσπάθεια εξειδίκευσης και εφαρμογής του παραπάνω στρατηγικού σχεδιασμού, το Βρανδεμβούργο προχώρησε στο σχεδιασμό ενός επιχειρησιακού σχεδίου, το οποίο περιλαμβάνει τους παρακάτω στόχους:

- Προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας, ως κοινό έδαφος μεταξύ νέων μορφών κοινωνικών επιχειρήσεων και οργανώσεων κοινωνικής πρόνοιας
- Διάλογος, χωρίς αποκλεισμούς για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την καινοτομία
- Υιοθέτηση μιας επίσημα εγκεκριμένης στρατηγικής για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την καινοτομία
- Διαβαθμιδική συνεργασία
- Παροχή υποστήριξης
- Δημιουργία μητρώου κοινωνικών επιχειρήσεων
- Διευκόλυνση της ένταξης των κοινωνικών επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση ΜΜΕ και νεοφυών επιχειρήσεων
- Συνέχιση της προώθησης της κοινωνικής καινοτομίας, παρά τη μείωση της συγχρηματοδότησης της ΕΕ
- Κινητοποίηση ιδιωτών επενδυτών
- Ευαισθητοποίηση των δημοσίων υπαλλήλων, σχετικά με τις βιώσιμες πρακτικές προμηθειών
- Ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών τύπων κοινωνικών επιχειρήσεων
- Διευκόλυνση των διασυνδέσεων με εμπορικές εταιρείες
- Αξιολόγηση πολιτικής
- Παροχή μεθοδολογικής καθοδήγησης και εμπειρογνωμοσύνης, σχετικά με τη μέτρηση των κοινωνικών επιπτώσεων
- Εξασφάλιση επαρκών πόρων, από τη δημόσια χρηματοδότηση, για τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας
- Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις και επιδίωξη των επιθυμητών κοινωνικών αποτελεσμάτων, για όλες τις νεοσύστατες επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ.

Για περισσότερα:

<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/b2e6825f-en.pdf?expires=1644318649&id=id&accname=guest&checksum=56708CF60A063DFBDF82017EE030B6E8>

Λ. ΤΟΠΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

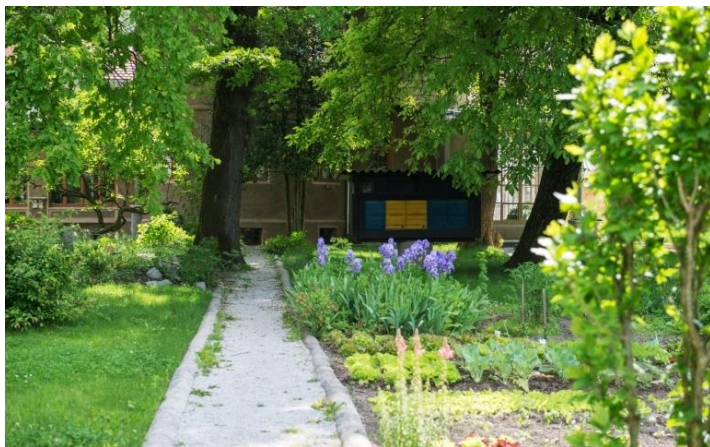

Λ 1. ΛΙΟΥΜΠΛΙΑΝΑ, ΣΛΟΒΕΝΙΑ

ΝΑ ΦΕΡΕΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΠΙΟ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Υπηρεσία που επιτρέπει στους πολίτες να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο

Η Λιουμπλιάνα είναι η πρωτεύουσα της Σλοβενίας με πληθυσμό 292.988 κατοίκους.

Περίληψη

Το 2003, η πόλη της Λιουμπλιάνα δημιούργησε μια Υπηρεσία Πρωτοβουλιών Πολιτών (CIS), που επιτρέπει στους πολίτες να συμμετέχουν ενεργά σε αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή τους και να αντιμετωπίζει γρήγορα τα παράπονα ή τα προβλήματά τους. Η Υπηρεσία

Πρωτοβουλιών Πολιτών προωθεί την άμεση επικοινωνία μεταξύ του δημάρχου, της διοίκησης της πόλης, των δημόσιων φορέων και των δημοσίων επιχειρήσεων, από τη μια πλευρά και των πολιτών από την άλλη. Οι πολίτες μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί τους αυτοπροσώπως, μέσω τηλεφώνου, φαξ, e-mail, ταχυδρομείου και διαδικτυακής υπηρεσίας.

Το 2006, το CIS καθιέρωσε τις Ημέρες του Δημάρχου, όπου ο Δήμαρχος συναντά τους πολίτες, τουλάχιστον δύο φορές το μήνα, στο Δημαρχείο. Ως αποτέλεσμα αυτής της άμεσης επικοινωνίας με τον πληθυσμό, δημιουργήθηκε το Γραφείο Πληροφοριών Info65+ για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία. Χάρη σε αυτήν την υπηρεσία, έχουν ήδη εγκριθεί ή τροποποιηθεί ορισμένοι κανονισμοί, κυρίως στον τομέα των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων. Καθιερώθηκε δωρεάν υπηρεσία δημόσιας συγκοινωνίας, κυκλοφόρησαν, από το 2019, τέσσερα ηλεκτρικά οχήματα, που κινούνται εντός της πεζοδρομημένης ζώνης του κέντρου της πόλης και εξυπηρετούν ηλικιωμένους και άτομα με κινητικά προβλήματα.

Οι λύσεις που προσφέρει η καλή πρακτική

Η διαδικτυακή υπηρεσία και οι Ημέρες του Δημάρχου δίνουν τη δυνατότητα στους πολίτες να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία χάραξης πολιτικής. Μπορούν επίσης να υποβάλουν παράπονο ή αίτημα για τοπικά ζητήματα, όπου θα λάβουν απάντηση από την τοπική αρχή το αργότερο εντός οκτώ ημερών, ενώ, στην πράξη, χρειάζονται κατά μέσο όρο τρεις ημέρες για να προετοιμαστούν οι απαντήσεις. Οι πρωτοβουλίες των πολιτών είναι επίσης ευπρόσδεκτες και πολύ αποτελεσματικές για τις υπηρεσίες, όσον αφορά στο έργο και τις προγραμματισμένες ή ήδη ληφθείσες αποφάσεις. Η διαδικτυακή υπηρεσία Citizens' Initiatives επιτρέπει να σχηματιστεί εικόνα για τις τάσεις και τις απόψεις των κατοίκων της Λιουμπλιάνα. Συχνά είναι η πρώτη διεύθυνση, στην οποία απευθύνονται οι πολίτες και όλες οι πρωτοβουλίες είναι ορατές στη διαδικτυακή πύλη. Τα δεδομένα καταδεικνύουν ότι η χρήση της διαδικτυακής υπηρεσίας αυξάνεται, καθώς και η δημοτικότητα της στους κατοίκους της Λιουμπλιάνα.

Κτίζοντας μια βιώσιμη και ολοκληρωμένη προσέγγιση

Οι προτάσεις των πολιτών και η ανοιχτή και άμεση επικοινωνία μεταξύ της πόλης και των κατοίκων της, επηρεάζουν σημαντικά την ποιότητα ζωής στη Λιουμπλιάνα. Το Γραφείο Πρωτοβουλίας Πολιτών λαμβάνει τις απαντήσεις από τις διάφορες υπηρεσίες ή/και δημόσιες εταιρείες που διαχειρίζονται νερό, λύματα, δημόσιες συγκοινωνίες, απορρίμματα κ.λπ. Με αυτόν τον τρόπο, τα ζητήματα που θέτουν οι πολίτες αντιμετωπίζονται ολοκληρωμένα.

Λόγω των περιορισμένων αρμοδιοτήτων, ο Δήμος δεν μπορεί να βοηθήσει άμεσα σε όλες τις περιπτώσεις, αλλά πολλοί δημότες βρίσκουν ελπίδα και βλέπουν νέες ευκαιρίες μιλώντας με τον Δήμαρχο. Η προσέγγισή στα ζητήματα είναι ολοκληρωμένη, λόγω της συνεργασίας όλων των βαθμίδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με κατάλληλες κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές δράσεις. Η κοινωνική ένταξη, ως ένας από τους βιώσιμους στόχους, είναι μια σημαντική πτυχή αυτής της πρακτικής, επειδή η επικοινωνία είναι ανοιχτή με όλους και για διαφορετικά θέματα.

Βασισμένο στη συμμετοχική προσέγγιση

Όπως ήδη αναφέρθηκε, στη διαδικασία λήψης απαντήσεων για τους πολίτες, τις ΜΚΟ, τα ιδρύματα ή τις ενώσεις, όλα τα επίπεδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή/και δημόσιες επιχειρήσεις συνεργάζονται στενά. Το πρόγραμμα ενθαρρύνει τους πολίτες και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να χρησιμοποιούν την υπηρεσία, η οποία είναι φιλική προς τον χρήστη και η εφαρμογή δεν απαιτεί καν εγγραφή. Μπορεί να συμμετάσχει οποιοσδήποτε, ανεξαρτήτως φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, θρησκείας, χρώματος δέρματος, οποιουδήποτε βαθμού αναπηρίας, επιπέδου εκπαίδευσης κ.λπ. Δίνεται η δυνατότητα συναπόφασης σε όλους. Είναι επίσης σημαντικό ο πολίτης να μπορεί εύκολα να κλείσει ραντεβού με τον Δήμαρχο, μόνο με τη βοήθεια του Office for Citizens Initiative. Ο Δήμαρχος έχει τον μέγιστο χρόνο που προβλέπεται για κάθε συνέντευξη, συναντά όλους τους πολίτες που έχουν κλείσει ραντεβού, ανεξαρτήτως ώρας ή χρόνου που απαιτείται για τη συνομιλία.

Το 2006 ιδρύθηκε το Information Point Info65+, ως άμεσο αποτέλεσμα των πρωτοβουλιών των πολιτών. Το σημείο προορίζεται κυρίως για τους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρία. Μπορούν να συναντηθούν εκεί, να λάβουν βασικές πληροφορίες για υπηρεσίες και δραστηριότητες, που έχουν στη διάθεσή τους στο Δήμο και επίσης να προωθήσουν τις προτάσεις ή τα αιτήματά τους.

Τι διαφορά έχει κάνει

Με βάση πολλές πρωτοβουλίες, ορισμένοι κανονισμοί έχουν ήδη εγκριθεί ή τροποποιηθεί, κυρίως στον τομέα των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων. Με βάση τις προτάσεις των πολιτών, εισήχθησαν ζώνες αργής κυκλοφορίας, δημιουργήθηκαν φραγμοί στάθμευσης και τμήμα της οδού Slovenska μετατράπηκε σε «κοινόχρηστο χώρο».

Με πρωτοβουλίες πολιτών, καθιερώθηκε δωρεάν υπηρεσία δημόσιας συγκοινωνίας, η Kavalir. Τα τέσσερα ηλεκτρικά οχήματα, που κινούνται εντός της πεζοδρομημένης ζώνης του κέντρου της πόλης, διευκολύνουν τις μετακινήσεις για ηλικιωμένους και άτομα με κινητικά προβλήματα.

Η συμμετοχή των πολιτών είχε αντίκτυπο και στη στεγαστική πολιτική. Οι κανόνες για την κατανομή της εκχωρημένης ενοικίασης κατοικίας για νέους βασίστηκαν εν μέρει σε μεγάλο αριθμό πρωτοβουλιών πολιτών.

Γιατί πρέπει να το χρησιμοποιούν άλλες ευρωπαϊκές πόλεις

Οι πρωτοβουλίες των πολιτών είναι ευπρόσδεκτες και αποτελούν πολύ αποτελεσματικό feedback για τις υπηρεσίες, όσον αφορά στο έργο και τις προγραμματισμένες ή ήδη ληφθείσες αποφάσεις. Ως εκ τούτου, η πρακτική αυτή θα ήταν αναμφίβολα ενδιαφέρουσα για άλλες ευρωπαϊκές πόλεις, διότι ενθαρρύνει τη συμμετοχή και επίσης δίνει έμφαση στην ένταξη.

Το CIS μπορεί, από τεχνική και οργανωτική άποψη, να χρησιμοποιηθεί σε οποιαδήποτε πόλη, αλλά η επιτυχής λειτουργία της διαδικτυακής εφαρμογής απαιτεί υπαλλήλους με υψηλά κίνητρα σε όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες. Το πρόγραμμα παρουσιάζει ενδιαφέρον λόγω της προσπάθειας συνεργασίας και συμμετοχής των πολιτών στη χάραξη πολιτικής, καθώς και λόγω των εσωτερικών λειτουργιών όλων των επιπέδων διοίκησης πόλης και δημόσιων επιχειρήσεων, κάτι που είναι επωφελές και για άλλες πόλεις σε όλη την Ευρώπη.

Για περισσότερα: <https://www.ljubljana.si/en/>,
https://urbact.eu/sites/default/files/452_Ljubljana_Gpsummary.pdf

Λ 2. ΕΛΣΙΝΚΙ, ΦΙΛΑΝΔΙΑ

ΝΕΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Το Ελσίνκι είναι η πρωτεύουσα της Φιλανδίας, με πληθυσμό 975.000 κατοίκους. Το 2011, το περιοδικό *Monocle* ανακήρυξε το Ελσίνκι ως μια από τις «καλύτερες πόλεις για να ζεις και να εργάζεσαι, με τις πιο καινοτόμες και βιώσιμες πολιτικές αστικής ανάπτυξης».

Το δίκτυο πρωτοβουλιών και έργων Smart City στο Ελσίνκι συντονίζεται από το Forum Virium, έναν ιδιωτικό μη κερδοσκοπικός οργανισμός, που ανήκει στην πόλη του Ελσίνκι. Ως καινοτόμος οργανισμός και ιδρυτής των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, έχει ως στόχο την ανάπτυξη νέων αστικών ψηφιακών υπηρεσιών, σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, τον Δήμο, τον δημόσιο τομέα, οργανώσεις και κατοίκους.

Οι εξελίξεις στο Ελσίνκι, όσον αφορά στην Έξυπνη Πόλη, επικεντρώνονται κυρίως στην ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, κινητής τηλεφωνίας, εφαρμογές και υπηρεσίες ανοιχτών δεδομένων. Οι περισσότερες τοπικές πρωτοβουλίες Smart City στοχεύουν στο να ενεργοποιήσουν τους πολίτες στη συμμετοχή τους στα κοινά.

Λύσεις έξυπνης πόλης στο Ελσίνκι

Πλατφόρμα ανοιχτών δεδομένων (Infoshare Περιφέρειας Ελσίνκι)

Περιγραφή

Το άνοιγμα των δημόσιων δεδομένων παίζει σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις της Έξυπνης Πόλης στο Ελσίνκι. Το έργο Infoshare της Περιφέρειας του Ελσίνκι στοχεύει στη δημοσιοποίηση των περιφερειακών πληροφοριών. Τα δεδομένα διατίθενται δωρεάν και μπορούν να χρησιμοποιούνται από επιχειρήσεις, ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, κυβερνητικά ιδρύματα ή/και πολίτες. Τον Ιούλιο του 2013, περισσότερες από 1.030 βάσεις δεδομένων ήταν διαθέσιμες στον ιστότοπο, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα αστικών δεδομένων, όπως συνθήκες διαβίωσης, απασχόληση, μεταφορές, οικονομία και ευημερία. Τα δεδομένα γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών με γεωγραφική αναφορά εμπεριέχονται επίσης σε αυτό το σύνολο δεδομένων.

Εκτίμηση

Το Έργο Infoshare της Περιφέρειας του Ελσίνκι είναι μια από τις πρωτοποριακές ανοιχτές πλατφόρμες αστικών δεδομένων. Η πλατφόρμα βραβεύτηκε πρόσφατα με το Ευρωπαϊκό Βραβείο Καινοτομίας στη Δημόσια Διοίκηση. Το άνοιγμα των πληροφοριών λήψης αποφάσεων, μέσω ηλεκτρονικού συστήματος διαχείρισης, παρέχει στους πολίτες μια μεγάλη ευκαιρία να συμμετέχουν περισσότερο. Αυτό θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες επιτυχίας του Έργου Infoshare της Περιφέρειας του Ελσίνκι. Σύμφωνα με τη Sitra (το Φινλανδικό Ταμείο Καινοτομίας και συγχρηματοδότης του έργου), το άνοιγμα των δημόσιων δεδομένων μπορεί να καταστήσει την κοινωνία πιο λειτουργική και να δημιουργήσει καλύτερες και αποτελεσματικότερες υπηρεσίες.

Για παράδειγμα, το 2009 η Αρχή Μεταφορών της Περιφέρειας του Ελσίνκι άνοιξε όλα τα δεδομένα της, που οδηγούν σε περίπου 50 εφαρμογές για κινητές συσκευές, για την εξυπηρέτηση διαφορετικών αναγκών, δημιουργώντας έτσι προστιθέμενη αξία για τους επιβάτες και τους ταξιδιώτες. Αυτές οι νέες υπηρεσίες συμβάλλουν στη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης και στον μετριασμό των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, από την κυκλοφορία στο Ελσίνκι.

Οικονομικά

Το έργο χρηματοδοτείται από την πόλη του Ελσίνκι και από μερικές πόλεις της ευρύτερης περιοχής του Ελσίνκι, το Φινλανδικό Ταμείο Καινοτομίας Sitra και το Φινλανδικό Υπουργείο.

Σε γενικές γραμμές, αρκετές μελέτες καταδεικνύουν τις οικονομικές δυνατότητες του ανοίγματος των δεδομένων. Για παράδειγμα, το Measuring European Public Sector Information Resources συμπεραίνει ότι η αγορά πληροφοριών του δημόσιου τομέα έχει τεράστιες δυνατότητες, όπως εκτιμάται για την ΕΕ και τη Νορβηγία και κυμαίνεται μεταξύ 10,3 δισεκατομμυρίων ευρώ και 44,9 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Για περισσότερα:

https://www.gsma.com/iot/wp-content/uploads/2012/12/cl_forum_virium_12_12.pdf

Λ 3. NAAS, ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ MCAULEY PLACE ΓΙΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ

Η αλλαγή παιχνιδιού στην αναζωογόνηση του κέντρου της πόλης

Το Naas είναι μία πόλη 20.002 κατοίκων στην Ανατολική Ιρλανδία.

Περίληψη

Για να διασφαλίσει την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων και την ανεξαρτησία τους, η Naas ανέπτυξε ένα εναλλακτικό μοντέλο σε σχέση με το μοντέλο ιδρυματικής φροντίδας. Το McAuley Place είναι ένας μη ιατρικός, διαγενεακός και μη κερδοσκοπικός σύλλογος στέγασης, που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης. Τα 53 διαμερίσματά του διατίθενται τόσο για κοινωνικούς λόγους όσο και ιδιωτικά σε 60 άτομα. Το McAuley Place στοχεύει να φέρει τους ηλικιωμένους στην καρδιά της ζωντανής κοινότητας Naas. Δραστηριότητες, όπως το δημοφιλές πρόγραμμα Arts and Crafts, προσελκύουν κατοίκους κάθε ηλικίας και διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη. Η McAuley παρέχει ένα περιβάλλον, στο οποίο μπορούν να συνδεθούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι, κάτοικοι, εργαζόμενοι και εθελοντές.

Οι λύσεις που προσφέρει η καλή πρακτική

Το McAuley Place προσφέρει τα ακόλουθα:

- Καθοδηγείται από τις αρχές του ΟΗΕ για τους ηλικιωμένους, κάνοντας σαφή τη φιλοσοφία και το ήθος του, αλλά επίσης υποδεικνύοντας πως αυτές οι αρχές εφαρμόζονται στην πράξη.
- Το McAuley προσφέρει ένα μοντέλο βιώσιμης αστικής διαβίωσης, στο κέντρο της πόλης, όπου ο πολιτισμός λειτουργεί ως κρίσιμη πλατφόρμα, προσβάσιμη τόσο στους κατοίκους όσο και στους επισκέπτες.
- Έχει επιτευχθεί, μέσω της δικτύωσης, μία διαθεσμική-διαβαθμιδική προσέγγιση, με υποστήριξη από την κυβέρνηση, τις τοπικές αρχές, τις τοπικές επιχειρήσεις και τις κοινοτικές ομάδες.

- Τόσο στο μέτωπο πολιτικής όσο και στο επιχειρησιακό, το McAuley Place προσπαθεί να επιτύχει οριζόντια ολοκλήρωση, μέσω μιας σύνθετης στρατηγικής, που συνδέει τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές προοπτικές.
- Το McAuley απεικονίζει τη συμμετοχή των γενεών, μέσω δραστηριοτήτων, που εντάσσουν όλες τις ηλικιακές ομάδες σε ένα σκόπιμα μικτό πρόγραμμα.

Κτίζοντας μια βιώσιμη και ολοκληρωμένη προσέγγιση

- Το McAuley Place καθοδηγείται από μια ολιστική ώθηση.
- Το McAuley Place ενώ εργάζεται με μια συστημική προσέγγιση, η οποία αναγνωρίζει την πολυπλοκότητα των αστικών χώρων, προτείνει την ανάγκη επίτευξης βιωσιμότητας κάτω από βασικούς στόχους όπως: κοινωνική βιωσιμότητα, πολιτιστική βιωσιμότητα, οικονομική βιωσιμότητα, περιβαλλοντική βιωσιμότητα, βιωσιμότητα κινήσεων και χωρική βιωσιμότητα.
- Βασικοί τομείς του προγράμματος περιλαμβάνουν την επαναχρησιμοποίηση υποχρησιμοποιούμενων και κενών χώρων στο κέντρο της πόλης, την εφαρμογή μικτών χρήσεων γης, που συνδυάζουν την ποικιλομορφία των συμπληρωματικών δραστηριοτήτων σε ένα μικτό πρόγραμμα.
- Το McAuley μειώνει την ανάγκη για χρήση οχημάτων, μέσω της χωροθέτησής του στο κέντρο της πόλης, η οποία δίνει προτεραιότητα στην πρόσβαση των πεζών και των ποδηλάτων.
- Το McAuley Place επιτυγχάνει περιβαλλοντικούς στόχους μέσω της ανακύκλωσης, της εξοικονόμησης νερού, της προμήθειας τοπικών προϊόντων διατροφής και παρέχει οικολογικούς χώρους πρασίνου.

Βασισμένο σε συμμετοχική προσέγγιση

- Διαφάνεια και επικοινωνία. Το πρόγραμμα προσπαθεί να δημιουργήσει ένα περιβάλλον στο οποίο όλοι οι ενδιαφερόμενοι, κάτοικοι, εργαζόμενοι/εθελοντές, μπορούν να επικοινωνούν, να συνδέονται και να συνεργάζονται.
- Το McAuley Place ενθαρρύνει και βασίζεται σε ένα ευρύ φάσμα υποστήριξης από την τοπική κυβέρνηση, τις τοπικές επιχειρήσεις και τους ενδιαφερόμενους φορείς της κοινότητας.
- Αποτελεί πρακτική, στο McAuley Place, να ενθαρρύνει ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων ώστε να είναι διαθέσιμο για συνεντεύξεις σε μέσα ενημέρωσης/έρευνα κ.λπ.
- Τα υψηλά επίπεδα συμμετοχής στο πρόγραμμα Arts and Crafts αντικατοπτρίζουν την κρίσιμη σημασία της δημιουργικότητας και συμβάλλουν στην οικοδόμηση μιας κουλτούρας κοινωνικής επαφής.

Τι διαφορά έχει κάνει

- Εφαρμόζονται οι αρχές του ΟΗΕ για τους ηλικιωμένους.
- Το πρόγραμμα εκδηλώσεων είναι πραγματικό, ποικίλο και πολύ καλά υποστηριζόμενο.
- Οι αίθουσες τσαγιού έχουν τεράστια επιτυχία, ένα πολυσύχναστο σημείο συνάντησης για την πόλη, όπου μικροί και μεγάλοι αναμειγνύονται, όπου σερβίρεται υπέροχο φαγητό και όπου έως και 35 εθελοντές υποστηρίζουν το προσωπικό πλήρους απασχόλησης.
- Το McAuley είναι μια τεράστια θετική παρέμβαση στο κέντρο της πόλης, που έχει υποφέρει οικονομικά και όπου υπάρχουν διαθέσιμα πολλά άδεια κτίρια.
- Επεξηγεί πως η διακυβέρνηση, από πάνω προς τα κάτω και η κοινοτική ενέργεια, από κάτω προς τα πάνω, μπορούν να συνδυαστούν για να αντιμετωπίσουν αυτά που φαίνονται δυσεπίλυτα κοινωνικά ζητήματα, όπως π.χ. η απομόνωση και η κακή ποιότητα ζωής, που υφίστανται οι ηλικιωμένοι.
- Το μοντέλο του McAuley Place έχει προσελκύσει μεγάλο ενδιαφέρον από τα μέσα ενημέρωσης και την τηλεόραση και έχει εγκριθεί από τον Πρόεδρο της Ιρλανδίας.
- Στοιχεία συνεχούς κοινοτικής υποστήριξης.

Γιατί πρέπει να το χρησιμοποιούν άλλες ευρωπαϊκές πόλεις

- Η σχέση των νέων με την παλαιότερη γενιά είναι ένα παγκόσμιο ζήτημα. Το McAuley Place δείχνει πώς μπορεί να προσεγγιστεί αυτό το ζήτημα και πως μπορεί να αμφισβητηθεί η υπάρχουσα πρακτική.
- Επιδεικνύει μια διεπιστημονική και διατομεακή προσέγγιση, όπου ο συνδυασμός κατοικιών, Arts Hub, κοινοτικού κέντρου, αναπαλαιωμένου κήπου και αιθουσών τσαγιού, δημιουργεί το είδος της οικολογίας, που παράγει καθημερινά μικρά θαύματα και υποστηρίζει την ψυχική υγεία.
- Το McAuley είναι κοινωνικά καινοτόμο. Έχει δημιουργήσει ένα νέο είδος υποδομής, και το πέτυχε δουλεύοντας με διαθεσμικό-διαβαθμικό τρόπο, χτίζοντας γέφυρες μεταξύ της διακυβέρνησης και μιας νοοτροπίας «can-do».
- Έχει χρησιμοποιήσει μια «σκληρή» υποδομή, από μια κληρονομιά του παρελθόντος και τη συνδύασε με την «μαλακή» υποδομή, που εμπνέεται από ένα σύστημα αξιών που εκφράζεται στις Αρχές του ΟΗΕ για τους ηλικιωμένους.
- Το McAuley Place είναι ένα καινοτόμο σύγχρονο ίδρυμα, που προσελκύει και διατηρεί μια εντυπωσιακή συνεισφορά από εθελοντές.
- Κάθε πόλη και κάθε γειτονιά θα επωφελούνταν από ένα McAuley Place.

Για περισσότερα: <https://www.mcauleyplace.ie/>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

2022. Best Practices of Hungarian local governments program. bestlocalgov.hu, τελευταία πρόσβαση 2/2022
- 2015, Council of Europe. Centre of Expertise for Local Government Reform *Best Practice In Local Government*
2015. Culture for cities and regions successful investments in culture in European cities and regions : *a catalogue of case studies*
2021. EU. *European Capitals of Smart Tourism, Best Practices*. [Best Practices \(europa.eu\)](https://europa.eu)
2022. EU European Circular Economy Stakeholder Platform. Catalogue of Best Practices in Circular Economy, τελευταία πρόσβαση 2/2022
2022. EU URBACT *Good Practices* <https://urbact.eu/good-practices/home>
2020. European Committee of Region *Best practice examples from EU regions and cities*
2020. European Committee of Region *The Green Deal goes local ! 200 best practices from the Members of the European Committee of the Regions*
2014. European Parliament's Committee on Industry, Research and Energy. *Mapping Smart Cities in the EU*
2021. European Union, *Access City Award 2021. Examples of best practice in making EU cities more accessible*
2022. FEDARENE *Best Practice*, τελευταία πρόσβαση 2/2022 <https://fedarene.org/best-practices/>
2022. Green Cities for a Sustainable Europe *Best Practice*, τελευταία πρόσβαση 2/2022 [Best Practices | Green Cities \(thegreencities.eu\)](https://thegreencities.eu)
2022. Local Government Association *Case studies*, τελευταία πρόσβαση 2/2022 <https://www.local.gov.uk/case-studies>
2021. OECD Urban Studies *The Circular Economy in Glasgow, United Kingdom*
2020. OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Papers *Boosting Social Entrepreneurship And Social Enterprise Development In Estonia*
2020. OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Papers *Museums and Local Development in Poland*
2021. OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Papers *Boosting Social Entrepreneurship And Social Enterprise Development in Brandenburg, Germany*
2021. OECD Regional Development Papers *Enhancing the Effectiveness of Sub-National Biodiversity Policy: Practices in France and Scotland, United Kingdom*
2021. OECD. *The Circular Economy in Glasgow, UK*. OECD Urban Studies
2021. Pierluigi Sacco. OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Papers *Veneto: A manufacturing region with a cultural and creative edge*